

Technická univerzita v Liberci

Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická

Katedra tělesné výchovy a sportu

Zdravotní tělesná výchova IIa.

Aktivizační náměty pro výuku předmětů na 1. stupni základní školy v tryskající fontáně

Jana Bajzíková

Liberec 2021

Recenzoval: PhDr. Iva Šeflová, Ph.D.

Autor: Mgr. Jana Bajzíkova

ISBN: 978-80-7494-579-3

Poděkování

Poděkování patří studentům 5. ročníků kombinovaného studia Učitelství pro 1. stupeň základní školy na FP TU v Liberci v akademických letech 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, kteří svým aktivním přístupem přispěli velkou měrou k realizaci této publikace vypracováním semestrální práce pro předmět Zdravotní tělesná výchova pod názvem Aktivizační metoda. Jmenovitě se jedná o Adamovou Šárku, Bartákovou Báru, Bekovou Gabrielu, Bengalia Kateřinu, Bičišťovou Nikolu, Brádkovou Danu, Červenkovou Blanku, Dlouhou Kateřinu, Drešerovou Evu, Dušánkovou Soňu, Ederovou Marcelu, Elstnerovou Kamilu, Etflaiš Havlovou Ivu, Gončarovou Martinu, Grycovou Martinu, Hajderovou Darju, Haltufovou Janu, Háskovou Barboru, Havláskovou Claudii, Havlíkovou Janu, Hlavovou Nelu, Holubovou Hanu, Hottmarovou Olgu, Hovorkovou Kateřinu, Husákovou Vladimíru, Chalušovou Dominiku, Chvojanovou Ivanu, Jehličkovou Anetu, Kandlovou Lenku, Kašpárkovou Kateřinu, Kašťákovou Miloslavu, Kinskou Marcelu, Kočí Kateřinu, Landovou Adélu, Lengyelovou Lenku, Líbalovou Michaelu, Lochmanovou Martinu, Macháčkovou Petru, Malířovou Evu, Mareše Ladislava, Matějkovou Martinu, Matysovou Kamilu, Míškovou Lucii, Nedvědovou Miluši, Novotnou Ivu, Pachmanovou Terezu, Pěničkovou Danielu, Petříkovou Nikolu, Píčovou Lucii, Pivoňkovou Evu, Plačkovou Michaelu, Povondrovou Pavlínou, Procházkovou Alenu, Prokopovou Kristýnu, Radovou Martinu, Reinbergovou Adélu, Rojíčkovou Marcelu, Sádkovou Veroniku, Schmidtovou Šárku, Sitovou Denisu, Skořepovou Janu, Šindelářovou Ivanu, Štěpánkovou Renátu, Švástovou Andreu, Valkovou Kláru, Volfovou Petru, Votrubcovou Lenku, Záborskou Evu, Zahradníkovou Kláru.

Obsah

1	Dělení školního věku	11
2	První stupeň základní školy a dítě.....	12
3	Potřeba pohybové aktivity	15
4	Aktivizační metody v rámci výuky.....	17
5	Aktivizační náměty	19
5.1	ANGLICKÝ JAZYK	20
5.2	ČESKÝ JAZYK	44
5.3	MATEMATIKA	100
5.4	NĚMECKÝ JAZYK	134
5.5	PRVOUKA	143
5.6	PŘÍRODOVĚDA, VLASTIVĚDA	160
6	Závěr	179
7	Použité zdroje.....	180

Seznam obrázků

Obrázek 1 Pozdravy 1	22
Obrázek 2 Pozdravy 2	23
Obrázek 3 Pozdravy 3	23
Obrázek 4 Pozdravy, pokyny ve třídě 1	25
Obrázek 5 Pozdravy, pokyny ve třídě 2	25
Obrázek 6 Pozdravy, pokyny ve třídě 3	26
Obrázek 7 Zoologická zahrada 1	28
Obrázek 8 Zoologická zahrada 2	28
Obrázek 9 Co umím 1	30
Obrázek 10 Co umím 2	31
Obrázek 11 Pošeptej a běž 1	33
Obrázek 12 Pošeptej a běž 2	33
Obrázek 13 Hýbeme (se se) slovíčky 1	37
Obrázek 14 Hýbeme (se se) slovíčky 2	38
Obrázek 15 Roční období, měsíce 1	40
Obrázek 16 Roční období, měsíce 2	40
Obrázek 17 Roční období, měsíce 3	41
Obrázek 18 Seznámení se s článkem 1	43
Obrázek 19 Seznámení se s článkem 2	43
Obrázek 20 Domácí zvířata 1	46
Obrázek 21 Domácí zvířata 2	46
Obrázek 22 Domácí zvířata 3	47
Obrázek 23 Domácí zvířata 4	47
Obrázek 24 Popelka 1	50
Obrázek 25 Popelka 2	50
Obrázek 26 Popelka 3	50
Obrázek 27 Popelka 4	50
Obrázek 28 Čti 1	52
Obrázek 29 Čti 2	53
Obrázek 30 Čti 3	55
Obrázek 31 Přečti, hláskuj, napiš! 1	56
Obrázek 32 Přečti, hláskuj, napiš! 2	57

Obrázek 33 Abe-těla 1.....	59
Obrázek 34 Abe-těla 2.....	60
Obrázek 35 Abe-těla 3.....	60
Obrázek 36 Kam popluješ, lodičko? 1	63
Obrázek 37 Kam popluješ, lodičko? 2	63
Obrázek 38 Souhlásky 1	64
Obrázek 39 Souhlásky 2.....	65
Obrázek 40 Souhlásky 3.....	65
Obrázek 41 Souhlásky 4.....	65
Obrázek 42 Panáček 1	67
Obrázek 43 Panáček 2	68
Obrázek 44 Stopy 1	69
Obrázek 45 Stopy 2	69
Obrázek 46 Stopy 3	70
Obrázek 47 Stavba pyramidy 1	71
Obrázek 48 Stavba pyramidy 2	72
Obrázek 49 Štafeta	73
Obrázek 50 Pexeso	74
Obrázek 51 Pantomima 1	75
Obrázek 52 Pantomima 2	76
Obrázek 53 Najdi cestu	77
Obrázek 54 Mluvící tělo 1.....	79
Obrázek 55 Mluvící tělo 2.....	79
Obrázek 56 Opis chůzí 1	80
Obrázek 57 Opis chůzí 2	81
Obrázek 58 Chytání vloček.....	82
Obrázek 59 Běhací diktát 1	84
Obrázek 60 Běhací diktát 2	84
Obrázek 61 Běh mezi vločkami	86
Obrázek 62 Pády v pohybu	87
Obrázek 63 Doplň! 1	90
Obrázek 64 Doplň! 2	90
Obrázek 65 Antonyma 1	92
Obrázek 66 Antonyma 2	93

Obrázek 67 Antonyma 3	93
Obrázek 68 Tichý agent 1	95
Obrázek 69 Tichý agent 2	96
Obrázek 70 Tichý agent 3	96
Obrázek 71 Tichý agent 4	97
Obrázek 72 Pokračuj a hod! 1	98
Obrázek 73 Pokračuj a hod! 2	99
Obrázek 74 Hledej správný počet! 1	101
Obrázek 75 Hledej správný počet! 2	101
Obrázek 76 Hledej správný počet! 3	102
Obrázek 77 Hra na detektivy 1	104
Obrázek 78 Hra na detektivy 2	105
Obrázek 79 Hra na detektivy 3	105
Obrázek 80 Hra na detektivy 4	106
Obrázek 81 Poběž domů!	108
Obrázek 82 Lavice 1	110
Obrázek 83 Lavice 2	110
Obrázek 84 Lavice 3	111
Obrázek 85 Zjisti, vypočítej a najdi! 1	112
Obrázek 86 Zjisti, vypočítej a najdi! 2	113
Obrázek 87 Kouzelný lektvar 1	115
Obrázek 88 Kouzelný lektvar 2	115
Obrázek 89 Kouzelný lektvar 3	116
Obrázek 90 Kouzelný lektvar 4	116
Obrázek 91 Lovci perel 1	119
Obrázek 92 Lovci perel 2	119
Obrázek 93 Plácaná 1	120
Obrázek 94 Plácaná 2	120
Obrázek 95 Běhací čísla 1	123
Obrázek 96 Běhací čísla 2	123
Obrázek 97 Běhací čísla 3	124
Obrázek 98 Obvod, obsah 1	132
Obrázek 99 Obvod, obsah 2	132
Obrázek 100 Časování sloves 1	135

Obrázek 101 Časování sloves 2	135
Obrázek 102 Denní činnosti 1	138
Obrázek 103 Denní činnosti 2	139
Obrázek 104 Skladba vět 1	141
Obrázek 105 Skladba vět 2	141
Obrázek 106 Skladba vět 3	142
Obrázek 107 Podzim v sadu 1	145
Obrázek 108 Podzim v sadu 2	145
Obrázek 109 Podzim v sadu 3	145
Obrázek 110 Podzim v sadu 4	145
Obrázek 111 Podzim v sadu 5	146
Obrázek 112 Podzim v sadu 6	146
Obrázek 113 Podzim v sadu 7	146
Obrázek 114 Houby, houby, houbičky 1	150
Obrázek 115 Houby, houby, houbičky 2	151
Obrázek 116 Houby, houby, houbičky 3	151
Obrázek 117 Zdravé potraviny, nápoje 1	153
Obrázek 118 Zdravé potraviny, nápoje 2	153
Obrázek 119 Zdravé potraviny, nápoje 3	154
Obrázek 120 Jede, jede autíčko	156
Obrázek 121 Živá příroda 1	158
Obrázek 122 Živá příroda 2	158
Obrázek 123 Jsem silnější 1	160
Obrázek 124 Jsem silnější 2	161
Obrázek 125 Kdo (s) koho? 1	163
Obrázek 126 Kdo (s) koho? 2	163
Obrázek 127 Poznávání stop 1	166
Obrázek 128 Poznávání stop 2	166
Obrázek 129 Poznávání stop 3	167
Obrázek 130 Kraje ČR 1	168
Obrázek 131 Kraje ČR 2	169
Obrázek 132 Životní podmínky 1	170
Obrázek 133 Životní podmínky 2	171
Obrázek 134 Skákaná směrová růžice 1	173

Obrázek 135 Skákaná směrová růžice 2.....	174
Obrázek 136 Skákaná směrová růžice 3.....	174
Obrázek 137 Správná dvojice.....	176

Úvod

Pedagog, který v systému školního vzdělávání podněcuje žáky k novým, zdravým trendům způsobu života, vede děti ke zdravému životnímu stylu.

Česká republika se řadí mezi vyspělé státy s průměrně velmi slušnou úrovní obyvatelstva. A „doba covidová“ nás uvrhla do velmi intenzivního soužití s umělými technologiemi díky distanční výuce žáků. Veškeré výhody související s využíváním moderních technologií, mají ale i negativní dopad na pohybovou aktivitu člověka. Výtky na nedostatek pohybu typu vození dětí do školy auty, přestávky během výuky trávené žáky na telefonech, sezení před televizní obrazovkou v době volna jsou již téměř zastaralé. Karanténními obdobími se pohyb ještě více omezil a nárůst nadváhy, obezity či psychického strádání v celé populaci výrazně vzrostl.

Pohyb jako takový udržuje fyzickou stránku člověka v kondici, podporuje však i psychickou odolnost i mentální rozvoj dětí a tak začlenění aktivizačních metod do přímé výuky ve školách je skutečně přínosné.

Nápady pro výuku běžných předmětů, při kterých žáci nemusí sedět, ale mohou se hýbat, mohou denní vzdělávání zpestřit a zkvalitnit i s ohledem na fyzický a psychický stav dětí.

Tryskající fontána uvádí vodu do pohybu, kéž se podaří uvést do pohybové aktivity i naše školáky!

Autorka

1 Dělení školního věku

Rozdělení školního věku do jednotlivých časových úseků není plně jednotně přijat, zmiňují Lagmeier, Krejčířová (2006).

Průcha a kol. (2013) uvádějí mladší školní věk jako věk, který se dá vymezit jednak časově (přibližně od 6 do 10 let) a jednak docházkou (1.–5. ročníkem školní docházky).

Třemi dílčími fázemi definuje školní věk Vágnerová (2012). Žák 1. stupně projde dvěma etapami: raným školním věkem a středním školním věkem. První fázi - raný školní věk, tj. přibližně od 6 do 9 let. Dítě v tomto období zvládá svou novou sociální roli a základy vzdělanosti: naučí se číst, psát a počítat. Druhou fází - střední školní věk trvá od 9 let do 11 – 12 let, tj. do doby, kdy dítě přechází na druhý stupeň základní školy a začíná dospívat.

Kroh (in Čačka 2000) nazývá období do osmi let „naivním realismem“. V něm děti ještě nekriticky přijímají všechny informace. Sdělení dospělých je pro ně realitou, pevným bodem a jeho akceptování jim dává jistotu. Po celé toto období jsou děti zpravidla dosti podmanivé, ústupné až souhlasné vůči požadavkům autorit, později pak i normám skupiny. S narůstajícím přehledem, znalostmi se ale zvyšuje četnost stížností na „nespravedlnost“ apod. Ke konci dětství začne prorážet tzv. „kritický realizmus“.

Na dvě etapy rozděluje období mladšího školního věku Čačka (2000) a pojmenovává je období „dětství a prepuberty“. Ve věku 10-12 let, u některých dětí i dříve, nastupuje prepuberta.

2 První stupeň základní školy a dítě

Říčan (2004) nazývá dítě mladšího školního věku „střízlivým realistou“. Tělesný vývoj je během tohoto období sice rychlý, ne však převratný. Převládá kvantitativní růst a plynulé, postupné zdokonalování toho, co zde už bylo. Dítě využívá příležitosti, kterou mu nabízí příroda i společnost a může se soustředit na osvojování základních znalostí a dovedností, které mu jednou umožní plné společenské uplatnění. Prostředkem k tomu je pro ně jednoznačně škola a školní práce, jež ho vyzbrojí na cestu k nejvyšším metám. Do života dítěte, jehož hlavní náplní je dosud hra, vstupuje nyní školní práce a s ní povinnosti. Jedná se o vyšší nárok na kázeň, schopnost odložit uspokojení okamžitých potřeb, úsilí o výkon i ve chvíli, kdy by dítě raději dělalo něco úplně jiného.

V naší společnosti je zřetelný přechod mezi hrou, učením, praxí a prací. Z toho plyne pro dítě nutnost vykonávat činnosti, jejichž smysl plně nechápe nebo jejichž smysl je vzdálený. A motiv bývá psychologicky neúčinný. Například průpravné cviky pro psaní koná dítě proto, aby vyhovělo učitelům a rodičům. Tato aktivita pro něj může být zajímavá, může ji vnímat jako hru, ale musí ji vykonávat, ať chce nebo nechce. Už samo soustředění na školní práci souvisle po desítky minut vyžaduje schopnost tlumit impulzy ke hře, ke styku s jinými dětmi apod. Není divu, že o přestávkách dochází k vybití nahromaděné energie (Říčan 2004).

Vstup do školy způsobuje velkou reorganizaci života dítěte. Pro neposedného a hravého žáka není jednoduché sedět klidně v lavici, dávat pozor a dělat pouze to, co říká paní učitelka... Mnohé děti bývají zpočátku zmatené, rozčilené a unavené. Postupně se přizpůsobují a vnitřně vyrovnávají. Hlavní činností tohoto vývojového stadia je výuka a sociální učení (Čačka 2000).

Škola přináší dítěti nové, výukové činnosti a klade na školáka postupně se zvyšující požadavky. Při odpovídajícím uspořádání vyučování a při příznivém emočním klimatu ve třídě se nároky dítěte naplňují. Zejména potřeba činnosti, jeho zvědavost, radost ze získání dovedností, výkonová motivace, přání získat úspěch a uznání za výkon aj. U žáků tohoto věku velmi snadno vzniká zájem o něco nového, seznamují se s tím a přesvědčují se o své kompetenci. Děti se zajímají o skutečnost, chtějí ji poznat do podrobností a objektivně. Myšlení již uznává zákony logiky; žáci dokáží klasifikovat, třídit, řadit, zvládají inkluzi, přitom však stále lnou k názornému poznání, ke konkrétním předmětům a postupům, které lze přímo vnímat a představit si je, ev. s nimi manipulovat (Čáp, Mareš 2001).

Vnímání nabývá v průběhu dětství stále analytičtější a diferencovanější povahu. Rozšiřuje se nejen orientace na detaily, ale i příčinné vztahy atp. Názorné obrazy a konkrétní pojmy jsou

zpočátku vsazovány do paměti hlavně mechanicky. Uspořádání látky a její vtiskávání do paměti je s přibývajícimi poznatky stále více logické (Čačka 2000).

Emocionální procesy bývají zpočátku dětství dosti labilní a málo ovládané a převládá ještě citově zabarvené prožívání a chování. Dítě v té době nic nepředstírá, projevuje se naprosto hodnověrně, spontánně. Právě tato skutečnost nám umožňuje pracovat v tvořivém duchu hraní a pohádek, kdy školáci radostně běhají, skáčou, lezou jako zvířátka, létají jako ptáci či letadla, jezdí jako vlaky. Živé prožívání a fantazie raného dětství jsou poměrně snadno korigovatelné osvojovanými racionálními hledisky a principy. Se zralejším sebepřesvědčením a kritičností se žáci začínají více obávat zesměšnění a postupně omezují svou vnitřní (prožitkovou) i vnější (projevovou) živelnost (Čačka 2000).

S věkem se děti začínají dožadovat větší svobody. Vadí jim, že za ně rozhoduje někdo jiný. Domnívají se, že by už samy dokázaly sledovat vlastní povinnosti. Postupně u nich sílí snaha výrazněji určovat osobní zájmy a cíle. Přestávají se omezovat pouze na pasivní přebírání názorů autorit. Snaží se pozvolna v rámci svých možností o stále samostatnější úsudky. Konec dětství je svým způsobem i obdobím „vstupu do světa společných hodnot“. Vše je hodnotné jen tehdy, má-li to hodnotu i v očích jiných. Dítě se tak stává dosti konformní – chce být hodné, dobře se učit, líbit se kamarádům (Čačka 2000).

Hra, mezi devátým a dvanáctým rokem, kdy je nejsilnější tendence k utváření jednotně orientovaných vrstevnických skupin, nabývá charakteru sportovních zaměření (Čačka 2000).

Pro samotný pohyb, cvičení má pozitivní přínos skutečnost, že se výrazně zlepšuje úmyslnost a délka pozornosti, vnímání nabývá analytičtější a diferencovanější charakter, zvyšuje se orientace na detaily i příčinné vztahy.

Stabilita pozornosti od počátku školní docházky se zvolna zvětšuje. Děti 6-7leté vydrží v aktivní soustředěné pozornosti jen asi 10-12 minut, žáci 8-9letí až 15-20 minut, školáci 10-12letí se dokážou soustředit i na méně zajímavou činnost již 20-30 minut. Délka soustředění je obecně podmiňována charakterem činnosti a svou roli hraje i vzrůstající vyhraněnost zájmové orientace. Z hlediska rozsahu lze sledovat v průběhu prvního stupně také nárůst počtu prvků postřehnutých v jednom okamžiku ze 4-5 na 6-7. Intenzita i stabilita soustředěnosti závisí též na vhodné bezprostřední motivaci a pestrosti hodiny. Na 1. stupni je potřeba aplikovat bezprostřední efekt motivace. Motivace k dobrému výkonu přichází u mladších dětí ještě převážně z vnějších podnětů, jako jsou pochvala, povzbuzení, známka, úsměv, dotek, obdiv. Teprve později je možné žáky orientovat i perspektivněji (budoucí

zaměstnání). Dítě v prepubertě pohlíží na svět racionálně, je extravert a realista. Má tendenci mít ve všem jasno na základě jednoznačných a hmatatelných důkazů.

Hlavním zdrojem formativních vlivů je rodina. Spíše než konformní a přizpůsobivý je dnes ideální žák nezávislý v myšlení, zvědavý, odvážný, originální, svědomitý, sebeprosazující se, vytrvalý, upřímný a se smyslem pro humor (Čačka 2000). Jde o rysy více spojené s osobní iniciativou. Proto je důležité získat děti pro dobrou věc předem, aby celý úmysl neztroskotal na dětské svébytnosti a nedostatečném nasazení při provádění potřebných aktivit.

V průběhu růstu a vývoje člověka dochází ke změnám, které můžeme pozitivně, ale i negativně ovlivnit pohybovým podnětem. Každé období vývoje má charakteristické anatomické, psychologické, fyziologické a sociální zvláštnosti (Hálková 2013). Některých jsme se již výše dotkli.

Dokončení šestého roku dítěte bývá životním mezníkem po biologické, psychické i sociální stránce. Tělesný vývoj v mladším školním věku je charakteristický zpomalením růstu výšky a neustálým růstem objemu. Přesto se udává, že tělesný růst za rok v tomto období činí 5 cm (Plachý, 2009). Mezi dívkami a chlapci jsou však značné rozdíly.

V tomto období pokračuje rychlým tempem osifikace kostí. Kostí a kloubní spojení bývají měkké, pružné a křehké. Zakřivení páteře není trvalého charakteru. Svalstvu vzrůstá výkonnost. Nerovnoměrnost růstu mezi kostmi a svalstvem je zřejmé, a proto se dítě může jevit jako neohrabané. Pohyby nebývají dokonalé. Začátkem devátého roku je už motorická činnost dokonalejší. Vývoj motoriky je závislý na funkci nervové soustavy, růstu kostí a svalů, na osifikaci (Dovalil 2002, Plachý 2009).

V souvislosti se začátkem školní docházky se u dětí můžeme také setkat s nárůstem hmotnosti o 15 - 20 %, což vypovídá o zmnožení tukové tkáně a dítě se stává obézním. Na obezitu se však může podílet i další faktor jako je dědičnost v kombinaci s nevhodnými stravovacími návyky a již zmíněnou sníženou pohybovou aktivitou (Hálková 2013, Dovalil 2002).

3 Potřeba pohybové aktivity

Lékaři doporučují, aby dítě mělo dostatek vhodné pohybové aktivity. Do období puberty bychom měli u žáků využívat všech možností pohybových aktivit, aby se u dítěte rozvíjely všestranné pohybové vlastnosti. Základní potřebou pro dítě je minimálně jedna hodina intenzivní pohybové aktivity ať už řízené nebo spontánní. Toto tvrzení platí jak pro zdravé, tak pro zdravotně oslabené děti. Samovolná aktivita je nenahraditelnou součástí pohybového režimu školáka. Tímto způsobem je dítě možné vykonávat pohyb po dlouhou dobu, a to bez dlouhodobé únavy, avšak v krátkých časových intervalech s častějšími přestávkami (Hálková 2013, Dovalil 2002)

Období mladšího školního věku je charakterizováno obecně jako „zlatý věk lidské motoriky“. Jde tedy o fázi, kdy dochází ke zdokonalování jemné i hrubé motoriky. Dětský organismus disponuje v tomto období příznivými předpoklady pro osvojování motorických dovedností např. poměrně nízká hmotnost, zlepšující se intelektové schopnosti a s tím i schopnost koncentrace. Díky zdokonalování mechanismů řízení a souvislých přírůstků svalové síly je organismus schopen provádět pohyby rychleji a přesněji. Zlepšuje se tedy koordinace pohybů celého těla (Kohoutek a kol. 2005).

Nedostatek pohybu, sociálně-ekonomické podmínky, nevhodné výživové zvyklosti a tlak prostředí podporují nebezpečí vzniku obezity. Školáci sedávají celý den ve škole, po příchodu domů zasednou k domácím úkolům a k počítači. Bylo by vhodné přimět je k nějaké pravidelné pohybové aktivitě (Fořt, 2004). Příchodem covidu do našich životů se u dětí objevují psychické problémy. Podávání psychofarmak je další možnou příčinou vzniku nadváhy (Fořt, 2004). Pohyb má pro všechny děti velký význam, ať už se jedná o žáky s normální váhou nebo školáky s nadváhou. Děti s nadváhou by měly vykonávat pohybovou aktivitu a být dostatečně motivovány. Tito školáci potřebují podpořit a často chválit (Pastucha, 2011). Machová, Kubátová (2015) upozorňují, že pohybová činnost odbourává stres. Věnovat se jí, je potřebné v každém čase.

Pohybová aktivita podporuje zdraví a zabraňuje vzniku řady nemocí, zlepšuje společenskou konektivitu a kvalitu života. Dětství a dospívání jsou klíčovými obdobími, kdy se kontinuálně s biologickými a psychomotorickým vývojem utváří a formují vztahy a postoje dětí a mládeže k pohybové aktivitě, popisuje Kalman (2011). Pohybová aktivita je velmi důležitá

k harmonickému vývoji a formování osobnosti dítěte. Pohyb ovlivňuje nejen stránku fyzickou, ale i psychickou, což má vliv na vývoj dítěte v rámci i jeho vlastností, k rozvoji jeho ctižádosti a vůle, uvádí Gajdošová, Košťálová (2006).

Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků, která vznikla na základě mezinárodního výzkumu uskutečněného v roce 2010 v rámci mezinárodního projektu „Health Behaviour in School – aged Children: WHO Collaborative Cross – National study (HBSC)“, mapuje a uvádí znalosti o zdraví, životním stylu dětí a mládeže. Výzkum mapoval pravidelnou pohybovou aktivitu, důvody pro realizaci pohybové aktivity, pasivní trávení volného času, čas strávený u počítače. Mezi klíčová zjištění patří: velká část školáků je nedostatečně pohybově aktivní, téměř polovina dívek se intenzivně pohybuje méně než 5 dní v týdnu, pohybová aktivita dívek s rostoucím věkem klesá, už od věku 11 let je významný podíl těch, kteří sledují televizi „příliš“ (60%), mládež inklinuje k „užívání PC“ zřejmě lineárně s rostoucím věkem aj. Výsledky Národní zprávy reflektují nejen aktuálnost daného problému – nedostatečné pohybové aktivity u dětí a mládeže, ale vznikl i potřebný dokument pro tvorbu efektivních kroků k podpoře veřejného zdraví, zvláště u mládeže, uvádí Kalman (2011).

4 Aktivizační metody v rámci výuky

Vzhledem k negativnímu vlivu současného životního stylu je zřejmé, že pohybová aktivita u dětí je nízká. V dětské populaci narůstá počet hodin strávených pasivním způsobem a snižuje se čas strávený pohybovou aktivitou. Výzkumná Sonda do školní pohybové aktivity dětí (Mužík, Vodáková, 2011) ukazuje, že průměrný objem školní pohybové aktivity žáků na 1. stupni ZŠ je velmi nízký a při odečtení povinné časové dotace pro výuku tělesné výchovy dosahuje v průměru necelých 20 minut denně. Tato zjištění vedou k nabídce aktivizačních námětů do výuky jednotlivých předmětů na 1. stupni základní školy.

Gajdošová, Košťálová (2006) uvádí ve své metodice k projektu zaměřeného na uvedení pohybové aktivity do výuky, že to není na úkor vyučovacího předmětu, ale je jeho součástí. Forma vyučování za pomoci pohybových her a soutěží vede děti k lepšímu zapamatování si učiva a vyučovací hodiny se zpestří.

Aktivní výuka, metoda zvýrazňuje angažovanou účast žáků ve výuce, bezprostřední výrazné zapojení do výukových aktivit. Podle Jankovcové a kol. (1989) se aktivizující metody vymezují jako postupy, které vedou výuku tak, aby se výchovně-vzdělávacích cílů dosahovalo hlavně na základě vlastní učební práce žáků, přičemž důraz se klade na myšlení a řešení problémů. S novým pohledem na pozici žáka ve vzdělávacím procesu se tradičně výukové metody doplňují a někdy i zcela nahrazují metodami vycházejícími ze žákovské aktivity, samočinnosti a samostatnosti, píše Průcha (2009).

Brabcová (1990) potvrzuje danou myšlenku tvrzením, že nejde jen o to, aby si žáci odnesli z hodiny systém vědomostí, ale aby zároveň ovládali i metody poznávací činnosti. Dítě přestává být při hodině pouze objektem, ale i subjektem vyučování.

Aktivizující metody patří mezi alternativní metody. Používáním různých druhů vyučovacích metod, střídání tradičních a alternativních způsobů výuky se tato stává efektivnější a pro samotné žáky také zajímavější. Pro školáky je důležité v průběhu základního vzdělávání získat kvality osobnosti umožňující pokračování ve studiu a zdokonalování se ve zvolené profesi. Při výuce pomocí aktivizujících metod výuky se učitel stává partnerem svých žáků na rozdíl od výuky frontální. Učitel je osobou, která průběh výuky řídí a také určuje směr práce. Stává se rádcem dětí. Učitel žáky při výuce podporuje a snaží se o vytváření příjemné pracovní atmosféry. Musí být na vyučování velmi dobře a po všech stránkách připraven. Pro činnost učitele je také velmi důležité odhadnout úroveň znalostí všech žáků a současně odhalit jejich schopnost se na výuku připravit. Mezi velmi důležité faktory patří také správné zvolení

vhodné vyučovací metody. Problém neodchýlení se od stanoveného cíle musí být dobrý učitel schopen také rychle vyřešit. Pro žáka je velmi důležité pochopit aktivující vyučovací metodu, její průběh, způsob práce i dodržení stanoveného času. Učitel činnost žáků průběžně hodnotí a měl by také využít výsledků práce žáků. Nevýhodou aktivizujících metod je doba potřebná k jejich uskutečnění. Je možné setkat se i s názorem, že učitelé nemohou ztrácet čas tím, že si budou s dětmi pouze „hrát“. Právě proto je nutné, aby pedagog obzvláště pečlivě vybíral, do které hodiny nebo části hodiny zařadí netradiční postup. Problémem se může jevit žákova předchozí zkušenost s pouze tradiční výukou, zmiňuje Langhamerová (2007).

„Doba covidová“ nás postavila před nové výzvy ohledně vzdělávání dětí. Aktivizační metody, které podporují pohyb žáků během výuky různých předmětů, jsou jistou všestrannou pomocí pro děti školou povinné.

5 Aktivizační náměty

Podnět k vytvoření Studnice a Tryskající fontány plné aktivizačních námětů vznikl během výuky kombinovaného studia pedagogů pro 1. stupeň základních škol. Během studia bylo třeba pro předmět Zdravotní tělesná výchova mít konkrétní praktický výstup od studentů. Časové a dojezdové možnosti nenabízely možnost metodických výstupů přímo v areálu TU, zároveň ne všichni učitelé na 1. stupni vyučují tělesnou výchovu, proto studenti dostali za úkol navrhnout jednu aktivizační metodu přímo do výuky kteréhokoliv vyučovaného předmětu a během své výuky ji ověřit.

Studenti mohli pracovat ve dvojicích (např. jeden z nich aktivitu vymyslí, druhý zrealizuje). Našli se však i studenti, kteří semestrální práci vypracovali samostatně.

Někteří pedagogové tyto náměty běžně ve výuce využívají a odevzdali i více zpracovaných námětů.

Odevzdané semestrální práce bylo třeba sjednotit, upravit tak, aby pro uživatele Studnice a následně i Tryskající fontány byl zásobník námětů přehledný. Originalita některých odevzdaných prací však vybočuje a tak soubor není zcela jednotvárný.

Předměty jsou řazeny abecedně. Uváděné aktivity je možno i mezi předměty kombinovat.

5.1 ANGLICKÝ JAZYK

ANGLICKÝ JAZYK, začátečníci / 3. ročník

Pozdravy – zdvořilostní fráze – pocity

Cíl aktivity: Žák je schopen pozdravit a rozeznat, jaký pozdrav je vhodný pro určitou denní dobu. Dokáže použít zdvořilostní fráze při setkání s ostatními lidmi a vyjádřit pocity v krátkých rozhovorech.

Časová dotace: 15-45 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: Text písničky, obrázkové karty (slunce, měsíc, tričko, kabát, misku s cereáliemi, talíř s obědem, spánek). Text veselé písničky, který je složen ze tří slok, doplněný obrázkovými kartami, audio nahrávka.

Aktivní slovní zásoba: *Good morning – Good afternoon – Good evening – How are you? (I'm) fine, thank you.*

Pasivní slovní zásoba: *sun – warm – sky – moon – day – hot – dark*

Organizace aktivity:

Před začátkem vyučovací hodiny: Učitel rozstříhá text písničky, s nímž budou žáci pracovat, a ukryje je na viditelná místa ve třídě. Text rozstříhá po verších a na jedno místo vždy uloží několik různých veršů.

Motivační cvičení: Učitel rozdělí tabuli na tři části. Na jednu z nich nakreslí vycházející slunce, modrou oblohu a hodiny ukazující osm hodin, na druhou slunce vysoko na obloze, modrou oblohu a hodiny ukazující dvě hodiny, na třetí zapadající slunce, srpek měsíce, tmavou oblohu a hodiny ukazující sedm hodin.

Do těchto obrázků zapíše pasivní slovní zásobu. Je nutné přesvědčit se, zda žáci chápou, že symboly vyjadřují ráno, poledne a večer. Učitel pohovoří s žáky, zda i u nás rozlišujeme ráno a večer v pozdravu. Následně učitel ukáže na první hodiny a řekne *Good morning*, což žáci zopakují. Opakuje totéž u druhého (*Good afternoon*) i třetího (*Good evening*) obrázku. Učitel ukazuje jednotlivé karty s různými obrázky, které si připravil, a žáci na ně reagují správnými pozdravy. V prezentaci má prozatím připravené věty z textu písničky, které ve vhodný okamžik promítá.

Text písničky:

1.	2.	3.
<i>Good morning. Good morning.</i>	<i>Good Good afternoon. Good afternoon.</i>	<i>Good Good evening. Good evening.</i>
<i>The sun is warm, the sky is blue.</i>	<i>The day is hot, the sky is blue.</i>	<i>The sky is dark and there's the moon.</i>
<i>Good morning. Good morning.</i>	<i>Good Good afternoon. Good afternoon.</i>	<i>Good Good evening. Good evening.</i>
<i>How are you?</i>	<i>How are you?</i>	<i>How are you?</i>
<i>I'm fine. I'm fine.</i>	<i>I'm fine. I'm fine.</i>	<i>I'm tired. I'm tired.</i>
<i>I'm fine. Thank you.</i>	<i>I'm fine. Thank you.</i>	<i>I'm tired. Goodbye!</i>

Zdroj: Brádková, Zábranská, 2019

Práce s textem písničky: Učitel spustí prezentaci s obrázky různé denní doby a textem písničky (viz Tabulka 1 Pozdravy). Požádá žáky, aby se podívali na obrázky a určili, o jaký pozdrav se jedná. Poté se seznámí s textem a společně zopakují nejasnosti ukazováním slovní zásoby na tabuli. Následně učitel požádá žáky, aby poslouchali písničku a sledovali její text. Pokud je nutné, učitel, případně žáci vysvětlí/přeloží vše, čemu ostatní nerozumí. Píseň je přehrána několikrát a dojde k nácvičku čtení/zpěvu. Je vhodné žáky postavit vedle lavic a jednotlivé verše předvádět. Pozdrav úklonem, při slunci a měsíci ukazovat k nebi, pocity předvádět dle libosti a rozloučení zamáváním. Učitel prezentaci vypne a žáci nyní spoléhají na svou paměť.

Poté učitel rozdělí žáky do čtveřic a při spuštění písničky jsou žáci povinni chodit po třídě a hledat části textu, čímž celý text písničky sestaví. Když mají všechny skupiny celý text sestavený, žáci si znovu zazpívají. Audio nahrávka je opatřena i karaoke verzí, díky níž si žáci mohou celou písničku vyzkoušet a opatřit ji opět vhodnou gestikulací.

Aktivita vycházející z písničky: Žáci si prostřednictvím písničky osvojí a naučí se pozdravy a zdvořilostní fráze spojené s každodenním stykem s ostatními lidmi. Učitel rozdělí třídu do dvojic, v nichž žáci předvedou krátké rozhovory, které se skládají z pozdravu pro danou denní

dobu, fráze *How are you?* a následné odpovědi v podobě *I'm fine / tired / hungry / thirsty / happy / sad / angry / scared*.

Varianta pro celou třídu: Žáci chodí po celé třídě a vzájemně se zdraví, ptají se, jak se mají a do připravené archu zaznamenávají, jak se v danou denní dobu ostatní cítí. Po sebrání informací od pěti spolužáků se vrací do lavice a následně jsou učitelem vyzváni, aby zvolili správný pozdrav dle denní doby a vyjádřili, jak se spolužáci cítili.

Varianta k vytvoření projektu celé třídy: Po sesbírání všech informací učitel rozdělí třídu na tři skupiny. Každá z nich obdrží jeden z pozdravů, což je téma jejich práce. Na velký arch papíru pod svůj pozdrav kreslí obrázky spojené s danou denní dobou a zaznamenávají pocity, které během svého výzkumu sesbírali. Zpracovaný arch učitel vystaví ve třídě.

Téma pozdravů lze pojmout podle libosti učitele. Záleží pouze na jeho fantazii a znalosti dovedností třídy, s níž pracuje. Písničky jsou vnímány velmi pozitivně, neboť žáci 1. stupně jsou velmi živí, hudební složka je ideální formou učení cizímu jazyku, a žákům vyhovuje forma „hry“ – hry na něco.

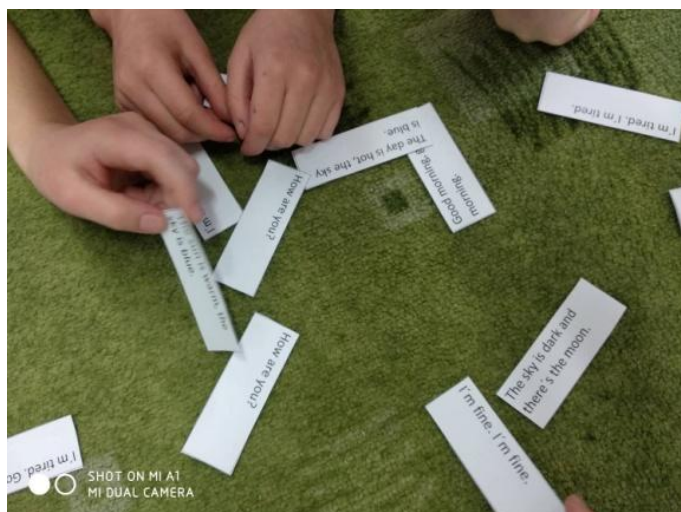
Obrázek 1 Pozdravy 1

Zdroj: Brádková, Zábranská 2019

Obrázek 2 Pozdravy 2

Zdroj: Brádková, Zábranská 2019

Obrázek 3 Pozdravy 3

Zdroj: Brádková, Zábranská, 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Setkala jsem se s velmi šikovnými a nadšenými třídami, kde jsem měla možnost tuto hodinu odučit. Žáci byli velmi akční, tvůrčí, a především vnímaví. Obecně je písničky velmi baví a zcela se ponoří do svých rolí. Žáci, se kterými jsem měla možnost pracovat a tuto hodinu odpilotovat, byli velmi snaživí, otevření novým jazykovým poznatkům, pohybu, a mně se tím pádem neskutečně dobře pracovalo a rozhodně se chystám v tomto modelu učení setrvat.“ uvedly Brádková, Zábranská (2019).

Pozdravy, pokyny ve třídě

Cíl aktivity: Žák je schopen pozdravit a rozeznat daný pokyn k pohybu. Slovní zásobu aplikuje v praxi.

Časová dotace: 10-25 min

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: Kartičky s obrázky představujícími slovní zásobu (děti jsou ovšem velmi vnímavé a hudba je tak chytlavá, že kartiček není ani třeba), audio nahrávka Hello! A song for very young learners of English from Super Safari. (Cambridge University Press Elt, 2017)

Slovní zásoba: Hello – Ahoj, Clap your hands – Zatleskej, Lets go – Pojďme, Stand up – Postav se, Sit down – Sedni si

Organizace aktivity:

Před začátkem vyučovací hodiny: Učitel připraví kartičky – možno vytisknout obrázky pokynů přímo z písničky. Obrázky musí být jednoduché a jednoznačné.

Motivační cvičení: Učitel vyvěsí kartičky po třídě. Postupně si ke každé stoupne, danou činnost předvede a pojmenuje – děti opakují pohyb i slova – stojí za židli.

Hello – děti na sebe mávají

Lets go – chodí kolem dokola

Sit down – sedí na zemi

Stand up – vstávají

Aktivita s písničkou: Děti vytvoří kruh – záleží na počtu dětí – malý kruh u tabule, velký kolem třídy. Učitel je součástí kruhu – oční kontakt s každým žákem. Píseň je přehrána několikrát a dojde k nácviku slov s pohybem.

Nahrávka je i v provedení karaoke – možno uplatnit v dalších hodinách jako krátká rozsvička či oddechová činnost mezi aktivitami.

Všeobecně jsou vnímány písničky dětmi velmi pozitivně. Hudba a pohyb je pro děti přirozenou zábavou a ony si tak přivlastní i slovní zásobu cizího jazyka.

Obrázek 4 Pozdravy, pokyny ve třídě 1

Zdroj: Hovorková, Plačková 2020

Obrázek 5 Pozdravy, pokyny ve třídě 2

Zdroj: Hovorková, Plačková 2020

Obrázek 6 Pozdravy, pokyny ve třídě 3

Zdroj: Hovorková, Plačková 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Naši současní prvňáčci jsou velmi temperamentní a tvůrčí. Na nové aktivity reagují velmi pozitivně a pracují s radostí. Hodiny anglického jazyka s využitím hudby, pohybu, tance a zpěvu jsou velmi příjemné a plnohodnotné. Děti se tak rychle učí, slovní zásobu používají spontánně a jejich motivace k učení je opravdová. Všichni se společně těšíme na další takové hodiny.“ posdílely Hovorková, Plačková (2020).

Zoologická zahrada

Cíl aktivity: Žák umí sluchem rozpoznat anglické názvy některých zvířat, které bývají v zoologické zahradě. Dokáže tato slova správně vyslovovat.

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: Kartičky s obrázky představující slovní zásobu (zvířata ze zoo), židle, lepicí páska.

Slovní zásoba: zebra, elephant, giraffe, hippo, lion, parrot.

Organizace aktivity:

Před začátkem vyučovací hodiny: Učitel připraví kartičky – rozdělí žáky do 6 skupin (žirafy, sloni, hroši, lvi, papoušci). Lepicí páskou přilepí obrázky zvířat dětem na trička. Rozestavíme židle do kruhu (máme o 1 židli méně než je dětí). Jedno dítě stojí uprostřed kruhu a hlídá, jestli nejde ošetřovatel.

Motivace: Zahrajeme si na zoologickou zahradu. Žijí zde zebry, sloni, žirafy, papoušci, hroši a lvi. Ošetřovatel zapomněl zavřít klece. Zvířata šla navštívit své kamarády do jiných klecí. Náhle se objeví ošetřovatel. Zvířata si musí rychle vyměnit místo se zvířaty stejného druhu. Klece představují židle v kruhu.

Postup hry: Děti (zvířata) sedí na židlích. Jedno dítě stojí uprostřed kruhu, je na stráž. Dítě, které stojí uprostřed, zavolá: „Giraffes, go home!“ Všechny žirafy si musí co nejrychleji vyměnit židli s jinou žirafou. Schovat do klece se musí i zvíře stojící uprostřed kruhu (i když není stejného druhu). Uprostřed kruhu zůstane stát jiné dítě a hra se opakuje: „Lions, go home!“ atd. Učitel pomáhá dítěti, které stojí uprostřed volat na zvířata (volají spolu v tandemu).

*Obrázek 7 Zoologická zahrada 1
Zdroj: Hovorková, Plačková 2020*

*Obrázek 8 Zoologická zahrada 2
Zdroj: Hovorková, Plačková 2020*

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Autorky aktivizačního námětu napsaly: „Při prvním užití této hry byla hodina velmi rušná, ale postupem času se z této hry stává příjemné rychlé cvičení na začátek, průběh či závěr hodiny. Aktivitu lze různým způsobem obměňovat – děti si mění místa ve stoje či ve dřepu,

napodobují pohyby zvířat. Spolu s obrázky je učení názorné a rychlé. Aktivitu - Změnu místa – zapojuji např. slovní zásobou oblečení a barvy.“

What can I do? (Co umím?)

Cíl aktivity: Upevňování a správné pochopení anglických frází.

Časová dotace: 5–15 minut

Místo realizace: volný prostor ve třídě

Potřebné pomůcky: nic

Organizace aktivity:

V hodině anglického jazyka předvádět při slovních frázích, co naše tělo umí a neumí. Trénování vazby I can/I can't, žáci si stoupnou vedle lavice a každý z nich zkusí, jestli zvládne to, co v učebnici předvádí Superfriends, jedná se o předklon ze stoje, dřep ze stoje a stání na jedné noze.

Obrázek 9 Co umím 1

Zdroj: Adamová, Bengalia 2018

Obrázek 10 Co umím 2

Zdroj: Adamová, Bengalia 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Adamová, Bengalia (2018) uvedly: „Aktivita je mezi žáky oblíbená a používám ji vždy, když se potřebujeme naučit a drilovat něco nového. Jen vždy obměňuji cviky a činnosti.

Oblíbená aktivita, která žáky rozptýlí a protáhne v průběhu hodiny. Užívají si jí a velmi často ji v hodinách chtějí opakovat. Mají i oblíbené aktivity na koberci, které dle potřeby a drilování vždy opakujeme. Žáci se tak rozhýbou a namotivují k další práci v hodině.

Aktivita splnila svůj cíl, žáci se protáhli a odreagovali od hodiny, abychom mohli pokračovat v další aktivní činnosti v učení.“

Whisper and run! (Pošeptej a běž!)

Cíl aktivity: procvičit vybranou slovní zásobu, dodržování pravidel hry

Časová dotace: 10–15 minut

Místo realizace: běžná třída

Potřebné pomůcky: obrázkové karty vybraných anglických slov

Organizace aktivity:

Učitel rozdělí žáky do 2 (max. 3) skupin a obrázkové karty rozmístí obrázkem nahoru v zadní části učebny. Žáci se v přední části učebny seřadí do dvou (tři) řad.

Učitel ve stejnou chvíli zašeptá slovo z vybrané slovní zásoby prvním žákům z obou řad. Každý z nich pošeptá dané slovo dalšímu žákovi v řadě. Formou tiché pošty slovo doputuje až k poslednímu žákovi v řadě. Ten vybíhá a v zadní části učebny hledá obrázkovou kartu představující pošeptané slovo. Sebere ji a přinese k učiteli, který zkontroluje správnost. Pokud obrázek odpovídá pošeptanému slovu, tým získává bod. Pokud žák donesl nesprávný obrázek, čeká se na druhý tým a jeho řešení. Žák, který byl poslední v řadě (hledáč), se zařadí na její začátek. Tímto způsobem se prostřídají všichni žáci. Vyhrává ten tým, který nasbíral nejvíce obrázkových karet.

Varianta: Těžší varianta této aktivity procvičuje také hláskování a rozpoznávání prvních písmen ve slově. Učitel používá obrázky určené k procvičení anglické abecedy, tj. 26 karet s obrázky začínajícími na písmena anglické abecedy (např. A – apple). Učitel žákům pošeptá pouze začínající písmeno, žáci si jej opět pošlou tichou poštou a poslední z nich vybíhá a hledá obrázek začínající na dané písmeno.

Poznámka: Tato aktivita je adaptací známé hry *Tichá pošta* a lze ji realizovat v jakémkoliv ročníku, ve kterém se žáci učí anglickému jazyku. Adaptovat se dá také do jiných předmětů, např. v prvouce při výuce druhů ovoce a zeleniny, v matematice při procvičování různých algoritmů výpočtů, kdy jsou na kartách místo obrázků napsané různé výsledky početních příkladů atd.

*Obrázek 11 Pošeptej a běž 1
Zdroj: Skořepová, Švástová 2018*

*Obrázek 12 Pošeptej a běž 2
Zdroj: Skořepová, Švástová 2018*

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Skořepová, Švástová (2018) píše: „Žáci se s touto aktivitou setkali poprvé, proto bylo důležité několikrát vysvětlit pravidla, aby všichni věděli, co mají dělat. Žáci si nejdříve vyzkoušeli dvě karty nanečisto, poté už týmy soutěžily proti sobě a sbíraly body. Všichni se snažili dodržovat pravidla, akorát někteří žáci neumí dostatečně šeptat a ovládat své pocity. V průběhu aktivity

převládal mírný hluk, především ve fázi, kdy člen týmu běžel hledat kartičku se správným obrázkem a ostatní mu fandili. Jednotlivé týmy krásně spolupracovaly a úspěšně procvičily slovní zásobu. V závěru jsme vyhodnotili vítěze a provedli společné hodnocení aktivity. Žákům se nelíbilo, jak někteří pokřikovali během soutěže, ale celkové hodnocení bylo kladné. Aktivita se jim velmi líbila a chtěli by ji hrát častěji.“

Hýbeme (se se) slovíčky

Cíl aktivity: žáci si zopakují slovní zásobu spojenou s pohybem

Časová dotace: 45 minut

Místo realizace: třída nebo tělocvična

Potřebné pomůcky: uspořádané lavice do U, tabule, křída, barevná lepicí páska, 16 červených, 16 modrých, 16 zelených, 16 žlutých kartiček, barevné křídly, interaktivní tabule

Organizace aktivity:

1. Zahřívací hra – žebřík

Učitel vytvoří tři družstva žáků a znázorní na zemi barevnou páskou startovní čáru. Na tabuli jsou namalované tři žebříky (každé družstvo jeden žebřík). Na povel start vyběhnou první žáci k tabuli, co nejrychleji napíší do svého „žebříku“ jakékoliv anglické slovíčko a běží předat štafetu spolužákovi, který vyběhne k tabuli a pokračuje slovem, které začíná na končící písmeno předchozího slova -princip slovního fotbalu (např. brown–nail–love–egg–gorila, ...)

Hra je ukončena v momentě, kdy jsou všechna družstva v cíli, nejrychlejší družstvo vyhrává.

2. Poznávání těla – slovní zásoba

Učitel vytvoří čtyři skupinky žáků přibližně stejné úrovně – skupina červená, modrá, zelená, žlutá. Každá skupinka má své stanoviště v určeném rohu třídy. Doprostřed třídy umístí učitel kartičky (16 červených, 16 modrých, 16 zelených a 16 žlutých) s anglickými slovíčky rubem vzhůru, které se týkají lidského těla. Skupina má za úkol si nejdříve barevnou křídou nakreslit obrys spolužáka na svém stanovišti. Na povel START žáci vyběhnou do středu třídy a sbírají barevné kartičky svého družstva – NE JINÉ! Každý žák může při jednom vyběhnutí sebrat pouze jednu kartu (žáci běhají ze svého stanoviště postupně tak dlouho, dokud neseberou všechny lístečky své barvy), až poté lístečky se slovy otočí a přiřazují je do obkresleného obrysu spolužáka. Rychlejší a přesnější vyhrává!

Použitá slova:

HEAD, HAIR, EYE, NOSE, MOUTH, EAR, NECK, SHOULDER, HAND, FINGER, LEG,
ARM, TUMMY, KNEE, FOOT, TOE

Poté následuje společná kontrola práce každého družstva.

3. Závěr – Píseň spohybem Head, Shoulders, Knee and Toe. (Kids Songs – Mini Disco – Kids
Disco, 2012)

Head, Shoulders, Knee & Toe

Refrain:

Head, shoulders, knee & toe, knee & toe

Head, shoulders, knee & toe, knee & toe

Turn around and jump up in the air

Head, shoulders, knee & toe, knee & toe It's very very cool

I'm swimming to the left

And I'm swimming to the right

And after all this swimming

I'll be sleeping really tight

Refrain

Everybody say Oohooh (oohooh) x2

Ohohohoh (ohohohoh) x2

Refrain x3

I go to the miniclub,

cause i just love to dance

I jump around and sing along,

whenever there's a chance

I'm driving to the left

I'm driving to the right

The disco is about to start

I want to be on time

Refrain

My friends all call me gabber
Cause my hair is really short
And i just like to run around
Across the disco floor
I'm running to the left
And I'm running to the right
And when they play this song
I have a real fantastic time

Refrain

When this dance is over
I go to the swimmingpool
I jump into the water

*Obrázek 13 Hýbeme (se se) slovičky 1
Zdroj: Gončarová, Píchová 2020*

Obrázek 14 Hýbeme (se se) slovíčky 2

Zdroj: Gončarová, Píchová 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Aktivity proběhly ve 4. třídě v počtu 24 žáků.

Realizovaná hodina měla u žáků veliký úspěch. Změnou pro ně bylo určitě to, že výuka neprobíhala v klasickém frontálním formátu, ale naopak žáci se při výuce angličtiny aktivně pohybovali a pracovali celou hodinu. Vhodnějším prostorem nežli třída by byla určitě tělocvična, bohužel na plánovanou hodinu nebyla k dispozici. Z tohoto důvodu byli pedagogové dalších tříd upozorněni na zvýšenou hlučnost při vyučování.“ uvedly Gončarová, Píchová (2020).

Roční období, měsíce

Cíl aktivity: procvičení, upevnění názvů měsíců, přiřazování měsíců ke správnému ročnímu období

Časová dotace: 10-15 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: obrázky nebo symboly ročních období

Organizace aktivity:

1. část – Tleskaná (adaptace hry Šly tři opice)

Žáci vytvoří uzavřený, rukama propojený kruh. Vždy pravá ruka leží na levé ruce souseda dlaní nahoru. Říkají se měsíce, jak jdou popořadě za sebou (January, February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December) a do rytmu se tleská tak, že vždy pravou rukou tlesknete do sousedovy dlaně na levé ruce. Jedno plesknutí = 1 měsíc. Takto necháme žáky přibližně 2x – 3x dokola zopakovat všechny měsíce.

Poté učitel určí tzv. kritický měsíc. To znamená, že ten, na koho tento měsíc vyjde, se snaží uhnout rukou tak, aby nebyl tlesknut. Pokud se mu podaří uhnout, zůstává ve hře a vypadává ten, kdo mu tlesknutí nepředal. Jestliže nestihne rukou uhnout, vypadává. Hra se hraje do té doby, dokud nezůstane jen jeden hráč.

Poznámka: tleská vždy jen jeden, ale názvy měsíců říkají všichni (i ti, kteří již vypadli)

2. část – Roční období

Ve třídě označíme, pomocí obrázků nebo symbolů, čtyři místa, která představují jednotlivá roční období.

Učitel řekne anglicky název měsíce a děti se rozeběhnou k obrázku ročního období, kam tento měsíc patří. Přitom křičí název ročního období (spring, summer, autumn, winter).

Obrázek 15 Roční období, měsíce 1

Zdroj: Grycová 2020

Obrázek 16 Roční období, měsíce 2

Zdroj: Grycová 2020

Obrázek 17 Roční období, měsíce 3

Zdroj: Grycová 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Grycová (2020) napsala: „Tato aktivita je zaručený úspěch. Hra „Tleskaná“ je mezi žáky velice oblíbená. Ještě se mi nestalo, během mé praxe, že by nějakou třídu nebavila. Používám ji vždy, když se potřebujeme naučit, nebo si upevnit nová slovíčka, která mají nějakou posloupnost - například čísla, desítky, abeceda, dny v týdnu, měsíce nebo roční období. Lze ji realizovat v jakémkoliv ročníku.

Aktivita splnila své cíle a pozitivně naladila žáky na další výuku.“

Seznámení se s článkem

Cíl aktivity: Seznámení se s článkem, který budou žáci v hodině probírat.

Časová dotace: 10–15 minut

Místo realizace: školní chodba, nejlépe u šaten nebo na místě, kde žáci nebudou rušit ostatní třídy při výuce; pokud je teplo a možnost venku před školou

Potřebné pomůcky: psací potřeby, 1 sešit AJ do dvojice, několik kopií článku z učebnice s cca 10 barevně zvýrazněnými slovíčky, která pro děti nejsou nová

Organizace aktivity:

Žáci se rozdělí do dvojic sami nebo pomůže učitel.

Dvojice stojí na jedné straně chodby, na druhou stranu chodby učitel rozprostře několik kopií článku, který se bude v hodině angličtiny probírat, v článku jsou výrazně podtrhaná slovíčka.

Učitel vysvětlí dětem průběh aktivizační metody: „Jeden ze dvojice se na signál rozběhne k papíru s článkem, vyhledá první podtržené slovíčko, které si zapamatuje. Vráti se zpět ke kamarádovi z týmu a slovíčko mu nadiktuje. Druhý má za úkol slovíčko zapsat. Jakmile je slovíčko zapsané, role se prohodí a běží pro slovíčko zapisovatel.“

Podmínkou splnění úkolu je mít zapsaná všechna zvýrazněná slovíčka ve správném pořadí.

Pokud je to možné, všechny týmy dokončí tuto činnost.

Tým, který splnil úkol jako první a správně, může ostatním svá slovíčka za odměnu přečíst, ostatní týmy si zkontrolují správnost.

Možné problémy:

Žáci po nemoci a ti, kteří necvičí, budou pouze zapisovat. Necvičící žák může také stát na konci chodby a držet papírek s článkem.

Je-li počet žáků lichý, vytvoříme 1 trojici o 2 zapisovatelích a 1 běžci.

Ve třídě se může objevit žák, který se aktivity nechce z nějakého důvodu účastnit. Takového žáka do aktivity nenutíme, ale zadáme mu nějaký jiný úkol související s aktivitou.

Při běhu se mohou žáci srazit, zakopnout, upadnout a zranit se, je tedy důležité je před začátkem aktivity poučit o bezpečnosti a chování.

Obrázek 18 Seznámení se s článkem 1

Zdroj: Hásková 2019

Obrázek 19 Seznámení se s článkem 2

Zdroj: Hásková 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Hásková (2019): „Žáci se příjemně protáhli a pobavili, všichni se zapojili, rozvíjeli klíčové kompetence, komunikační dovednosti a spolupráci. Byli motivováni na hlavní část hodiny.“

Domácí zvířata

Cíl aktivity: zopakování názvů domácích zvířat, rozvoj přečtenářské gramotnosti – fixace již známých písmen

Časová dotace: 45–60 minut

Místo realizace: herna

Potřebné pomůcky: variabilní hodiny, obrázky domácích zvířat, názvy domácích zvířat napsané velkým tiskacím písmem rozstříhané na jednotlivá písmena.

Organizace aktivity:

1 Četba pohádky (Děti sedí v kruhu.)

Před četbou jsou děti seznámené s tím, že kdykoliv uslyší jméno zvířátka, postaví se a předvedou ho dle své vlastní fantazie.

Jak mluví zvířátka

To, co já vám dneska povím, bude krátká pohádka a my si v ní zopakujeme, jakpak mluví zvířátka. Byl vám jednou jeden statek, plný rodin od zvířátek. Byli tu pejskové, kočky, slepice, ovce, krávy, dokonce i prasátka, a teď když to všechno víte, začne naše pohádka.

Pejsek Bobík u boudy stál, štěňátka svá k sobě zval. A jak na ně zavolal? No přece ... (zaštěkal). Kousek opodál Micka na sluníčku spala, a pak, když se probudila, na koťátka zavolala. A jak na ně zavolala? No přece ... (zamňoukala). V chlívků zase prasátko pořád by se cpalo, když na chvíli přestalo, na selátka zavolalo. A jak na ně zavolalo? Přece pěkně ... (zachrochtalo). Ovečka za humny travičku spásala, a když se dost napásala, na jehňátka volala. Jenže byla daleko, a tak trochu ječela. A jak? Přece ... (bečela). Zrovinka okolo slepice běžela, najednou se zastaví, svoje děti vidí stěží. Jen plakat je slyšela. A jak na ni její děti volaly? No přece ... (kdákaly – kvokaly). Ještě v maštali kráva stála. A telátko v koutě? Teprve stát se učí. A co přitom povídá? Inu, prostě ... (bučí). (Konvalinková, 2014)

2 Dostatečný rozvoj psychických funkcí v následujících oblastech je předpokladem pro zvládnutí budoucího čtení.

2. 1 Sluchová percepce

- Sluchová pozornost – např. učitel předčítá výše uvedený text, žáci reagují na danou otázku (např. „A jak na ně zavolal?“);
- Sluchová analýza, syntéza, diferenciací (fonemické uvědomění) – učitel předčítá text,
  - žáci zavřou oči, učitel s využitím nahrávky zvuků domácích zvířat demonstruje hlasy zvířat, žáci identifikují zvuky, případně zvuky opakují a přiřazují je ke správným obrázkům zvířat (příloha 2);
  - následně dotyčný obrázek uchopí a přiřazují na variabilní hodiny dle daných kritérií – např. vpravo nahoru, vpravo dolů, vlevo nahoru, vlevo dolů – prostor je rozdělen hodinovými ručičkami (příloha 3);
  - žáci mohou určovat počet slabik (vytleskat je) v názvech zvířat nebo slovech z textu.

2. 2 Zraková percepce

- přiřadit obrázek dle identifikace prvního a posledního písmene daného zvířete (příloha 4)
- Děti by měly poznat písmena, která jsou obsažena v jejich křestních jménech a spolupracovat při jejich identifikaci.

2. 3 Pravolevá a prostorová orientace

- ukaž prstem např. psa, kočku, atd.;
- určování polohy obrázků zvířat vzhledem ke své pozici.

2. 4 Řeč (slovní zásoba, gramatické kategorie, artikulace, mluvní pohotovost)

- říkej slova (a ukazuj obrázky) zdobně: kočka - kočička, pes – pejsek, kůň – koníček, atd.;
- jaký může být pes (malý, velký, černý, statečný), kočka, slepice, předved' malého psa, velkého psa, statečného psa, smutného psa....

2. 5 Gramatické kategorie

- tvoř z podstatných jmen přídavná jména: pes (psí), ovce (ovčí), kočka (kočičí).

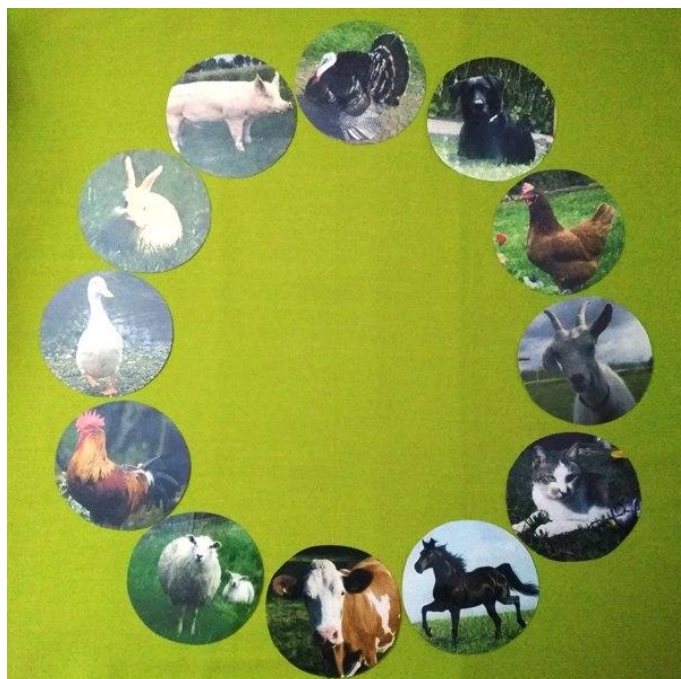
Úkoly zaměřené na pochopení obsahu

- vyprávěj vyslechnutý příběh, odpovědi na otázky, dramatizace s využitím daných obrázků;
- vymysli jiný konec příběhu s využitím zbývajících obrázků, pokládej dle reality na variabilní hodiny;
- vymysli jiný název příběhu. (MŠMT 2017)

Obrázek 20 Domácí zvířata 1

Zdroj: Matějková 2020

Obrázek 21 Domácí zvířata 2

Zdroj: Matějková 2020

Obrázek 22 Domácí zvířata 3

Zdroj: Matějková 2020

Obrázek 23 Domácí zvířata 4

Zdroj: Matějková 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Matějková (2020): „Aktivita byla odzkoušena již na podzim, ale bez fotodokumentace. Proto fotky nyní nebyly z důvodu karanténního stavu ČR možné vyfotit. Aktivita se dětem velice líbila. Líbilo se jim reakce na příběh – doplnění toho, jak zvířátka dělají. Bavilo je zvířátka předvádět, prohlížet si jejich obrázky, bavil je i náš tzv. „diktát“ – procvičení prostorové orientace dle diktování. Práce se zalaminovanými písmeny pro ně byla zvládnutelná, protože

dost dětí už pozná hodně písmen. Celkově tuto aktivitu hodnotím jako velmi povedenou a pro děti zábavnou.“

Popelka

Cíl aktivity: procvičení používání krátkých, dlouhých samohlásek

Časová dotace: 10 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: 6 „košíků“ (2 pro každý tým), kartičky se slovy

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do 3 týmů. Pro každý tým jsou připraveny 2 košíky (zelený „košík“ – tečka, krátká slabika; fialový „košík“ – čárka, dlouhá slabika).

Tyto košíky má každý tým u sebe.

Na konci třídy jsou poházená slova s vynechanými písmeny pro doplnění dlouhých či krátkých slabik (např. sl_mák, ž_lva, m_ma, m_sto).

Žáci vybíhají pro kartičku se slovem, kterou musí přiřadit do správného košíku. Žáci se v týmu střídají, dokud nejsou sebrány všechny karty se slovy.

Poté mají žáci 30 vteřin na kontrolu svých košíků a ev. opravu chybně zařazených.

Následuje rychlá kontrola odpovědí.

Obrázek 24 Popelka 1
Zdroj: Valková 2018

Obrázek 25 Popelka 2
Zdroj: Valková 2018

Obrázek 26 Popelka 3
Zdroj: Valková 2018

Obrázek 27 Popelka 4
Zdroj: Valková 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Děti tato hra baví. Mohou se při ní nejen vyběhat, ale také si vzájemně „zafandit“.

Hra má více možností, proto je důležité si při závěrečném opakování mezi sebou v týmu říci, co které slovo znamená, co jsem doplnil za písmenko a proč jsem ho tedy zařadil tak, jak jsem ho zařadil. Např. slovo t_ta může být zařazeno v obou košíčkách kvůli významu „táta“ nebo „teta“.

Vybraná slova poté využíváme při tvoření vět, určování počtu slabik ve slově, atd.“ uvádí Válková (2018).

Čti, přemýšlej, pátrej I!

Cíl aktivity: čtení s porozuměním textu, který patří k vylosovanému obrázku

Časová dotace: 20 min./1 kolo

Místo realizace: třída, chodba

Potřebné pomůcky: vytištěné, vystříhané a zalaminované kartičky s obrázky a větami. Minimálně pro každé dítě 1 obrázek a 3 věty. V sadě je 8 obrázků, podle počtu dětí tedy tiskneme 1x, 2x nebo 3x

Organizace aktivity:

Na podlaze ve třídě jsou rozmístěny kartičky s větami. Na každé kartičce je jedna věta. Žáci si vylosují jeden z obrázků.

Chodí po třídě, čtou věty, a když narazí na některou, o které si myslí, že patří k jejich obrázku, vezmou jí a donesou ukázat učiteli. Pokud učitel souhlasí, odnesou si kartičku s větou na svojí lavici a jdou hledat další větu. Pokud nemají správnou větu, musí ji vrátit zpět na podlahu a hledat jinou. Ke každé kartičce patří tři věty.

Když najdou všechny věty, posadí se na místo a trénují si čtení polohlasem, aby pak zvládly ostatním své věty přečíst.

Obrázek 28 Čti 1

Zdroj: Matysová, Lengyelová 2019

Obrázek 29 Čti 2

Zdroj: Matysová, Lengyelová 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Osvědčilo se mít více obrázků než je počet dětí. Některé děti pracují rychle a stihnou vyhledat věty ke dvěma obrázkům. Pokud je ve třídě větší počet dětí a využijeme 3 sady obrázků, každé z dětí, které hledalo větu k danému obrázku, čte pouze jednu větu.“
— uvedly Matysová, Lengyelová (2019).

Čti, přemýšlej, pátrej II!

Cíl aktivity: čtení s porozuměním textu, který patří k vylosovanému obrázku

Časová dotace: 20 min./1 kolo

Místo realizace: třída, chodba

Potřebné pomůcky: nastříhané a zalaminované kartičky s obrázky a větami

Pro každé dítě je připraven jeden obrázek, ke kterému vytvoříme tři věty, které ho co nejlépe vystihují. Je důležité dát pozor na to, aby se věta svým významem vztahovala jen k jednomu určitému obrázku a nedocházelo k pochybnostem.

Organizace aktivity:

Každé dítě si vylosuje jeden obrázek, který si důkladně prohlédne. Vyučující se ujistí, že mu správně rozumí.

Vyučující mezitím rozmístí jednotlivé věty (lícem nahoru) na zem v prostoru třídy, přilehlé chodby apod.

Děti jsou seznámeny s pravidly:

„Najdi ke svému obrázku tři věty, které se k němu svým významem hodí. Každou větu mi přines ukázat ke kontrole, zda jsi vybral(a) správně. Kdo bude první?!“

Děti na pokyn vybíhají. Nalezené věty nosí vyučujícímu ke kontrole.

Správnou větu si položí na lavici a běží hledat další. Špatnou musí vrátit na místo, odkud ji přinesl(a).

Když žák najde správně všechny tři věty, vyučující si s ním o obrázku a nalezených větách povídá. Poté si žák vybere jednu větu a přepisuje ji na mazací tabulku.

Vyučující průběžně mezi žáky prochází a radou pomáhá. Může zapojit i děti, které své věty už našly, aby pomohly svým spolužákům s hledáním a čtením vět.

Jak ubývají věty na podlaze, je aktivita snazší i pro slabší čtenáře.

Obrázek 30 Čti 3

Zdroj: Matysová, Lengyelová, 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Děti aktivita bavila, byly soutěživé a v neustálém pohybu.

I slabší čtenáři našli své věty a měli radost z úspěchu.

Každá taková podobná aktivita děti příjemně rozptýlí a naladí na další výuku. Přestože se jim zdálo pocit, že si „jen“ hrají, rozvíjely velmi dobře své čtenářské dovednosti.“ uvedly Matysová, Lengyelová (2019).

Přečti, hláskuj, napiš!

Cíl aktivity: procvičování čtení, psaní a hláskování, dodržování pravidel

Časová dotace: 10 minut

Místo realizace: třída, tělocvična

Potřebné pomůcky: Kartičky se slovy, vytvořený plakát s tiskacími písmeny, čtvrtky a fixy

Organizace aktivity:

Žáci se rozdělí do trojic a učitel pro každou skupinu vytvoří 3 stanoviště. 1. stanoviště se jmenuje „přečti“, 2. stanoviště „hláskuj“ a 3. stanoviště „napiš“. Z každé skupiny stojí žák u jednoho stanoviště. Každá trojice dostane sadu kartiček se stejnými slovy. 1. žák z každé skupiny si vytáhne kartičku a pro sebe si přečte, co je na ní napsáno. Následně běží k druhému stanovišti s názvem „hláskuj“ a slovo pošeptá spoluhráči, tento žák slovo s pomocí plakátu vyhláskuje. Třetí žák na hláskování kouká a slovo zapíše na čtvrtku. Jakmile je slovo zapsáno, žáci si po směru hodinových ručiček vymění místo, tak aby se žáci ve skupině průběžně na jednotlivých stanovištích střídali. Vyhrává skupina, která jako první a správně napíše všechna slova.

Obrázek 31 Přečti, hláskuj, napiš! 1

Zdroj: Petříková, Kočí 2020

Obrázek 32 Přečti, hláskuj, napiš! 2

Zdroj: Petříková, Kočí 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Žáci se s touto aktivitou setkali poprvé, realizace proběhla dne 4. 3. 2020. Nejprve byla žákům vysvětlena pravidla a následně byla aktivita vyzkoušena nanečisto. Žáci průběh hry pochopili rychle a všichni se zapojili aktivně. Největší úskalí bylo střídání po směru hodinových ručiček, avšak i toto se v průběhu hry začalo zlepšovat. Žákům se líbilo, že nemuseli pracovat v lavicích a mohli si zasoutěžit. Žáci byli z této aktivity nadšení a chtěli by jí hrát častěji.

Abe-těla

Název aktivity: Abe-těla

Cíl aktivity: Naučit se abecedu, postupně s rozlišením samohlásek a souhlásek, v závěrečném formátu s rozlišením samohlásek, měkkých, tvrdých a obojetných souhlásek,

aktivity propojující pravou a levou hemisféru zlepšují soustředění, paměť, koordinaci i učení obecně,

děti trénují „načítání“ dalšího písmene, tedy podporují techniky čtení (tj. vyslovují hlásku „Káááá“, ale oči už načítají písmeno „L“,

připravit děti na práci v úvodu hodiny anebo je aktivovat v průběhu hodiny, kdy pozornost přirozeně klesá.

Časová dotace: 1-5 minut (dle počtu opakování)

Místo realizace: třída, prostor před tabulí

Potřebné pomůcky: tabule, na které je napsaná abeceda, barevné křídly, ukazovátko

Organizace aktivity:

Žáci stojí v prostoru před tabulí tak, aby na ni všichni viděli a měli kolem sebe dostatek místa. Pedagog stojí bokem k tabuli tak, aby ukazovátkem mohl ťukat pod jednotlivá písmena abecedy a zároveň viděl na žáky před sebou.

Aktivita je dlouhodobého charakteru.

V počáteční fázi se děti učí pouze „čist“ písmena abecedy v rytmu ťukání ukazovátko (písmeno B není B, ale čteme ho „BÉ“ atd.). Začínáme velmi pomalu, postupně zrychlujeme. Pro tuto fázi stačí např. 2-3 dny, vždy 1-3 opakování.

V další fázi, když mají děti čtení písmen abecedy osvojené a učíme se hlásky rozdělit na samohlásky a souhlásky, odlišíme jednotlivá písmena / hlásky barevným puntíkem a domluvíme si s dětmi, jak ji pohybově vyjádříme. My jsme pro samohlásky vybrali zkřížení rukou přes hrudník, pro souhlásky vzpažení. Pedagog opět v rytmu ťuká na jednotlivá písmena abecedy a děti hlásky vyslovují, a přitom je vyjadřují pohybem. Aá-ruce křížem, Bé-vzpažit, Cé-vzpažit, Čé-vzpažit atd. Je vhodné, pokud pedagog dokáže druhou rukou, kterou

nedrží ukazovátka, zlehka pohybově „napovídat“. Tato fáze trvá poměrně krátce, Dvě pohybová vyjádření se děti naučí poměrně snadno, koordinace pohybů ještě nebývá potíž.

Následující učivo už vede děti k odlišení postupně měkkých, pak i tvrdých souhlásek. Symboly přidáváme k barevným puntíkům na tabuli postupně a pro každý druh hlásky přidáváme jiné pohybové vyjádření.

V závěrečné fázi aktivity (u nás k ní došlo cca po měsíci výuky) děti zvládají „čist“ abecedu, pamatují si ji z paměti (bez drilu, zábavnou formou), odliší pohybovým vyjádřením samohlásky, měkké souhlásky, tvrdé souhlásky, obojetné souhlásky a hlásky cizího původu (ty nakonec zůstanou po celou dobu vyjádřené pohybem souhlásek).

Symboly přibývají na tabuli postupně...

V 1.fázi jen písmena.

Ve 2.fázi přidáváme barevné puntíky, rozlišíme jen samohlásky a souhlásky.

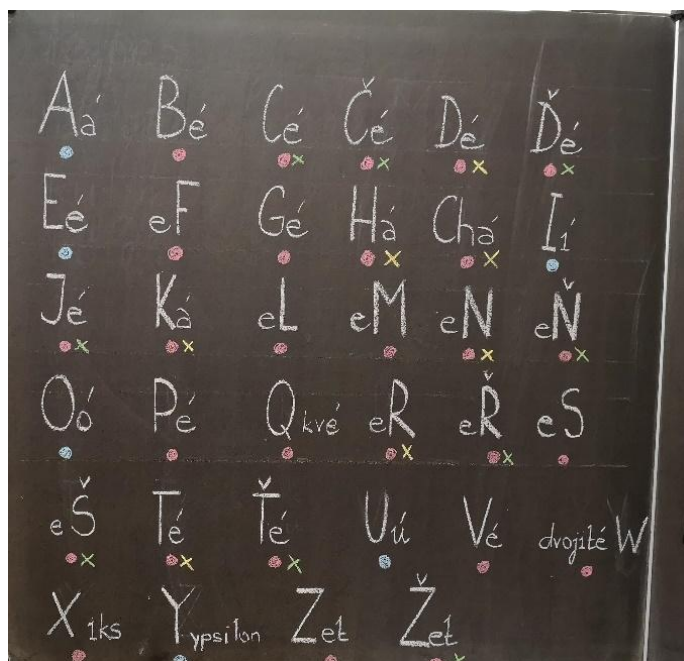
Ve 3.fázi přidáme symbol pro tvrdé souhlásky.

Ve 4.fázi přidáme symbol pro měkké souhlásky.

Obrázek 33 Abe-těla 1

Zdroj: Etflaiš Havlová, Elstnerová 2020

Obrázek 34 Abe-těla 2

Zdroj: Etflaiš Havlová, Elstnerová 2020

Obrázek 35 Abe-těla 3

Zdroj: Etflaiš Havlová, Elstnerová 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Etflaiš Havlová s Elstnerovou (2020) uvedly: „Aktivitu je vhodné zařadit v době, kdy se děti postupně seznamují s rozdělením hlásek. Postupně se tedy hra vyvíjí, graduje. Pro děti je

zábavné, když si mohou samy vymýšlet pohybová vyjádření pro jednotlivé druhy hlásek. Aktivitu nehrajeme každý den, ale dle potřeby. Někdy je vhodnou rozvíčkou na úvod hodiny, jindy funguje výborně jako aktivizační prvek uprostřed hodiny, kdy pozornost fyziologicky upadá. Největší zábavou pro děti je, když chybuje paní učitelka 😊 „

Kam popluješ, lodičko?

Cíl aktivity: žák správně určuje hlásku na konci a uvnitř slova, spodobu hlásek

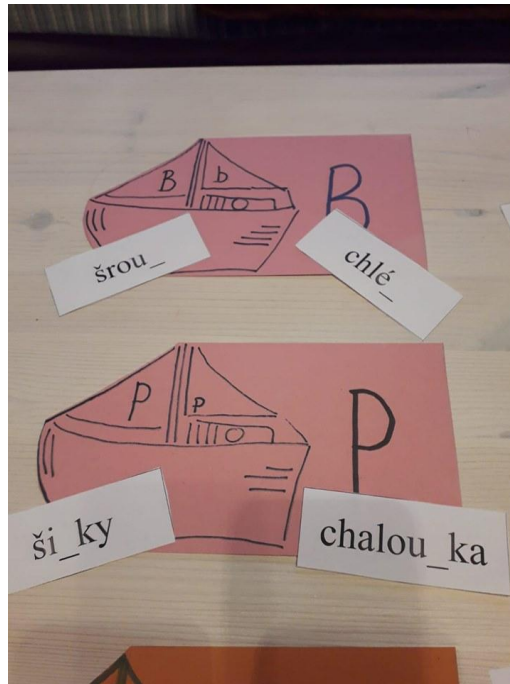
Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: barevné lodičky – dvojice karet se stejnými lodičkami, na kterých jsou zapsány dvojice hlásek V/F, D/T, B/P atd., soubor kartiček se slovy, ve kterých chybí hláska na konci nebo uvnitř slova

Organizace aktivity:

Učitelka připraví v zadní části třídy na tři lavice soubor karet s chybějící hláskou. V přední části třídy na koberci rozmístí učitelka barevné lodičky s dvojicemi hlásek. Děti vytvoří zástup trojic, vždy jedna trojice vybíhá na signál k zadním lavicím, každý žák sebere jednu kartu, přečte si ji a běží zpět k příslušné lodičce, kam kartu položí. Záměrně vybíhají trojice až na signál, chci, aby i pomalejší čtenáři měli dost času na rozmyšlenou. Další trojice tedy vybíhá, až předchozí trojice splní úkol. Po ukončení přenášení karet (60 kusů) se žáci vrací do lavic a mohou si chodit jednotlivě karty sbírat a opisovat do sešitů. Zároveň provádějí kontrolu správnosti.

Obrázek 36 Kam popluješ, lodičko? 1
Zdroj: Novotná, Reinbergová 2020

Obrázek 37 Kam popluješ, lodičko? 2
Zdroj: Novotná, Reinbergová 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Tato hra je velmi oblíbenou pro všechny děti ve třídě. Do procvičení učiva je zapojen pohyb a názornost, což děti naláká a velmi baví. Tato aktivita je vhodnou volbou pro motivaci a aktivizaci na úvod hodiny. Téma lodiček a kartiček můžeme obměňovat dle probíraného tématu.“ vypožorovaly a zapsaly Novotná, Reinbergová (2020).

Tvrdé a měkké souhlásky na míčích

Cíl aktivity: žák zvládne bez zaváhání použít gramatických zásad, použití tvrdých a měkkých souhlásek

Časová dotace: 5-10 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: karty se slovy a gymnastické míče

Organizace aktivity:

Tato aktivita se provádí na úvod vyučovací hodiny, aby se děti formou hry naladily na následující obsah vyučovací hodiny, např. psaní.

Jde o procvičování již probraného učiva, ale lze ji využít i na mnoho jiných aktivizačních, pohybových chviliek.

Děti se v zadní části třídy usadí na gymnastické míče, které mají volně k dispozici. Než začneme procvičovat učivo, dnes tvrdé a měkké souhlásky, provedeme krátkou mini rozcvičku na míči, aby se děti příliš nevtřely. Děti na míči cvičí často a rády.

Vlastní aktivita:

učitelka ukazuje karty se slovy, kde je vynechané –i, –í, –y, –ý, jsou dostatečně velké, psané psacím písmem. Děti při soustavném pohupování na míči rychle reagují, přečtou slovo a vytvoří s rukou „šipku“ na znamení měkkého i a „véčko“ na znamení ypsilonu. Po provedení pozice společně odůvodňujeme pravopis. Při chybě se nic neděje, jen společně upozorníme spolužáka na chybu a on sám odůvodní pravopis.

Obrázek 38 Souhlásky 1

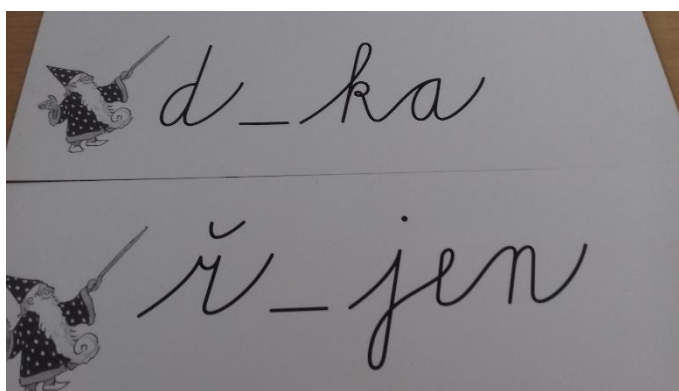
Zdroj: Drešerová, Dlouhá 2019

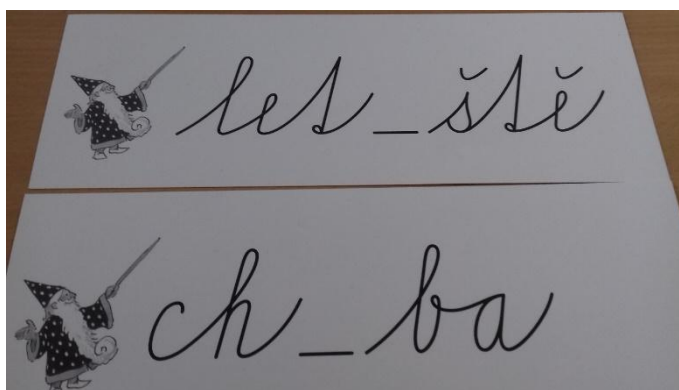
Obrázek 39 Souhlásky 2

Zdroj: Drešerová, Dlouhá 2019

Obrázek 40 Souhlásky 3

Zdroj: Drešerová, Dlouhá 2019

Obrázek 41 Souhlásky 4

Zdroj: Drešerová, Dlouhá 2019

Subjektivní hodnocení žáků:

„Cvičit na míči mě moc baví.“

„Když jsme na míči, tak mi nepřipadá, že se učíme. Je to spíš tělocvik.“

„Baví mě, když nemusíme sedět v lavici.“

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Drešerová, Dlouhá (2019) uvádí: „Aktivita je u dětí velmi oblíbená a snažím se takové pohybové chvílky pravidelně zařazovat do vyučovacího procesu. Ve třídě mám mnoho dětí se specifickými poruchami učení i ADHD a pro takové děti jsou tyto aktivity nezbytně nutné i v průběhu vyučovací hodiny.“

Íčkový panáček

Cíl aktivity: procvičení, upevnění používání i, y po obojetných souhláskách

Časová dotace: 5–10 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: seznam slov (nejlépe na kartách)

Organizace aktivity:

Žáci si najdou v prostoru třídy volné místo. Učitel říká slova, ve kterých je měkké nebo tvrdé i, y.

Žáci, pokud je ve slově měkké i udělají dřep, pokud je ve slově tvrdé y, stojí s rozpaženými rukama vzhůru a připomínají svým postojem tvar písmena Y.

Obrázek 42 Panáček 1

Zdroj: Schejbalová 2017

Obrázek 43 Panáček 2

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit neuvádí.

Stopy

Cíl aktivity: procvičování vyjmenovaných a příbuzných slov, odůvodňování, zautomatizování vyjmenovaných slov; správné porozumění slov, výslovnost, rychlý úsudek a rozhodnutí; protažení žáků po sezení v lavicích

Časová dotace: 15-30 minut

Místo realizace: třída nebo chodba (tělocvična, zahrada)

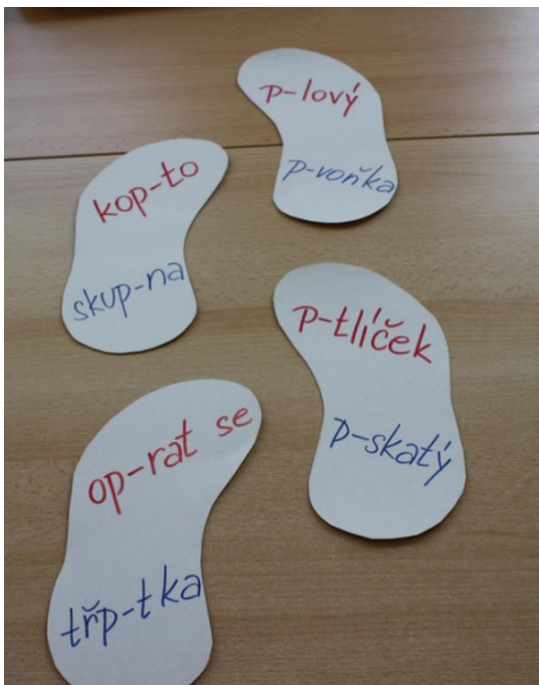
Potřebné pomůcky: připravené stopy z kartonu, na které se zapisují vyjmenovaná a příbuzná slova a další tvary, které chceme procvičit; fix

Organizace aktivity:

Učitel rozmístí na podlahu stopy s napsanými příbuznými slovy, žák má za úkol projít trasu po stopách. Na stopu může vstoupit, pokud správně určí dané vyjmenované slovo.

Obměna – na stopách jsou napsána slova bez doplněných i, í, y, ý, žáci musí správně odůvodnit a doplnit.

Obměna – na stopách jsou napsána vyjmenovaná slova, žáci musí doplnit slovo příbuzné.

Obrázek 44 Stopy 1
Zdroj: Štěpánková 2018

Obrázek 45 Stopy 2
Zdroj: Štěpánková 2018

Obrázek 46 Stopy 3

Zdroj: Štěpánková 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Toto opakování/hra se stalo velmi oblíbenou aktivitou.

Odzkoušení proběhlo v průběhu měsíce ledna a v následných měsících, kdy jsem se svými žáčky probírala učivo vyjmenovaných slov a podle tvarů a potřeby opakování jsem dotvářela nové stopy vyjmenovaných, příbuzných a jiných slov.

Kdykoliv nám zbyde volná chvílka, žáci se sami přihlásí o opakování stop, tedy vyjmenovaných slov.“ uvedla Štěpánková (2018).

Stavba pyramidy

Cíl aktivity: procvičení, upevnění pádových otázek a použití i, y po obojetných souhláskách

Časová dotace: 20 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: kartičky se slovy v barvách družstev, ve kterých je vynechané i, y po obojetných souhláskách; karty s pády a pádovými otázkami, kruhy, fixy

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do družstev.

Učitel na jednu stranu třídy rozmístí kruhy s čísly pádů a pádovými otázkami. Před kruhy na stoly rozsype kartičky se slovy a fixy. Před stoly jsou nastoupeni žáci v družstvech.

Zástupci všech družstev vybíhají ke stolům, do jedné kartičky barvy družstva doplní i, y a umístí slovo ke správnému pádu tak, aby v jednotlivých kruzích vznikaly ze slov pyramidy. Předají štafetu dalším hráčům. Hra končí, když jsou v pyramidách umístěna všechna slova.

Obrázek 47 Stavba pyramidy 1

Zdroj: Schejbalová 2017

Obrázek 48 Stavba pyramidy 2

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit neuvádí.

Štafeta

Cíl aktivity: spolupráce ve dvojicích; procvičení, upevnění používání i, y tříděním slov, ve kterých se po obojetných souhláskách píše tvrdé měkké i, y

Časová dotace: 15–20 minut

Místo realizace: v prostoru třídy

Potřebné pomůcky: kartičky se slovy, ve kterých je vynechané i, y po obojetných souhláskách; velké karty, rozdělené na dvě poloviny s barevně rozlišenými i, y

Organizace aktivity:

Žáci si na lavici položí barevnou kartu s i, y. Na jednom místě jsou vysypané kartičky se slovy. Jeden z dvojice běží pro jednu kartičku, běží ke kartě a položí slovo na správné místo a tím zároveň předá štafetu svému spoluhráči. Tak pokračují, dokud nemají na barevné kartě 15 slov s měkkým a 15 slov s tvrdým y.

Obrázek 49 Štafeta

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit nezmínila.

Pexeso slovních druhů

Cíl aktivity: procvičení, upevnění slovních druhů

Časová dotace: 15–20 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: pexeso se slovy a čísly slovních druhů

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do dvojic a hrají na libovolném místě ve třídě (v lavici, na koberci) klasické pexeso- jen s vytvořenými kartičkami pro slovní druhy.

Obrázek 50 Pexeso

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit nevedla.

Pantomima

Cíl aktivity: porozumění významu slov – sloves, přídavných a podstatných jmen

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: prostor třídy

Potřebné pomůcky: hrací kostka s nápisy podstatná jména, přídavná jména, slovesa; krabičky s kartičkami podstatných a přídavných jmen a slovesy

Organizace aktivity:

Děti se rozdělí do skupin. Zástupce skupiny hází kostkou, podle toho jaký slovní druh padl, vytáhne slovo z krabičky. Pantomimicky předvede slovo. Skupiny hádají.

Obrázek 51 Pantomima 1

Zdroj: Schejbalová 2017

Obrázek 52 Pantomima 2

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit nepíše.

Najdi cestu ke správnému domu

Cíl aktivity: procvičení, upevnění ohebných slovních druhů

Časová dotace: 20–30 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: karty s domky a čísla ohebných slovních druhů

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do skupin po 4-5.

Učitel rozmístí po třídě karty s čísly slovních druhů.

Každé družstvo si na papír napíše 10 ohebných slov. Družstva se střídají. Jedno družstvo druhému říká slova. Členové druhého družstva postupně běhají k domkům s čísly slovního druhu, které slyší, dokud správně nezařadí všech deset slov. Ostatní družstva zatím kontrolují a aktualizují si slova- slova, která již nějaké družstvo použilo, nesmí znovu použít. Hra pokračuje, dokud se všechna družstva nevystřídají.

Obrázek 53 Najdi cestu

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit neuvádí.

Mluvicí tělo

Cíl aktivity: upevnění znalostí vyjmenovaných slov, aktivizační prvky jógy, práce se svým tělem, procvičení paměti

Časová dotace: 10 minut

Místo realizace: běžná třída

Potřebné pomůcky: žádné

Organizace aktivity:

Motivace: Umíte mluvit beze slov? Myslíte, že to jde? Ano, jde to. Budeme se nyní spolu bavit tak, že já na Vás budu mluvit normálně a Vy mi budete odpovídat Vaším tělem, beze slov. Tak to jdeme zkusit?

Průběh aktivity: Na začátku aktivity se domluvíme, jak budeme své tělo používat.

I - stoj spatný, připažit,

Y – Stoj spatný, vzpažit.

Aktivita probíhá vedle lavic, nebo někde v prostoru třídy. Učitel říká slova, nebo slovní spojení, s vyjmenovanými slovy (kobyła, písek, sychravé ráno, vítr, starý mlýn apod.). Žáci pomocí svého těla reagují a odpovídají, jaké I/Y se ve slovech nebo ve slovních spojeních píše. Po nějakém časovém úseku uděláme obměnu: **I**- dřep, **Y**-výskok. Opět říkáme slova a žáci reagují pohybem. Tato aktivita je trochu rušnější, je třeba více prostoru kolem sebe. Kdo odpoví špatně, má šanci se opravit.

Obrázek 54 Mluvicí tělo 1

Zdroj: Chvojanová, Radová 2018

Obrázek 55 Mluvicí tělo 2

Zdroj: Chvojanová, Radová 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Tato aktivita je více rušnější, ale dětem se velmi líbila. Příště bych zvolila ještě další obměnu, je to velice rychlá hra. Nebo bych dávala delší slovní spojení, aby mohly děti déle přemýšlet.“ napsaly Chvojanová, Radová (2018).

Opis s chůzí

Cíl aktivity: procvičení, upevnění používání i, y po obojetných souhláskách

Časová dotace: 15–30 minut

Místo realizace: v lavicích a prostoru třídy, chodby

Potřebné pomůcky: na barevných lístcích napsaný diktát

Organizace aktivity:

Žáci se rozdělí do skupin. Každá skupina má umístěný diktát na jiném místě ve třídě. Žáci si v tichosti chodí ke svému diktátu, část si přečtou, vrátí se do lavice a text, který si zapamatovali, zapíší do sešitu. Tento proces opakují, dokud nenapíší celý diktát. Na závěr si mohou se sešitem a perem dojít k diktátu a podle předlohy si ho zkontrolovat.

Obrázek 56 Opis chůzí 1

Zdroj: Schejbalová 2017

Obrázek 57 Opis chůzí 2

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit neuvádí.

Chytání vloček

Cíl aktivity: procvičení, upevnění ohebných slovních druhů

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: na chodbě, na větším prostoru

Potřebné pomůcky: kartičky s vločkami, na kterých jsou napsaná různá slova z ohebných slovních druhů, karty s čísly ohebných slovních druhů

Organizace aktivity:

Děti jsou rozděleny do dvou skupin.

Na jedné straně chodby sedí žáci na zemi ve dvou družstvech obkročmo za sebou jako mašinka. Před nimi je hromádka vloček se slovy a opodál karty s čísly. Děti odzadu vyběhají a umisťují vločky na správná čísla slovních druhů. Vyhrává družstvo, kde se nejrychleji všichni vystřídají.

Obrázek 58 Chytání vloček

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit nepíše.

Biatlon

Cíl aktivity: procvičení, upevnění slovních druhů

Časová dotace: 15–20 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: kartičky se slovy (pro každé družstvo 10 kartiček se slovy zastupujícími každý slovní druh), terče

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do skupin.

V kruzích jsou umístěné kartičky se slovy. Každé družstvo dostane terče. Členové družstev postupně vybíhají, berou si po jedné kartičce a umisťují je do správného terče. Hodnotí se rychlost a správné určení slovních druhů. (Zdroj: Schejbalová 2017)

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit neuvádí.

Běhací diktát

Cíl aktivity: čtení s porozuměním (text přiměřené náročnosti), procvičování vyjmenovaných slov, kontrola vlastního písemného projevu, dodržování pravidel hry, bezpečnost, zvyšování/snižování tepové frekvence, správné dýchání.

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: běžná třída, chodba

Potřebné pomůcky: rozstříhaný text, papír (sešit), pero

Organizace aktivity:

Učitel přichytí do úrovně dětských očí rozstříhaný text po větách po celé třídě (může i na chodbu). Věty jsou upraveny podle potřeby procvičování (např. vynechaná i/y, í/ý). Žáci mají za úkol pohybovat se po třídě, vždy si přečíst větu, zapamatovat si ji, vrátit se do lavice a přepsat větu do sešitu.

Obrázek 59 Běhací diktát 1

Zdroj: Dušánková, Hlavová 2018

Obrázek 60 Běhací diktát 2

Zdroj: Dušánková, Hlavová 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Dušánková, Hlavová (2018) uvádí: „Žáci se s touto aktivitou setkali poprvé. Nejprve žákům byla vysvětlena pravidla, aby všichni věděli, co mají dělat a následně jsme si aktivitu vyzkoušeli nanečisto. V samotném začátku hry někteří pochopili, že bude snazší, když si najdou text, u kterého nestojí tolik spolužáků. Ti, kteří stáli ve větší skupince u jednoho textu, se občas mezi sebou dohadovali (neviděli na text, apod.). V průběhu se aktivita začala zlepšovat – žáci utichli, sice více běhali, ale soustředili se a snažili se o bezchybné napsání textu. Musím uznat, že někteří žáci se kvůli jedné větě dostatečně naběhali. V závěru jsme si přečetli celý diktát, doplnili správné i/y a provedli společné hodnocení aktivity. Žákům se nelíbilo, jak se někteří tlačili k textům, občas se i strkali. Nicméně celkové hodnocení bylo kladné. Aktivita se jim velmi líbila a chtěli by ji hrát častěji.“

Běh mezi vločkami

Cíl aktivity: procvičení, upevnění ohebných slovních druhů

Časová dotace: 10-15 minut

Místo realizace: na chodbě, na větším prostoru

Potřebné pomůcky: kartičky s vločkami a ohebnými slovními druhy

Organizace aktivity:

Děti jsou rozděleny do dvou skupin.

Učitel rozhází ve volném prostoru vločky se slovy.

Žáci jsou nastoupeni ve dvou družstvech. Učitel zavolá název slovního druhu. Zástupci obou družstev vybíhají a hledají vhodné slovo. Žák, který jako první přinese kartičku se správným slovem, získává bod pro svou skupinu. Druhý se bez kartičky a bodu zařadí. Potom vybíhá další dvojice.

Obrázek 61 Běh mezi vločkami

Zdroj: Schejbalová 2017

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Schejbalová (2017) reflexi přímo u jednotlivých aktivit nezmiňuje.

Pády v pohybu

Cíl aktivity: procvičení, upevnění pádových otázek ve spojení s podstatnými jmény

Časová dotace: 5–10 minut

Místo realizace: školní třída, chodba školy

Potřebné pomůcky: karty s podstatnými jmény v různých pádech s předložkami, tabule

Organizace aktivity:

Učitel má připravené karty se slovy tak, aby je děti mohly předvést v pohybu, např. pod lavicí, na židli, za dveřmi, u tabule apod. Učitel kartu vždy přečte a připevní na tabuli, úkol provádí buď vyvolaný žák jednotlivě anebo všichni najednou. Po každém úkolu jde vyvolaný žák zapsat správný pád na tabuli ke kartě.

Obrázek 62 Pády v pohybu

Zdroj: Schmidtová 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Obě hry (Doplň všechny řádky!, Pády v pohybu) ráda zařazuji do výuky a děti si je také oblíbily. Obvykle je zařazuji na začátek vyučovací jednotky, ale pokud pozoruji na dětech nesoustředěnost nebo únavu, hrajeme i v průběhu hodiny. Žák (žáci) s IVP má k dispozici kartičku s pády. Ideální je hrát tuto hru ve třídě, kde je dostatek prostoru pro pohyb žáků, při větším počtu hráčů rozšiřuji prostor o chodbu. Podmínkou je tiché provedení bez mluvení (symbolicky si děti namíchají nápoj „mlčínek“).

Pády v pohybu někdy píši na tabuli, záměrně je píši velmi pomalu a stupňuji tak pozornost dětí. S radostí pak stoupají na židle, lezou pod lavici apod. Je ovšem třeba vždy dbát na bezpečnost.“ píše Schmidtová (2019).

Doplň všechny řádky!

Cíl aktivity: procvičení, upevnění pádových otázek ve spojení s podstatnými jmény

Časová dotace: 5–10 minut

Místo realizace: školní třída, chodba školy

Potřebné pomůcky: karty s podstatnými jmény v různých pádech (s předložkami, později bez nich), list papíru s očíslovanými řádky 1–7 pro každé dítě, tabule – pro správné řešení úkolu

Organizace aktivity:

Učitel rozmístí karty s podstatnými jmény na různá místa ve třídě (případně na chodbě). Každé dítě má u sebe na lavici list papíru s očíslovanými řádky 1–7. Úkolem dětí je rozběhnout se po třídě, najít kartu s podstatným jménem, zapamatovat si ji, vrátit se do lavice a zapsat slovo do příslušného řádku ke správnému pádu.

Pokud najdou slovo v pádě, který již mají obsazený, musí hledat jinou kartičku. Úkolem je zaplnit všechny řádky na papíru.

Jakmile úkol dokončí, zkontrolují si u tabule (na zadní straně), zda zapsaly slova ke správnému pádu. Pokud ano, mohou si jít k učiteli pro nějakou odměnu či pro pochvalu. Chyby se děti snaží samy opravovat.

Obrázek 63 Dopln! 1
Zdroj: Schmidtová 2019

Obrázek 64 Dopln! 2
Zdroj: Schmidtová 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Obě hry (Doplň všechny řádky!, Pády v pohybu) ráda zařazuji do výuky a děti si je také oblíbily. Obvykle je zařazuji na začátek vyučovací jednotky, ale pokud pozoruji na dětech nesoustředěnost nebo únavu, hrajeme i v průběhu hodiny. Žák (žáci) s IVP má k dispozici kartičku s pády. Ideální je hrát tuto hru ve třídě, kde je dostatek prostoru pro pohyb žáků, při větším počtu hráčů rozšiřuji prostor o chodbu. Podmínkou je tiché provedení bez mluvení (symbolicky si děti namíchají nápoj „mlčínek“).“ uvádí Schmidtová (2019).

Antonyma

Cíl aktivity: procvičování antonym, rozšíření slovní zásoby, kontrola pravopisu, zvýšení tepové frekvence, samostatná sebereflexe ve skupinách

Časová dotace: 10 minut

Místo realizace: běžná třída, venku

Potřebné pomůcky: kartičky se slovy- některé s jednou gramatickou chybou, papír (sešit), pero, místo na odpočinek mimo aktivitu

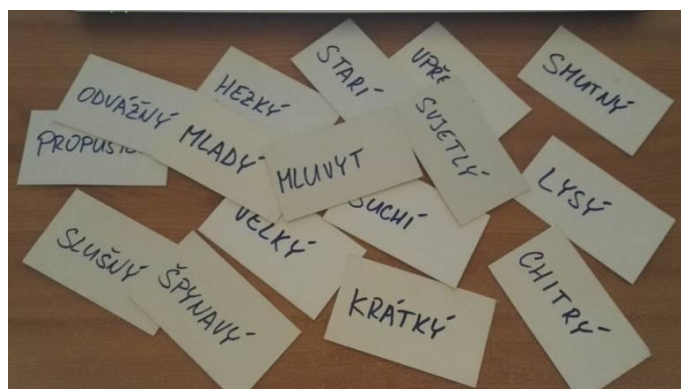
Organizace aktivity:

Učitel rozmístí náhodně kartičky se slovy. Všichni musí být neustále v pohybu i při psaní (běh, klus, úkroky nebo chůze na místě). Žáci hledají slova po třídě nebo školní zahradě, a vymýšlí k nim antonymum, zároveň kontrolují, zda je slovo správně napsané. Opravené slovo napíšou i s vymyšleným antonymem, na papír. Žáci znají počet karet, tím poznají, že našli všechny karty. Žáci, kteří mají všechna slova i s antonymem napsaná, si lehnou na koberec, trávník mimo rozmístěné kartičky (zklidnění).

Obrázek 65 Antonyma 1

Zdroj: Bartáková 2020

Obrázek 66 Antonyma 2

Zdroj: Bartáková 2020

Obrázek 67 Antonyma 3

Zdroj: Bartáková 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Bartáková (2020) uvedla: „Žáci se s touto aktivitou setkali poprvé. Nejprve žákům byla vysvětlena pravidla, aby všichni věděli, co mají dělat. Přestože byl vysoký počet kartiček, hra byla rychlá. Po určitém čase jsme hru stopli, i když někteří ještě běhali a hledali slova. Skupiny si listy se slovy vyměnily, a navzájem se zkontrolovaly. Postupem opakování aktivity jsme upravili pravidla: kdo má např. 20 párů slov, může odpočívat a ve dvojici/ skupině si páry dvojic zkontrolovat.“

Tichý agent

Cíl aktivity: opakování, upevňování a procvičování učiva spojené s pohybem mimo pracovní místo/ lavici, hledání úkolů

Časová dotace: 7–10 minut (pro 5 úkolů)

Místo realizace: třída nebo herna školní družiny

Potřebné pomůcky: 5 krabiček s jednotlivými čísly a textem, úkoly napsané/promítnuté na tabuli, tabule, křídly/fíxy

Organizace aktivity:

Žák vyjde z lavice po třídě/ na chodbu, kde najde ukrytou krabičku s daným číslem, začíná od čísla 1.

Z krabičky si vezme kartičku s pokynem, vrátí se do lavice, pokyn splní a na tabuli si přečte doplňující gramatický úkol k textu na kartičce.

Po splnění úkolu si jde vyzvednout ke krabičce 2 další pokyn, postupuje obdobně až k úkolu 5.

Po vyzvednutí posledního pokynu a splnění úkolu následuje kontrola.

Příklad úkolů, varianta 1 (Zdroj: Mareš, 2020)

Text uložený v krabičkách:

1. Vyndej si z penálu tužku.
2. Na uč__telském stole s__ vezmi jeden pap__r.
3. Na papír nakresli tuškou obris domu.
4. Vedle domu nakresli sluníčko.
5. Vedle sluníčka napiš číslici pět. Pod každý obrázek napiš jeho název.

Text promítnutý / napsaný na tabuli:

Úkoly k pokynům na kartičkách. Pracuj na přinesené lístky.

1. Urči druh věty.
2. Doplň chybějící písmena.
3. Oprav chyby.
4. Urči pád podstatných jmen.

5. Podtrhni slovesa.

Příklad úkolů, varianta 2 (Zdroj: Mareš, 2020)

Text uložený v krabičkách:

1. Polo__ si na lav__ci tu__ku.
2. Před první lavicí ve třídě udělej dva dřepy.
3. Najdi ve třídě hromádku s papíry, jeden si vezmi k sobě.
4. Na papír nakresli kruh a trojúhelník.
5. Přikresli čtverec a obdélník. Pod každý obrázek napiš jeho název.

Text promítnutý / napsaný na tabuli:

Úkoly k pokynům na kartičkách. Pracuj na přinesené lístky.

1. Dopln chybějící písmena.
2. Podtrhni číslovky.
3. Zakroužkuj předložky.
4. Urči pád podstatných jmen.
5. Urči vzor podstatných jmen.

Obrázek 68 Tichý agent 1

Zdroj: Mareš 2020

Obrázek 69 Tichý agent 2
Zdroj: Mareš 2020

Obrázek 70 Tichý agent 3
Zdroj: Mareš 2020

Obrázek 71 Tichý agent 4

Zdroj: Mareš 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Hra se setkala se zájmem dětí. Pracovaly aktivně a pečlivě. Každý se snažil získat plný počet 5 bodů a stát se skvělým agentem, většině (3/4) se to podařilo.

Důležitý byl zájem, s jakým děti plnily mluvnická cvičení zakomponovaná do hry.

Při společné kontrole byly shrnuty použité mluvnické jevy.

Do hry lze zařadit jakékoli mluvnické jevy, které chce vyučující zopakovat nebo procvičit.

Připomínka dětí: možnost připravit větší počet úkolů pro další kolo hry.

V úvodní, motivační části hodiny to ale nelze. Domnívám se, že pět úkolů je dostatečný počet také pro opakování. Na procvičování by se asi dalo o větším počtu úkolů uvažovat, ale s ohledem na děti s pomalejším tempem včetně IVP (*individuální vzdělávací plán; poznámka autorky*) by nebylo zvyšování počtu úkolů a prodlužování času plnění vhodné.“ shrnul své postřehy Mareš (2020).

Pokračuj a hod'!

Cíl aktivity: Opakování vyjmenovaných slov.

Časová dotace: 5-15 minut

Místo realizace: měkký míč, volný prostor ve třídě či na chodbě.

Potřebné pomůcky: míč

Organizace aktivity:

Žáci společně s pedagogem vytvoří ve volném prostoru kruh. Učitel poučí žáky, že nejde o žádnou soutěž, ale pouze o hru, tj. házet míč spolužákovi tak, aby ho chytil. V prvním kole necháme žáky házet míč komukoliv, ale v následujících už musí házet tomu, kdo míč ještě neměl.

Učitel řekne první vyjmenované slovo po B a hodí míč nějakému žákovi. Ten pokračuje dalším vyjmenovaným slovem a hodí dalšímu. Aktivita pokračuje stejným způsobem, dokud nejsou zopakována všechna vyjmenovaná slova (B, L, M, P, ...).

Pokud žáci nemají přehled o tom, kdo ještě neřekl vyjmenované slovo tak každý, kdo řekne a hodí, jde do dřepu. Jakmile jsou všichni ve dřepu, společně si stoupnou a začínají znovu.

Obrázek 72 Pokračuj a hod'! I

Zdroj: Jehličková, Procházková 2018

Obrázek 73 Pokračuj a hod! 2

Zdroj: Jehličková, Procházková 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Jehličková, Procházková (2018) napsaly: „Aktivitu jsem zařadila před Velikonocemi. Měkký molitanový míč jsem dala do proutěného košíku a děti jsem připravila na to, že dnes máme hlídat ne velikonoční, ale dračí vajíčko, které je zapotřebí několikrát za den trochu naklepat a zároveň použít magickou formuli – tou budou vyjmenovaná slova. Děti ozvláštnění vyučování s chutí přijaly. Během celého dne jsme alespoň jednou za hodinu šli naklepat vajíčko. Děti se ke konci dne již samy hlásily, že je zapotřebí vajíčko proklepat.

Téma je volené vhodně, vyjmenovaná slova je nutné stále opakovat. Děti mají tendenci toto učivo zapomínat. Musím říct, že jsme zjistili, že vyjmenovaná slova u nás vážnou. Proto budeme zařazovat tuto aktivitu častěji.“

Hledej správný počet!

Cíl aktivity: Číselná řada / porovnání u číslic $<$, $>$, $=$, /

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: dřevěné, barevné kostky, karty s číslicemi / čísla

Organizace aktivity:

Ve třídě na podlaze jsou rozmístěny hromádky kostek s různým počtem. Na lavici / na zemi leží karty s číslicemi. Každý žák si vezme libovolnou kartu a hledá správný počet. Poté přiloží a dojde si pro další. Jakmile jsou všechny karty vyčerpány, dochází ke kontrole správnosti.

Paní učitelka volí formu kontroly: / různé možnosti /

1. vyvolává jednotlivě žáky podle jmen, společně s paní učitelkou zkontrolují správnost

/ např. /číslíci a počet 8, 4, 2.....

2. vyvolá žáka, aby uklidil do krabice s kostkami počet - čtyř kostek, dvou kostek.....

3. vyvolá jméno a poprosí – najdi kartu s číslicí 3, 5, 7 .....

Obrázek 74 Hledej správný počet! 1
Zdroj: Beková, 2020

Obrázek 75 Hledej správný počet! 2
Zdroj: Beková, 2020

Obrázek 76 Hledej správný počet! 3

Zdroj: Beková, 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Beková (2020): „Motivací pro pohybové chvílky ve výuce je plyšová veverka dětí, které se díky ní zapojí do každé aktivity, která jim pomáhá si zopakovat učivo. Tyto aktivity nejsou náročné. Ve škole bylo nalezeno několik starších materiálů tohoto typu, venku se posbíralo velké množství lískových oříšků. Aktivit do výuky je vytvořeno mnoho.

Získání nových informací a upevnění znalostí prostřednictvím těchto aktivit bylo pro žáky zábavou, zpestřením výuky. Většina žáků se chtěla učit touto formou celou vyučovací hodinu. Aktivity využíváme mnohokrát v týdnu. Některé aktivity zopakujeme i na konci výuky, pokud žáci splní zadanou práci. Důležité pro tuto aktivitu je zajistit dostatek materiálu.“

Hra na detektivy

Cíl aktivity: procvičování sčítání, odčítání čísel v oboru čísel 0 – 8, aplikace naučených postupů

Časová dotace: 10–15 minut

Místo realizace: třída nebo herna školní družiny

Potřebné pomůcky: kartičky s příklady, vymyšlenou tajenku, mazací tabulka, fix

Organizace aktivity:

Žáci si před činností připraví mazací tabulku takto (počet číslic se odvíjí od počtu slov v tajence):

1
2
3
4
5
6
7

Motivace: Zeptáme se dětí, jestli vědí, kdo je detektiv a co dělá? „My si dnes na takové detektivy zahrajeme – naším úkolem je vyluštit tajnou šifru. Ale bude to nebezpečné, protože se musíme vydat na zakázané území – na chodbu, kam o hodině malí detektivové nesmí. Zvládnete to?“

Průběh aktivity

Žáci si napíší číselnou řadu 1 – 7 pod sebe na mazací tabulku.

Kartičky jsou v horním levém rohu také označené číselnou řadou 1 – 7.

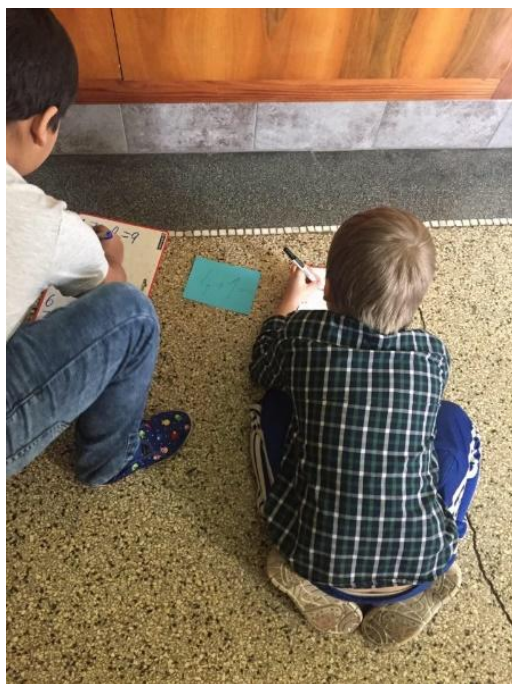
Žáci se podle toho orientují. Např. příklad č. 3: vypočítám a výsledek zapíší na mazací tabulku k číslu 3.

Tímto způsobem vypočítám všechny příklady, zapíší si výsledky.

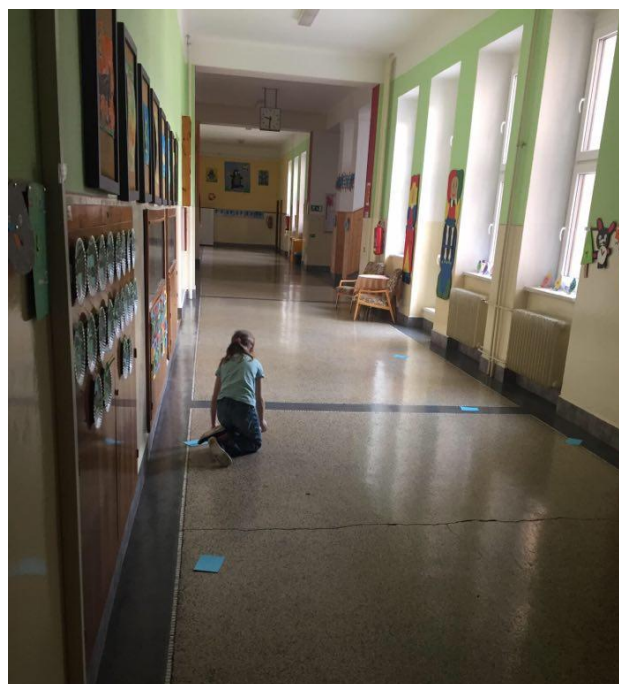
Poté jdu do třídy a vyluštit šifru podle výsledků (výsledky jsou různě přeházené např.:

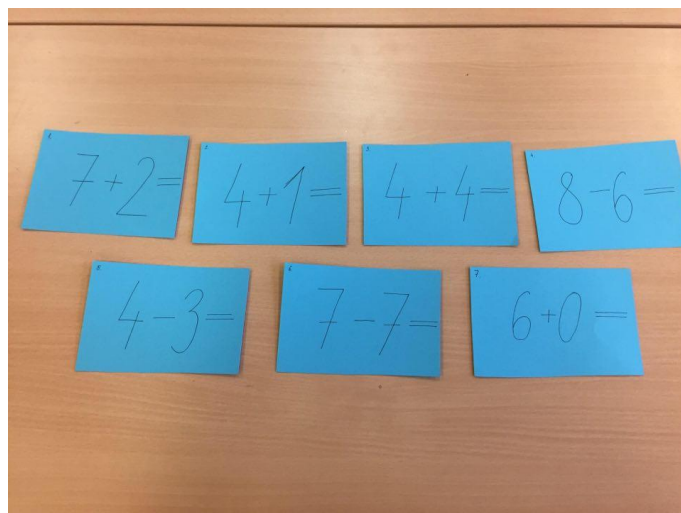

Obrázek 78 Hra na detektivy 2
Zdroj: Bičíšiová, Zahradníková 2020

Obrázek 79 Hra na detektivy 3
Zdroj: Bičíšiová, Zahradníková 2020

Obrázek 80 Hra na detektivy 4
Zdroj: Bičíš'ová, Zahradníková 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Pochvala učitele každého žáka zvlášť, popřípadě za rozluštění tajenky dostávají malou omalovánku jako poklad, kterou si následně mohou vybarvit.

Žáky tato aktivita velmi baví. Mají radost z toho, že mohou jít na chodbu, protože ostatní děti se na ni během hodiny nedostanou. Možná také právě kvůli tomu opravdu poctivě pravidla dodržují.

Ze začátku jim dělalo potíže pochopit, jak přesně se tajenka luští. Ale stačilo aktivitu dvakrát zopakovat a všechny děti to zvládly bez problémů.

Nechají se vymyslet různé obměny – příklady na sčítání, odčítání, násobilku, a jiné.

Možná drobou nevýhodou v hodinách je čas. Aktivita zabere 10-15 minut a žáci během ní procvičí pouze pár příkladů. Nicméně jako zpestření jednou za čas se velmi hodí.“ uvedly Bičíš'ová, Zahradníková (2020).

Poběž domů!

Cíl aktivity: žák bude schopen správného zařazení čísel do číselné osy

Časová dotace: 10 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: : tabule, kartičky s čísly 1–10 (3x), nakreslený domeček

Organizace aktivity:

Žáci vyklidí uličky mezi lavicemi, tašky si dají na židle.

Každý žák si vylosuje jednu kartičku s číslem.

Celý kolektiv se přemístí do zadní části třídy ke stěně – žáci mohou být na konci třídy v různých pozicích (sed, klek, stoj zády k tabuli, ...).

Na tabuli je napsaná číselná řada 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.

Paní učitelka stojí před tabulí a drží v ruce namalovaný domeček:

„Haló čísla, pozor dejte a hned domů pospíchejte! Čísla, která jsou...“ (mezi, za, před, kolem)

Všichni žáci, kterých se pokyn týká, běží k paní učitelce „do domečku“.

Pokaždé některý z žáků, který není v domečku, přečte z číselné řady správná čísla, která by měla být v domečku – tímto se ověří, kdo je v domečku správně, kdo ne nebo naopak, kdo zůstal u stěny a měl v domečku být.

Pokyny:

„Mezi“ – čísla mezi, bez konkrétních jmenovaných (vyřčená čísla 2 a 5, běží čísla 3,4).

„Za“ – všechna čísla do 10, bez jmenovaného (vyřčené číslo 7, běží čísla 8, 9, 10).

„Před“ – všechna čísla do 1, bez jmenovaného (vyřčené číslo 4, běží čísla 1, 2, 3).

„Kolem“ – číslo před a za jmenovaným (vyřčené číslo 6, běží čísla 5 a 7).

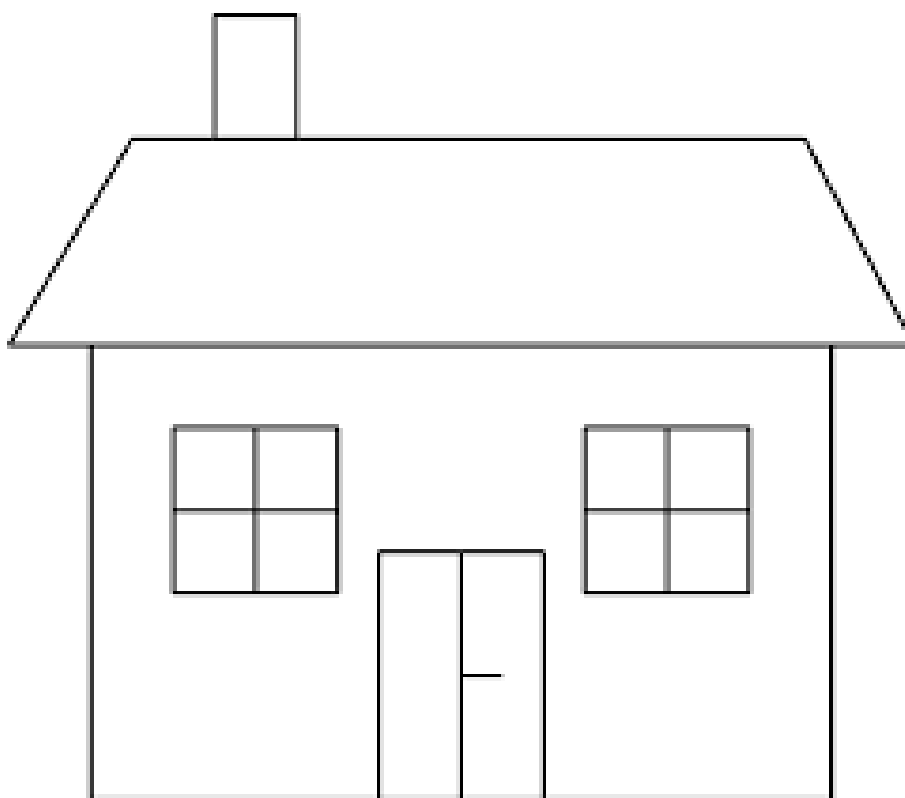
Obměna: Pokud to žákům jde snadno, může se zavřít tabule, aby neviděli na číselnou řadu.

Postupně lze i číselnou osu posunout 1 – 20, dle naučeného.

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Líbalová, Kašpárková (2020) napsaly: „Aktivizační metodu s názvem „Poběž domů“ jsme realizovali na dvou malotřídních školách v prvních ročnících (okres Blansko, okres Mělník) v termínu 5. 3. 2020 v hodině matematiky. Oba dva první ročníky se pro aktivitu velice nadchly, bavila je a byly v ní úspěšní. Pravidla žáci pochopili okamžitě a bez problémů.

Jedinou nevýhodou této aktivity byly problémy s prostorem v uličkách mezi lavicemi. Při větším počtu žáků ve třídě je třeba činnost směřovat tam, kde je více místa pro pohyb (např. koberec). Vzhledem k soutěživosti při běhu k tabuli, především mezi chlapci, ale i dívkami šlo mnohdy i „o život“. 😊“

Obrázek 81 Poběž domů!

Zdroj: Líbalová, Kašpárková 2020

Ředitelství obou škol nepovolilo focení. (poznámka autorky)

Lavice

Cíl aktivity: opakování početních operací (násobení, dělení, sčítání a odčítání), překonávání překážkové dráhy

Časová dotace: 15-20 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: lavice, židle, tabule, křída/fix

Organizace aktivity:

Motivace: „Děti, co myslíte, dala by se naše třída na chvíli proměnit v malou tělocvičnu a z lavic postavit překážkovou dráhu? Ano, dala, tak jdeme na to...“

Průběh činnosti: Nejprve ve třídě postavíme z lavic a židlí dvě překážkové dráhy, to můžeme učinit již o přestávce před hodinou. Na tabuli napíšeme příklady vhodné pro procvičování, tuto aktivitu můžeme nechat na žácích a příklady si mohou vymyslet sami. Následně žáky rozdělíme do dvou týmů, každý má svou překážkovou dráhu. Před začátkem překonávání dráhy žáky poučíme o způsobu a bezpečnosti zdolávání překážkové dráhy. Úkolem žáků je překonat překážkovou dráhu a vypočítat příklad, pak se opět zařadí ke svému družstvu a několikrát akci opakují, dokud nejsou vypočítány všechny příklady. Mezitím učitel kroužkuje chybně vypočítané příklady a žáci je musí opravit. Způsob vyhodnocení soutěže je na učiteli. Například hodnotíme: Kolik třída vypočítala příkladů v čase 10 minut? Který z týmů vypočítal více příkladů? apod. Výhodou této aktivity je, že žáci nemusí počítat příklady postupně a mohou si vybírat libovolný příklad z tabule. Odlišnost týmů můžeme rozlišit barvou křídly/fixu.

Obrázek 82 Lavice 1
Zdroj: Chalušová, Rojíčková 2020

Obrázek 83 Lavice 2
Zdroj: Chalušová, Rojíčková 2020

Obrázek 84 Lavice 3

Zdroj: Chalůšová, Rojíčková 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Chalůšová, Rojíčková, 2020 píše: „Aktivita je náročnější na přípravu, ale dá se připravit s žáky před hodinou, během přestávky. Jedná se o hlučnější a fyzicky náročnější aktivitu. Avšak žáky velice baví.

Negativum: pokud žáky necháme napsat příklady samostatně, mohou být mimo probraný obor čísel, nestává se však, že by žáci napsali příklad, který sami neumí vypočítat.“

Zjistí, vypočítej a najdi!

Cíl aktivity: Žák si procvičí sčítání a odčítání v oboru do 100 s přechodem přes základ deset.

Časová dotace: 10-15 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: lepící papírky, fix (tužka), papír

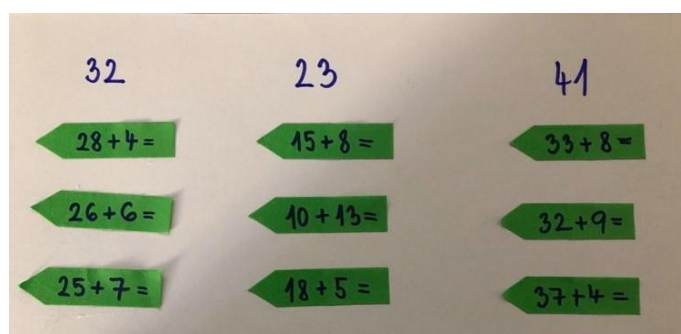
Organizace aktivity:

Před vyučovací hodinou je třeba si předem připravit lepící papírky s příklady (každý žák jeden papírek/příklad). Příklady tvoříme tak, aby vždy tři různé příklady měly stejný výsledek. Záleží na počtu žáků ve třídě, aby se následně mohli rozdělit do skupin.

Motivace: Vidí si někdo z vás na čelo děti? Dokázal by někdo zjistit, co tam má za příklad? Zkuste vymyslet, jak příklad zjistíte.

Průběh činnosti: Učitel žákům vysvětlí, jak bude aktivita probíhat. Celá aktivita se odehrává v místnosti. Učitel nalepí žákům na čelo papírky s příklady, tak aby je žáci neviděli. Úkolem žáků je zvednout se z lavic, pohybovat se po třídě a pátrat po svém příkladě. Žáci se mohou ptát svých spolužáků, mazanější využít zrcadlo. Nesmí si papírek z čela sundat. Když žák zjistí svůj příklad, vypočítá ho (do sešitu, na papír, z hlavy). Následně žáci hledají další dva kamarády se stejným výsledkem. Po nalezení kamarádů běží ke kontrole (k paní učitelce). Pokud se správně našli, obdrží papír se svým číslem a na něj ve skupince vymýšlí další příklady se stejným výsledkem. Aktivita trvá, dokud se neutvoří všechny skupiny.

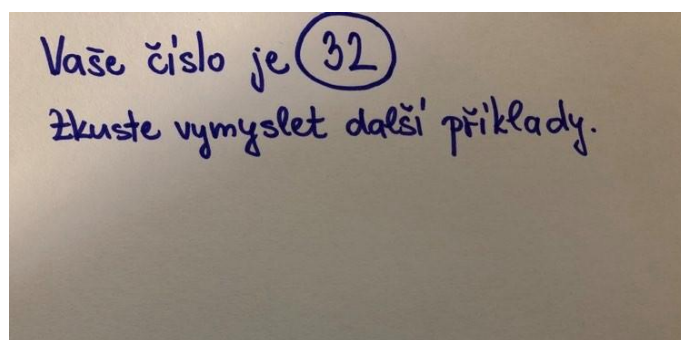
Nakonec můžeme společně příklady přečíst nebo napsat na tabuli. Aktivitu ohodnotíme, žáky pochválíme a pokračujeme v další práci.

Obrázek 85 Zjistí, vypočítej a najdi! 1

Zdroj: Prokopová, Lochmanová, 2020

Obrázek 86 Zjistí, vypočítej a najdi! 2

Zdroj: Prokopová, Lochmanová, 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Tato aktivita žáky velmi bavila. Žákům přišlo chození či běhání po třídě s papírkem na čele velmi zábavné. Všichni žáci byli velmi aktivní. Neměli problém s rychlým zjištěním svého příkladu, ani s následným hledáním kamarádů a rozdělením do skupin. Je důležité zdůraznit pravidla: žáci nesmí papírky z čela sundávat, příklad si vypočítá každý sám. Díky početnímu rozdělení žáků do skupin touto aktivitou, mohou žáci v těchto skupinách pracovat v dalších částech výuky.“ postřehly Prokopová, Lochmanová (2020).

Kouzelný lektvar

Cíl aktivity: žáci procvičí násobení, dělení, sčítání, odčítání, dále přednost násobení a dělení před sčítáním a odčítáním, pro žáky pokročilé příklady se zlomky

Časová dotace: 4 vyučovací hodiny

Místo realizace: třída, chodba školy

Potřebné pomůcky: 40 karet s příklady a názvy přísad, lepicí guma, pro každou skupinu kartička s 8 výsledky, čtvrtka na nakreslení kotlíku, čtvrtka na obrázek čarodějnice, zaklínadlo a přísady do lektvaru, psací potřeby.

Organizace aktivity:

Motivace: poslech zvuků nočního lesa, krátká diskuze o pohádkové postavě, která by mohla v lese žít (zabývat se budeme postavou čarodějnice).

Žáci říkají, jaké předměty potřebuje čarodějnice (chatrč, koště, klobouk, kotlík, lektvary).

V kotlíku připravuje kouzelný lektvar, který budou žáci brzy „vařit“.

Skupinky jsou již určené: 9 skupin po 3 žácích (v každé jsou žáci různých úrovní tak, aby byly skupinky vyrovnané).

Zadání práce, vysvětlení postupu.

Společné zopakování pravidel práce ve skupině (krátký hlas, naslouchání druhým, pomoc spolužákům, rozdělení práce, ...).

Připomenutí signálu (zvoneček), kterým učitel upozorňuje na zbývající čas.

Průběh: Ve třídě a na chodbě jsou na stěnách, dveřích, skříních připevněné karty s příklady a názvy přísad.

Každá skupina dostane kartičku s 8 výsledky. To jsou přísady, které potřebují do svého lektvaru.

Žáci si musí nejdříve práci rozdělit. Domluvit se například, kdo bude počítat karty ve které části třídy/chodby nebo zda budou počítat jednotlivé karty společně. Systém si zvolí každá skupina po dohodě.

Skupiny následně pracují samostatně. Žáci chodí po určeném prostoru, vyhledávají karty s příklady a názvy přísad. Pokud naleznou příklad s výsledkem ze svého seznamu, zapíší si název přísady.

Až skupina nasbírá všech 8 přísad, nakreslí na čtverku jednoduchý obrázek čarodějnice, vymyslí název lektvaru, k čemu slouží, zaklínadlo, tanec kolem kotlíku, aby lektvar (kouzlo) působil a nakreslí svůj kotlík s přísadami, kolem kterého zaklínadlo zatančí.

Závěr: Skupiny se postupně podělí s ostatními o název svého lektvaru, použití, tanec i zaklínadlo.

V úplném závěru žáci zhodnotí, co se naučili, dozvěděli, zopakovali, jak se jim aktivita líbila, jak se jim pracovalo ve skupině, co jim bylo nepříjemné, vadilo/bylo příjemné, potěšilo.

Obrázek 87 Kouzelný lektvar 1

Zdroj: Holubová, Landová 2018

Obrázek 88 Kouzelný lektvar 2

Zdroj: Holubová, Landová 2018

*Obrázek 89 Kouzelný lektvar 3
Zdroj: Holubová, Landová 2018*

*Obrázek 90 Kouzelný lektvar 4
Zdroj: Holubová, Landová 2018*

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Žáci pracovali s plným nasazením, bylo vidět jejich zaujetí aktivitou. V průběhu učitel, spolu s paní asistentkou, pomáhal skupinám při úvodní organizaci a rozdělení práce, řešení drobných konfliktů/nedorozumění, dále žákům se SPUCH. Tito, v závěru zmínění, měli

potíže s pozorností, byla na nich brzy patrná únava. Žáci jsou však zvyklí ve skupinách pravidelně pracovat, proto si umí pomáhat a navzájem se podpořit. Celá třída se pobavila názvy lektvarů, zaklínadly i tanci kolem kotlíku. Většina žáků pozitivně hodnotila především možnost pracovat mimo lavici, shodli se, že dopoledne jim velmi rychle uteklo a přáli by si podobný školní den brzy zopakovat. Jeden žák s ADHD zhodnotil aktivitu jako zábavnou, avšak dodal, že je hodně unavený a je mu příjemněji, když se učí v lavici.

Vzhledem k tomu, že na tento styl školní práce jsou žáci zvyklí, proběhla aktivita v poklidné a přátelské atmosféře.“ uvádí Holubová, Landová (2018).

Lovci perel

Cíl aktivity: opakování násobení a dělení, práce se svým tělem, procvičení paměti.

Časová dotace: 10-15minut

Místo realizace: běžná třída

Potřebné pomůcky: zalaminované kartičky s příklady, sešit, pero

Organizace aktivity:

Motivace: Víte, co dělají lovci perel? A víte, kde ty perly hledají? Ano plavou pod vodou a u toho je potřeba zadržet dech. Chcete si takové hledání perel zkusit? Tak pojďme na to.

Průběh aktivity: Celá aktivita se odehrává v místnosti, kde jsou různě položené zalaminované příklady s násobením a dělením. Kartičky jsou otočeny tak, aby nebylo vidět, co je na nich za příklad. Na začátku aktivity se domluvíte, kolik příkladů (perel), je třeba najít, aby byl perlový poklad kompletní. (My jsme dali 5 příkladů na násobení a 5 na dělení.)

Děti se na povel mění v „lovce perel“ tzn., že se nadechnou a se zadržným dechem hledají kartičky s příklady (běhají nebo chodí).

Jakmile najdou kartičku s příkladem, odplavou si příklad zapsat do sešitu. (Už mohou klidně dýchat).

Kdo má hotovo, posadí se do tureckého sedu.

Vše probíhá v tichosti a klidu. Je to kupodivu klidná a tichá aktivita.

Na konci dostanou žáci odměnu v podobě pěkné známky.

Obrázek 91 Lovci perel 1

Zdroj: Chvojanová, Radová 2018

Obrázek 92 Lovci perel 2

Zdroj: Chvojanová, Radová 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Chvojanová, Radová (2018) píše: „Aktivita je opravdu klidná, osvědčilo se kartičky s příklady otáčet rubem nahoru, aby nebyl vidět příklad, potom si děti nemohou vybírat dle jednoduchosti a jako lovci se snaží ulovit, co nejrychleji „své perly“. Negativum: někteří se i tak snaží opisovat.“

Plácaná

Cíl aktivity: procvičení malé násobilky

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: běžná třída

Potřebné pomůcky: tabule, křída

Organizace aktivity:

Připraví se několik výsledků malé násobilky na tabuli. Žáci se rozdělí do dvou družstev (vyrovnaných). Vždy soutěží jeden z každého družstva.

Učitel řekne příklad na malou násobilku a žáci hledají správný výsledek na tabuli. Jakmile ho najdou, plácnou na něj rukou na tabuli.

Je-li výsledek správný, získávají bod, pokud není správný, hra pokračuje do té doby, dokud nenajde jeden žák správný výsledek.

Obrázek 93 Plácaná 1

Zdroj: Sitová, Povondrová 2018

Obrázek 94 Plácaná 2

Zdroj: Sitová, Povondrová 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Aktivita není náročná na přípravu, cca 5 min. S žáky ji hraji už několik let a vždy se na ni moc těší. Nastartuje to jejich přemýšlení a trošičku se po ránu rozhýbou. Proto ji používám jako matematickou rozcvičku. Vždy jsou plní očekávání, které družstvo vyhraje. Učí se vzájemně podporovat a povzbuzovat, pracují jako tým. Ještě se mi za mou praxi nestalo, že by to nějakou třídu nebavilo. Hodnotím pozitivně a budu tuto metodu používat i nadále.“
zaznamenaly Sitová, Povondrová (2018).

Běhací čísla

Cíl aktivity: procvičení čísel lichých/sudých, čtení čísel do milionu, zaokrouhlování čísel na stovky

Časová dotace: 15-30 minut

Místo realizace: třída, chodba

Potřebné pomůcky: 20 velkých karet s čísly do milionu ($\frac{1}{2}$ lichých a $\frac{1}{2}$ sudých) tak, aby bylo 5+5 ks, lepicí páska, děti - volný papír a tužku

Organizace aktivity:

Karty učitel umístí na různá místa ve třídě nebo na chodbě – lepí do výšky očí, aby je dobře děti viděly a nemusely moc hledat. Lepí také dostatečně daleko od sebe, aby bylo pro všechny dost místa na práci.

Úkolem dětí je projít třídu/chodbu a najít co nejrychleji všechny karty s lichými čísly. Následně si čísla zapsat na papír, který si nosí s sebou. Na tuto činnost je stanovený čas 3 minuty.

S kartami nesmějí žáci hýbat, nemohou je odnášet s sebou. Pracuje každý v tichosti a samostatně. Pohybují se pomalu a klidně.

Kdo má zapsaná všechna lichá čísla na papíře, vrátí se do své lavice a zaokrouhlí je na desetitisíce. Poté se posadí na koberec do kroužku a čeká na ostatní.

Když jsou všichni hotovi, vymění si ve dvojici papíry a proběhne společná kontrola.

Učitel mezitím posbírá všechny karty.

Učitel následně ukazuje jednotlivé karty. Děti čtou a rozdělují do dvou sloupců na tabuli sudá / lichá čísla. Kontrolují zaokrouhlení. Po kruhu děti hlásí správné odpovědi.

Práce pro každého končí ve chvíli, kdy se mu od souseda vrátí ohodnocený list papíru. Za každou správnou odpověď (zaokrouhlené číslo) dostanou „+“.

Plusík/y si zapíší si do tabulky ($3+ = 1$ do ŽK).

Varianta: Tento systém je použitelný do všech možných předmětů (matematika, český jazyk, AJ, prvouka, ...).

Upraví se pouze zadání. Může být přepisovací, diktovací, kontrolovací, doplňovací, křížovka, ...

Obrázek 95 Běhací čísla 1

Zdroj: Červenková 2019

Obrázek 96 Běhací čísla 2

Zdroj: Červenková 2019

Obrázek 97 Běhací čísla 3

Zdroj: Červenková 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„V těchto hrách se děti již orientují, pravidla mají zažitá. Případné nevhodné chování řešíme výjimečně.“ píše Červenková (2019).

Skupinky

Cíl aktivity: počítání z paměti

Časová dotace: 10 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: učitelem předem připravené příklady

Organizace aktivity:

Žáci se při této aktivitě procházejí (nebo tančí) po třídě. Učitel napíše na tabuli libovolné číslo, se kterým bude dále pracovat. Číslo musí být viditelné pro všechny žáky (např. 4), potom učitel řekne: „O 2 více!“. Žáci mají za úkol udělat skupiny, v našem případě po šesti (4+2). Potom se zase jednotlivě pohybují po třídě, učitel napíše jiné číslo (např. 63) a řekne: „Devětkrát méně!“ Žáci opět udělají skupinky, nyní po sedmi (63:9). (NPI ČR 2007)

Metoda je vhodná při procvičování počítání z paměti. Je zaměřena na rychlost a schopnost přizpůsobení se dané situaci.

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Havlásková (2020): „Tuto aktivitu jsem dosud neodzkoušela z důvodu pandemie Covid-19 a následných vládních opatření (uzavření škol).“

Osa souměrnosti

Cíl aktivity: prostorové vnímání a koordinace těla

Časová dotace: každá skupina po 5 minutách (dohromady 10 minut)

Místo realizace: třída, tělocvična

Potřebné pomůcky:

Organizace aktivity:

Ve třídě je na zemi čára, která představuje osu souměrnosti. Polovina žáků se postaví na jednu stranu různě daleko od čáry. Každý zvolí postoj, který se musí lišit. Druhá polovina má za úkol zobrazit vzniklou sestavu b osové souměrnosti podle čáry na zemi. To znamená, že musí totéž předvést zrcadlově na druhé straně čáry, potom si vymění role. (NPI ČR 2007)

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Tuto aktivitu jsem neodzkoušela z důvodu pandemie Covid-19 a následných vládních opatření (uzavření škol).“ vyřídila Havlásková (2020).

Písmenkové procvičování

Cíl aktivity: procvičení v různých typech úloh početních operací jako je násobení, dělení, sčítání, odčítání, rovnosti, jednotky délky, času atd.

Časová dotace: 25 minut

Místo realizace: třída, tělocvična, zahrada apod.

Potřebné pomůcky: 14 karet s příklady, ideálně zalaminované, kolíčky nebo lepicí guma, papír, psací potřeba

Organizace aktivity:

Motivace: Spočítejte všechny úlohy, které jsou rozmístěné v prostoru. Pokud budete správně počítat a výsledky vzestupně seřadíte, rozluštíte tajenku.

Průběh činnosti: Žáci dostanou kousek papíru a připraví si psací potřeby. Chodí postupně k jednotlivým stanovištím a počítají příklady, ke každému výsledku si opíšou jedno písmeno. Na závěr všechny výsledky vzestupně seřadí a napíší tajenku.

Učitel před aktivitou připomene pravidla práce, vybídne, aby u jednotlivých stanovišť byli maximálně dva žáci a aby si výsledky nesdělovali a neukazovali.

Až tajenku rozluští všichni žáci, můžeme se jich zeptat, jestli jim některá úloha dělala problém, jestli při počítání chybovali atd.

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Aktivita nebyla odzkoušena kvůli karanténnímu stavu ČR na jaře 2020.“ napsala Hajderová (2020).

Zatoulané výsledky s tajenkou

Cíl aktivity: procvičení velké násobilky

Časová dotace: 10-15 minut

Místo realizace: třída, chodba

Potřebné pomůcky: 20 velkých karet s čísly/ výsledky, lepicí páska, guma, děti – volný papír, tužka

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozřazeni do skupin (4–5 členů). Žáci si vylosují čísla, jejich úkolem je utvořit skupiny v naprosté tichosti, členové skupiny se poznají dle čísel.

1. část úkolu: Každá skupina si připraví volný papír (očíslovaný 1–20) a tužku. Ve třídě jsou poschovávané příklady, příklady jsou očíslované a obsahují příklad velké násobilky. Úkolem žáků je najít, vypočítat všechny příklady a zapsat si k číslu daný příklad s výsledkem. Pravidlem je, že příklad může jít hledat pouze jeden ze skupiny, až se vrátí první člen skupiny, může vyrazit další, členové skupinky se musejí střídat, příklad zapisuje ten žák, který našel příklad. Pokud skupina splní první část úkolu.

2. část úkolu: Na chodbě jsou rozmístěny karty s výsledky, u každého výsledku je příslušné písmeno. Úkolem žáků je postupně hledat k vypočítaným příkladům výsledek s písmenkem, z písmenek pak následně utvoří tajenku. Vyhrává skupina, která jako první vyřeší tajenku.

Tajenka: Jste super kolektiv 5. B.

Tabulka 2 vytvořena Sádkovou (2020).

Příklady		Výsledky
1.	8 * 13	J 104
2.	9 * 18	S 162
3.	3 * 15	T 45
4.	5 * 20	E 100
5.	3 * 19	S 57
6.	7 * 11	U 77
7.	0 * 13	P 0
8.	6 * 12	E 72
9.	6 * 17	R 102
10.	4 * 21	K 84

11.	3 * 36	O 108
12.	5 * 19	L 95
13.	8 * 19	E 152
14.	7* 21	K 147
15.	5 * 50	T 250
16.	6* 18	I 108
17.	5 * 60	V 300
18.	5 * 41	5 205
19.	10 * 12	. 120
20.	2* 96	B 192

Fotky nepřidány kvůli probíhajícímu nouzovému stavu v ČR na jaře 2020, uvedla Sádková (2020).

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Sádková (2020): „Děti aktivita bavila, byly soutěživé a v neustálém pohybu. I slabší jedinci se perfektně zapojili a měli radost z úspěchu. Každá taková podobná aktivita děti příjemně rozptýlí a naladí na další výuku. Žáci mají pocit, že si hrají, ale přitom procvičují učivo zábavnou formou.“

Obvod a obsah obdélníku, převody jednotek

Cíl aktivity: Žák bude zjišťovat a zaznamenávat data. Následně je smysluplně použije - dosadí do vzorce a vypočítá obvod a obsah daného obdélníku

Časová dotace: 45 minut

Místo realizace: tělocvična

Potřebné pomůcky: tabule, sešity, psací pomůcky, různé druhy měřidel (pásmo, tesařský metr, krejčovský metr, kapesní metr, pravítko pro rýsování na tabuli)

Organizace aktivity:

Rozdělení do skupin cca po čtyřech, každá skupina obdrží jeden druh měřidla.

Připomenutí vzorců a zásad měření.

Odchod do tělocvičny.

Měření délky a šířky tělocvičny, zápis výsledků.

Výpočet obvodu a obsahu podlahy tělocvičny (zápis, náčrt, výpočet, odpověď).

Prezentace postupů a výsledků jednotlivých skupin před třídou.

Obrázek 98 Obvod, obsah 1
Zdroj: Kandlová 2019

Obrázek 99 Obvod, obsah 2
Zdroj: Kandlová 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„První reakce žáků byla velká radost, že se výuka uskuteční jinde než ve třídě. Do práce se pustili s vervou a nadšením.

Některým se nelíbila práce ve skupině, resp. protestovali proti rozdělení (skupiny rozdělují podle nejbližší sedících x žáků a dbám na to, aby obsahovaly zdatné i méně zdatné děti, samozřejmě nikdy nejsou spokojeni všichni). Několik žáků uvedlo, že jim práce v této skupině nevyhovuje, protože někteří členové nechtějí či nejsou schopni samostatně splnit přidělený úkol. Byli instruováni (vhodným způsobem, návodnými otázkami..), aby si práci ve skupině rozdělili jinak – aby se snažili dohodnout a hledali co nejlepší řešení.

Další reakce se týkaly dotazů ohledně měřidel (dvě měla smazané některé značky či čísla – jak to komentoval jeden žák - „ I to se může v životě stát.“) a nejefektivnějšího způsobu měření. Většina žáků uznala, že při tomto způsobu výuky se nenudí a látku lépe chápou.

Moje postřehy: žáci pracovali radostně, nebylo potřeba napomínání a vracení k práci. Většinu nastalých problémů byli schopni vyřešit sami ve skupině. Všichni byli zaměstnáni.

Výsledky měření se podle druhu měřidla a techniky měření lišily – a to někdy poměrně značně (největší rozdíl – délka 28 cm, šířka 14 cm).

U obsahu občas žáci zapomněli uvést jednotky čtvereční. Při převádění jednotek čtverečních se děti pouze ujistily, zda převádějí správně. V březnu jsme ještě nepočítali s desetinnou čárkou, proto počítali v cm^2 a následně převáděli na m^2 se zbytkem v cm^2 .

Při prezentaci výsledků jednotlivých skupin před třídou vznikla zajímavá debata o příčinách rozdílů v měření. Znovu jsme rozvinuli všechna měřidla a porovnávali je, mezi některými jsme zjistili odlišnosti, které však byly tak nepatrné, že nemohly způsobit tak velké rozdíly. Skupiny si sdělovaly svoje postřehy z měření, bylo zajímavé, jak si sebe navzájem všímaly – hlavně chyb a špatných postupů. Na toto jsme navázali debatou o krokování- kolik měří jeden krok, rozdíl mezi délkou kroku dospělého a dítěte. Zjistili jsme, že délka přirozeného kroku dospělého je cca 75 cm a délka kroku dítěte v 5. ročníku je cca o 25 cm méně. Příště tedy budeme krokovat.

Celkově shrnuto - aktivizační metody prostřednictvím názoru a propojení učení s reálnými životními situacemi daleko lépe rozvíjejí jak logické myšlení a vyjadřování, tak schopnost spolupráce a samostatnost. Používám je průběžně.“ píše Kandlová (2019).

5.4 NĚMECKÝ JAZYK

NĚMECKÝ JAZYK, začátečníci / 4. ročník

Časování sloves

Cíl aktivity: procvičování, upevnění přiřazování vyčasovaného sloveso ke správné osobě, vysvětlování pravidel pro časování sloves.

Časová dotace: 15–20 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: čtvrtky, barevné fixy, propisovací tužka, nůžky

Organizace aktivity:

Vybraných osm žáků obdrží karty s osobami 1) Ich (já), 2) Du (ty), 3) Er (on), 4) Sie (ona), 5) Wir (my), 6) Ihr (vy), 7) sie (oni), 8) Sie (Vy) a rozmístí se po třídě, tak aby bylo mezi jednotlivými žáky dostatek prostoru.

Žáci startují z různých poloh (leh na zádech, leh na břiše, turecký sed ...) a na pokyn učitele. Po startu zamíří směrem ke spolužákovi, který drží v ruce kartu, ke které se hodí přečtené sloveso.

Slovesa jsou položena na jedné lavici uprostřed třídy. Sloveso vždy losuje nejrychlejší žák, který se dostal jako první k lavici se slovesy.

Žákům vždy na začátku každého startu učitel zadá, jakým způsobem se dostanou ke slovesům (poskoky na jedné noze, plazení, cval stranou...). Nejenom, že žáci vyvíjejí pohybovou aktivitu (zrychlení z klidové polohy, provádění různých úkonů), ale také si procvičují gramatiku časování sloves. Po ukončení aktivity žáky se žáci vystřídají, aby se každý z žáků aktivně podílel na průběhu této aktivity.

Obrázek 100 Časování sloves 1

Zdroj: Macháčková 2019

Obrázek 101 Časování sloves 2

Zdroj: Macháčková 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Macháčková (2019) uvádí: „Při této aktivitě se nejenom žáci, ale i já, velmi nasmáli. Hodina rychleji utekla a žáci si celý průběh aktivity pochvalovali. Určitě ji zopakují v některé další hodině.“

Denní činnosti

Cíl aktivity: procvičování slovní zásoby, upevňování pravidel pro časování sloves, procvičování pohotově předvést dané sloveso činností

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: papír, propisovací tužka / nakopírované pracovní listy, fix nebo pero, vytisknuté obrázky

List pro učitele – čtený text:

Um fünf Uhr schläft die Familie. Um sechs Uhr geht die Mutter in die Küche und kocht Tee und Kaffee. Der Vater wäscht sich und putzt die Zähne. Das Kind isst Butterbrot. Die Mutter liest ein Buch. Der Vater fährt mit dem Bus in die Arbeit. Das Kind spielt und die Mutter hört das Radio. Am Vormittag arbeitet der Vater und die Mutter geht mit dem Kind in die Schule. Das Kind schreibt. Die Mutter kauft Milch, Brot, Wasser und Butter ein. Der Vater isst in der Kantine. Die Mutter kocht zu Hause und das Kind spricht in der Schule. Am Nachmittag spielt der Vater und das Kind Tennis. Die Mutter tanzt. Um siebzehn Uhr geht die Familie ins Restaurant und isst Pizza. Der Vater und die Mutter trinken Wasser und das Kind trinkt Sprite. Am Abend duscht sich das Kind und die Eltern sprechen zusammen. Der Vater liest ein Buch und die Mutter spielt mit dem Kind die Karten. Um einundzwanzig Uhr geht das Kind ins Bett und schläft. Die Mutter schreibt eine Email und der Vater telefoniert. Die Eltern gehen dann schlafen. (Macháčková 2019)

Otázky pro žáky:

Was macht der Vater um fünf Uhr? Was macht das Kind am Nachmittag? Was hat das Kind zum Frühstück? Was isst die Familie am Abend? Wer schreibt eine Email? Was macht die Mutter am Nachmittag? Was macht das Kind in der Schule?

Was machst du gern am Nachmittag? Was machst du in der Schule? Was kocht deine Mutter am Wochenende? Wann hast du dein Frühstück? Wo schreibst du die Hausaufgaben? Magst du Pizza? Trinkt dein Vater gern Wasser? Wo ist deine Schule? Wie gehst du in die Schule? Wo arbeitet deine Mutter? Liest deine Mutter Morgens ein Buch? Schreibt dein Vater eine Email auch am Abend? (Macháčková 2019)

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do čtyř skupin po třech. V každé skupině představuje jeden žák otce, druhý matku a třetí dítě. Před samotnou pantomimou se jasně domluví tyto role.

Učitel čte pomalu a srozumitelně předem připravený text, ve kterém je popis dne této fiktivní rodiny. Úkolem žáků je pohotově a dle svých možností představovat pantomimicky činnost, která se týká jeho zvolené role.

Po dočtení textu si učitel s žáky povídá v německém jazyce o denních činnostech, které představovali a zároveň o jejich běžném dnu.

Díky této aktivitě se všichni žáci aktivně podílejí na průběhu plnění úkolu a mají možnost využít svoje získané znalosti, dovednosti improvizovat a také tato činnost vede k lepšímu zapamatování slovní zásoby. Žáci si s učitelem objasní a zdůvodní správné časování, typy silných a slabých sloves, časové předložky a části dne v německém jazyce. Velkou předností této aktivity je samotný pohyb, při kterém se žáci zaktivizují a protáhnou svoje tělo.

Obrázek 102 Denní činnosti 1

Zdroj: Macháčková 2019

Obrázek 103 Denní činnosti 2

Zdroj: Macháčková 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Žáci byli s touto aktivitou velmi spokojeni a okamžitě se ujali svých rolí. Dané téma zcela vtáhlo žáky do děje a pracovali s překvapivým nasazením a zaujetím.

Část vyučovací hodiny se stala díky této aktivitě zábavnější a žáci si pochvalovali lepší možnost učení nových sloves a zároveň procvičení důležité slovní zásoby.

Byla jsem s průběhem velmi spokojena a vše se v klidu stihlo dle mého předem promyšleného plánu. Nasazení žáků předčilo moje očekávání.“ píše Macháčková (2019).

Skladba vět

Cíl aktivity: procvičování, upevňování přiřazování vyčáskovaného sloveso ke správné osobě, používání pravidel pro tvorbu vět oznamovacích a tázacích

Časová dotace: 20 minut

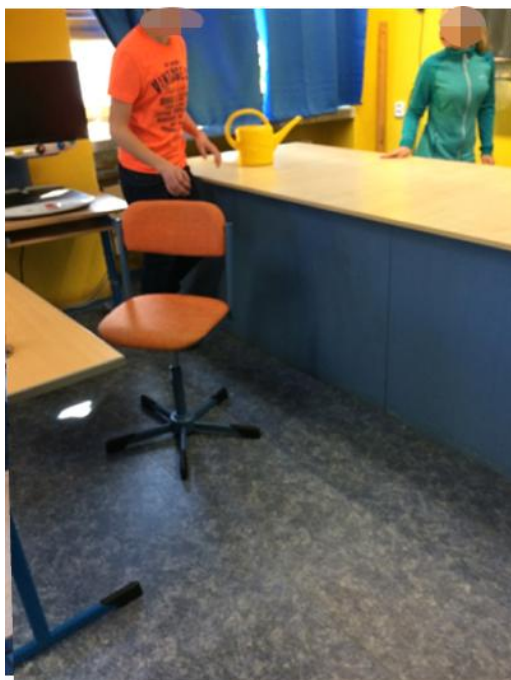
Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: papíry, barevné pastelky nebo fixy, propisovací tužka, nůžky, rozstříhaných 14 krátkých vět (např. Meine Mutter kommt aus Ostrava. Aleš spielt gern Tennis.)

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do čtyř skupin po čtyřech. Každá skupinka má jeden papír a tužku. Žáci nejprve čekají na chodbě, aby nikdo nevěděl, kde jsou položené části vět.

Po příchodu do třídy se snaží každá skupinka najít nejvíce rozstříhaných papírků, na kterých je vždy část věty. S papírky je zakázáno manipulovat. Žáci si musí tedy zapamatovat, co našli a jít ke svému papíru. Dále si musí zapsat zapamatované slovo – část věty. Skupinka, která vytvoří nejvíce správných vět, se stává vítězem.

Obrázek 104 Skladba vět 1

Zdroj: Macháčková 2019

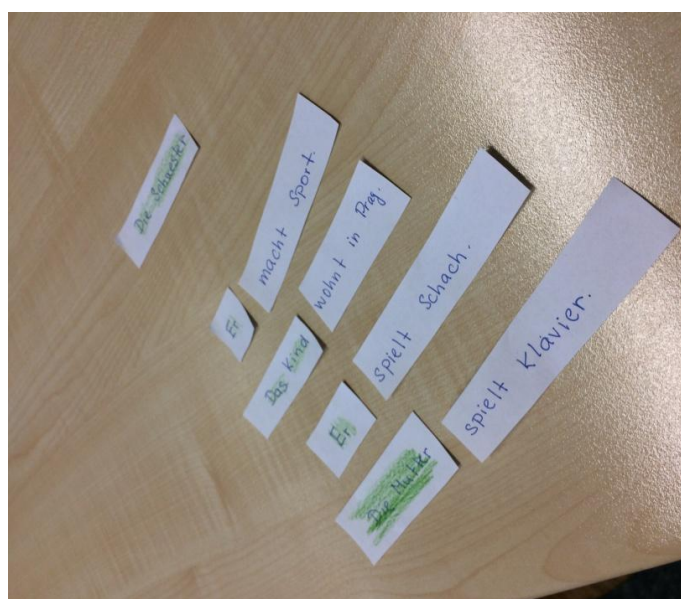
Varianta:

Obdoba této hry je také možnost braní papírků a skládání vět se svoji skupinou přímo na lavici. Osoby jsou zvýrazněny zelenou pastelkou nebo fixou a žáci přiřazují vhodně vyčasované sloveso a hodící se podstatné jméno.

Obrázek 105 Skladba vět 2

Zdroj: Macháčková 2019

Obrázek 106 Skladba vět 3

Zdroj: Macháčková 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Tuto aktivitu jsme dělali již několikrát, jelikož je u žáků jednou z nejoblíbenějších. Každá věta byla napsána jinou barvou, aby to nebylo pro žáky nepřehledné a nestala se aktivitou demotivující, zdlouhavou a únavnou.

Při této aktivitě žáci pohotově reagovali a výborně spolupracovali. Žáci s lepší znalostí gramatiky ochotně svým slabším spolužákům pomáhali a vysvětlovali danou problematiku. Při této aktivitě nevznikl žádný problém a vše se stihlo ve vyčleněné časové dotaci. S průběhem aktivity jsem byla opět velmi spokojena.“ uvádí Macháčková (2019).

Podzim v sadu

Cíl aktivity: porozumění obsahu sdělení, poznávání a osvojení přírody, rozšiřování komunikačních schopností, respektování pravidel

Časová dotace: 45 minut

Místo realizace: třída, chodba před třídou, školní zahrada

Potřebné pomůcky: jablko-každý své, připravené kartičky s určitým ovocem, barevný papír, lepidlo

Organizace aktivity:

Motivace: „Nejdřív je to bílé a voňavé, potom zelené a kyselé, nakonec červené a sladké.

Co je to?"

Žáci mohou:

- ukázat na obrázek/jít k obrázku-předpokládá se, že je ve třídě/na tabuli několik obrázků ovoce včetně jablka.
- zvolit písmenko ze zásobníčku, kterým slovo začíná.
- slovo vytleskat a říci z kolika se skládá slabik.
- každý má na stole obrázky různého ovoce, ovocného stromu, zvolí jeden, vezme jej do ruky a stoupne si.
- poznávat ovoce, jednotlivé stromy, pojmenovat je, přiřadit k sobě

Diskuse: v lavici, na koberci, venku

Učitel přinese jedno jablko. Pošle ho po kruhu a nechá žáky odpovídat na některé otázky:

Co se ti vybaví, když se řekne "jablko"? (ještě před tím, než bude učitel posílat jablko po kruhu)

Jakou barvu má jablíčko? Znáš jablíčka, jakou mají jinou barvu?

Jakou chuť má jablíčko? Co ti připomíná? Jíš rád jablíčka?

Jaký tvar má jablíčko? Co ti připomíná? Jak se jmenuje strom, na kterém rostou jablka?

Co si vybavíš, když držíš v ruce jablíčko? Nějakou událost, příhodu? Vyprávěj nám ji.

Co bys chtěl jablíčku říct? Líbí se ti? Máš na něj chuť?

Těším se, že nám jablíčka odhalí některá svá tajemství."

Pohybová chvílka s říkankou

Chladno již vane po sadě, (žáci stojí, zvednou ruce a kývají se/otáčejí se jako stromy ve větru)

jablíčka voní v zahradě. (žáci dělají před tělem velké kruhy celými rukama - "velká jablíčka")

Ťukl jsem se jen do čela (žáci si opatrně ťuknou do čela)

a písnička mi zazněla: (přiloží dlaně k uším, poslouchají, jestli nezazní písnička)

Koulelo se a koulelo (kolébka na zemi nebo převalování vleže)

a ještě koulí se. (stále kolébka nebo převalování)

Ač se mi věřit nechtělo, (dřep, otáčení hlavou doleva a doprava)

už je tu na místě. (narovnat, úsměv)

Hudební výchova

- Koulelo se, koulelo ...
- Měla babka, čtyři jabka ...tančení mazurky

Matematika

- Měla babka čtyři jabka a dědoušek jen dvě: $4 + 2 = 6$
- Měla babka jen dvě jabka a dědoušek jedno: $2 + 1 = 3$
- Měla babka jen tři jabka a dědoušek jen dvě: $3 + 2 = 5$ atd.

Učitel zpívá žákům písničku a mění počty jablíček, žáci tvoří příklady a píše je na tabuli.

Hra: Kompot

Žáci si vylosují barevné lístečky a sednou si do kruhu.

Zelený lístek mají jablka.

Žlutý lístek mají hrušky.

Modrý lístek jsou švestky.

Oranžový lístek jsou meruňky.

Učitel volá: Míchám kompot z meruněk a jablek – žáci, kteří mají zelený a oranžový lístek si mění svá místa. Takto si mění žáci místa podle zadání. Na závěr mícháme kompot ze všeho ovoce.

Vyučovací hodina prvouky je motivací pro následující aktivitu.

Výtvarná výchova: Mozaika jablíčka

Vystříháme tvar jablka. Dovnitř pak nalepujeme kousky barevného papíru vhodných barev.

Kousky papírků děti trhají a lepí na vystřížené jablko (procvičují jemnou motoriku).

Obrázek 107 Podzim v sadu 1

Zdroj: Ederová, Pivoňková 2019

Obrázek 108 Podzim v sadu 2

Zdroj: Ederová, Pivoňková 2019

Obrázek 109 Podzim v sadu 3

Zdroj: Ederová, Pivoňková 2019

Obrázek 110 Podzim v sadu 4

Zdroj: Ederová, Pivoňková 2019

*Obrázek 111 Podzim v sadu 5
Zdroj: Ederová, Pivoňková 2019*

*Obrázek 112 Podzim v sadu 6
Zdroj: Ederová, Pivoňková 2019*

*Obrázek 113 Podzim v sadu 7
Zdroj: Ederová, Pivoňková 2019*

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Hodina začala seznámením učiva a poté hádankou. Hádanku celkem rychle uhodli. Všechny činnosti proběhly v klidné, vstřícné atmosféře. Děti pracovaly aktivně, během hodiny byly povzbuzovány a chváleny. Časová dotace vycházela, což bylo dobré. Po hodině prvouky ihned navázala výtvarná výchova, kde žáci tvořili jablíčko z barevného papíru. Místo mozaiky by mohli žáci jablíčko i modelovat. Během výtvarné činnosti jsem žákům pustila písničku Koulelo se, koulelo.

Část motivovaná hádankou, povídáním o jablíčku, pohybovou říkankou, hrou s jablíčkem byla odučena již na začátku školního roku, v říjnu. Hru Kompot využíváme v různých hodinách velice často. Při hodině tělesné výchovy si místo výměny žáků, vymýšlíme různé cviky. Mazurkovým tancem také vyplňujeme různé pohybové chvilky na odreagování žáků.“
napsaly Ederová, Pivoňková (2019).

Houby, houby, houbičky

Cíl aktivity: seznámení se nejčastějšími druhy hub

Časová dotace: 20 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: kniha Pohádky z Pekelce (Nepil 2012)

Organizace aktivity:

Na úvod paní učitelka recituje básničku a chodí po třídě „Náš táta šel na houby, jestli on tam zabloudí, nezabloudí, těšte se, on nám houby přinese.“ Žáci jsou houbičkami (klečí ve dřepu vedle své lavice) a koho se paní učitelka dotkne, ten se k ní přidá (do zástupu). Paní učitelka postupně „vysbírá“ houbičky a pak se všichni přesunou na koberec, kde se seznámí s knížkou Pohádky z Pekelce od Františka Nepila. Paní učitelka se jich zeptá, zda si chtějí poslechnout pohádku o houbách v lese. Pak je upozorní na to, že když uslyší název nějaké houby, stoupnou si.

Změna pokynů v druhé části čtení: Paní učitelka dětem oznámí, že když od teď uslyší slovo hadovka, tak si lehnou jako had, a když uslyší slovo hadovička nebo hadovčí miminko tak představí vajíčko. Tato změna nastane ve druhé části textu a začíná větou: „Hadovka to vždycky poslouchala se zatajeným dechem a její malé miminko, malá hadovička, taky.“

Po přečteném úryvku z knihy si každý žák vybere název houby a vytleská ji po slabikách. Poté určený žák vytleská název houby, kterou si zvolil a poté pleská na stehna po slabikách název houby kamaráda, ten pak pokračuje dál stejným způsobem, až se žáci všichni vystřídají. Pak paní učitelka vysvětlí žákům, že když řekne slovo bedla, tak si stoupnou a když vysloví slovo hříbek, tak si kleknou do dřepu. (obměna hry stromy, keře). Tuto hru ukončí rýmem: „Stojí, stojí bedla, ráda by si sedla, sedněte si dětičky, jako malé houbičky.“ (Když se děti usadí zpět na koberec, zeptá se jich, zda je zajímá, jak dopadl příběh o hadovce a jejím miminku a pokračuje v předčítání knihy již bez doprovodných aktivit, následně proběhne reflexe pohádky a prohlížení atlasu hub).

Úryvek z knihy Pohádky z Pekelce (Nepil 2012):

„O hadovce smrduté

Kdyby nebylo hříbka, bedly jedlé, kozáka a podmásníka, byla by hadovka už dávno mezi houbami. Tuze o to stála, chudinka, a zatím musela být tak dlouho stranou, a doopravdy jen kvůli hříbkovi, bedle, kozákovi a podmásníkovi, protože ti ji počítali mezi hady. Ale jenom ti! Klouzek proti ní nic neměl, ani liška ne, ani žampión, ani ucháč. Pro odhánět toho, kdo nikomu nic nedělá a má jen radost, že si může poslechnout veselé povídačky. Houby vždycky uměly vyprávět, ty si toho navymýšlely, že si to ani neumíte představit! Každá si něco přidá, něco přílže, jedna houpá druhou – ale ne ve zlém, to ne, jen tak z legrace, a taky aby to bylo zajímavější. Nejvíc tedy praší prašivky, ale takový hřib satan není za nimi nijak pozadu. Hřib satan vždycky vypravuje, jak poroučí celé rotě hřibů čertů, a ti že topí pod kotlíky v houbařském pekýlku a kotlicích smaží míchanici z nejhorších houbařů. To se ví, že to není pravda, hřiby čerti totiž stejně nejsou, ale dobře se to poslouchá. Kuřátka sličná ho chtějí trumfnout a začnou si vymýšlet, že z nich jednou budou slepičky sličné, ještě prý ani nevědí, jestli leghornky sličné, vlašky sličné či české kropenky sličné, ale v každém případě prý budou bydlet v kurníku a dostanou proutěnou kukaň a zrní. Kuřátka jarmuzová nechtějí zůstat pozadu a tvrdí: „To nic není, z nás budou slepičky jarmuzové a dostaneme ještě větší kurník, ještě větší kukaň a ještě větší zrní, to teprve budete koukat!“ Hřib kovář to všechno poslouchá a vrčí: „Safra, já tu tak stojím a nic nedělám – půjdu do kovárny, rozdělám oheň a ukovu pár podkov.“ Ale všechny houby dobře vědí, že hřib kovář nemá ani měch, ani kovadlinu, ani perlík, a že se stejně do ničeho nepustí. Jen ucháč obecný mu na to pokaždé naletí a přemlouvá ho: „Kampak bys chodil, jen tu s námi buď, však ti práce neuteče!“ Má totiž strach, že se jednou hřib kovář do práce opravdu dá. To by byl ucháč nerad, když se kují podkovy, to je rámusu, bim bim bum bác, a to ucháč nemá rád, musel by si zacpávat uši a neslyšel by, co si ostatní povídají.

Hadovka to vždycky poslouchala se zatajeným dechem a její malé miminko, malá hadovička, taky. Obě se bavily – až jim to obyčejně zkazil kozák, bedla, hříbek nebo podmásník. „To byste nevěřili,“ přišla jednou se svou troškou do mlýna liška, „co se mi dneska stalo. Začalo pršet a chci se schovat. Koukám – ve stráni je docela čerstvá nora. Vlezu tedy do ní a ona vám byla plná králíků! Kdopak to k nám leze? Ptají se, a ten, co byl nejbliž, povídá docela čerstvá nora. Vlezu do ní a ona vám byla plná králíků! Kdopak to k nám leze? Ptají se a ten co byl nejbliž, povídá docela klidně: Ále, liška. Neumíte si představit to pozdvižení! Ti zadní mi neviděli na nohu, mysleli tedy, že jsem čtyřnohá liška a začali křičet: Pomóóóc! Pomóóóc!

A utíkali z nory, jako by jim ocásek hořel!“ Houby na to „Hihihi hihihi“ a smály se, až jim padaly kloboučky do čela. A tu to hadovka nevydržela a zeptala se: „A ten králíček, co byl nejbliž, taky utek?“ Liška jí chtěla odpovědět, ale bedla ji předešla a rozkřikla se: „Co je ti do toho! Ty se mezi nás nepleť a jdi kousek dál!“ „Že se to ptala hadovka smrdutá?“ chytíl se za nos hříbek, „fujtajxl, mně se už hodnou dobu zdá, že tu něco páchne!“ „To se ví, že to je hadovka smrdutá,“ ušklíbl se podmásník, „jdi pryč, mezi námi nemáš co dělat!“ „Správně!“ připojil se kozák, „hadovka ven!“ Vždyť vám nic nedělám,“ vhrkly hadovce do očí slzy, „poslouchám a nic víc.“ A přitiskla k sobě své malé hadovčí miminko, malou hadovičku smrdutou, která tomu nerozuměla a začala se bát. „Ty nemáš co poslouchat,“ odsekl hříbek, „jednou provždy si pamatuj, že tě mezi sebe nechceme!“ „Nechceme, protože jsi podezřelého původu,“ zamračil se na ni kozák, „protože jsi výstřední a protože zapácháš jinak než my, normální houby.“ „každá houba je nějak cítit,“ bránila se tiše hadovka, „jedna tak, jiná tak.“ Ale bedla ji odbyla: „Jenže ty nejsou podezřelého původu a nejsou výstřední.“ A říkali o hadovce, že je podezřelého původu, protože se nerodí jako jiné houby. Hadovka se rodí z vajíčka. Z vajíčka skoro k nerozeznání podobného vajíčku slepičímu, až na to, že je takové kožené, jako vajíčko hadí. A vyčítali jí, že nenosí klobouk. Hříbek, bedla, a jiné houby nosily klobouk, ale hadovka ne. Ta měla zelenou lyžařskou čepici, takového zeleného kulicha, ale proč by nemohla nosit kulicha, když jí slušel, že ano? Jenže co naplat, nikdo se jí nezastal, vzala tedy své malé hadovčí miminko a šla. „Tak utekl ten králíček, co byl nejbliže, nebo ne?“ naléhala malá hadovička...“

Obrázek 114 Houby, houby, houbičky 1

Zdroj: Šindelářová 2020

Obrázek 115 Houby, houby, houbičky 2

Zdroj: Šindelářová 2020

Obrázek 116 Houby, houby, houbičky 3

Zdroj: Šindelářová 2020

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Šindelářová 2020: „Pohádku O hadovce smrduté jsem objevila teprve nedávno a hned se mi zalíbila. Spojení předčítání s pohybem žáků jsem použila již dříve při čtení knihy *Víš, kde jsou děti stromů?* (Wohlleben, Reich 2018), kdy si děti stoupaly, když slyšely název zvířete. Pohádka O hadovce smrduté splnila svůj účel, žáci se počali zajímat o houby, chtěli vědět, jak vypadají. Pohybové aktivity zvýšily jejich pozornost, zpestřily hodinu a pomohly od napětí. Žáci se dostatečně uvolnili a lépe se pak s nimi pracovalo. Během čtení pohádky jsme se i moc hezky pobavili, když si děti stoupaly v části, kdy František Nepil uvádí názvy slepic

(leghornky sličné, vlašky sličné či české kropenky sličné). Také se nám rozpovídal chlapec původem z Ukrajiny, vysvětlil dětem, že u nich je kozák hrdina.“

Zdravé potraviny, nápoje

Cíl aktivity: najít 2 stejné kartičky (3 dohromady) a rozhodnout, zda jsou zdravé či nezdravé

Časová dotace:

Místo realizace: třída nebo herna školní družiny

Potřebné pomůcky: kartičky se zdravými, nezdravými potravinami a nápoji vyrobené dvojmo, různě barevné kruhy

Organizace aktivity:

Motivace: povídání o zdravém životním stylu, potravinové pyramidě

Průběh činnosti: V místnosti, kam děti neměly zatím přístup, jsem rozházela kartičky se zdravými a nezdravými potravinami a nápoji. Do rohů místnosti jsem dala zelené (na zdravé potraviny a nápoje) a červené (na nezdravé potraviny a nápoje) kruhy. Poté proběhla motivace ve třídě.

Následně jsem dětem rozdala kartičky, vysvětlila pravidla hry a pustila je do vedlejší místnosti. Děti měly najít další 2 kartičky se stejným obrázkem a poté vybrat, do jaké kruhy se hodí. Po sebrání všech kartiček jsme u kruhů zhodnotili správné zařazení obrázků.

Obrázek 117 Zdravé potraviny, nápoje 1
Zdroj: Pachmanová 2019

Obrázek 118 Zdravé potraviny, nápoje 2
Zdroj: Pachmanová 2019

Obrázek 119 Zdravé potraviny, nápoje 3

Zdroj: Pachmanová, 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„S činností děti problém neměly. Všichni bez komplikací našly 3 stejné obrázky a bez problémů je dávaly do obručí. Protože nás bylo v ten den málo, každé dítě hledalo více obrázků (ale postupně). Přestože jsme předtím o zdravých a nezdravých potravinách a nápojích mluvili, vyskytlo se ve hře několik chyb. Zjistila jsem, že děti mají dobře zafixované, že vše „moc sladké“ je nezdravé, ale hranolky a hamburger řadily mezi zdravé. Po zbytek týdne jsem se k těmto zavádějícím potravinám vracela, aby si to všechny děti dobře zapamatovaly.“ uvedla Pachmanová (2019).

Jede, jede autíčko!

Cíl aktivity: zvládnutí práce s lepidlem, lepicí páskou.; práce v kolektivu; upevňování znalostí dopravních značek; řešení dopravních situací

Časová dotace: 2 samostatné vyučovací hodiny

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: kartičky s dopravními značkami, tyčinka z umělé hmoty, stojánek (od balónku), lepicí páska, krabičky od čajů, léků, barevné papíry, voskovky, tmavá karimatka, bílý fix/křída, lepidlo, roličky od toaletního papíru, autíčka

Organizace aktivity:

Nejprve s dětmi vyrobíme dopravní značky a malé městečko (včetně komunikací, budov, křižovatek).

Každý žák dostane kartičku s dopravní značkou, tyčinku, stojánek a kousek lepicí pásky.

Žák sestaví svoji značku. Značku pojmenuje a řekne, co značka znamená a k čemu slouží.

Žáky rozdělím do skupinek. Každá skupinka tvoří část města – výroba a kresba budov, kresba křižovatek na karimatku, závěrečná stavba města na koberci.

Každý žák si přinese z domova model malého autíčka.

S žáky jdeme na koberec, kde máme postavené město s dopravními značkami. Žáci projíždí dopravními prostředky městem, snaží se dodržovat dopravní značky, řeší dopravní situace. Dodržují dopravní bezpečnost a slušné chování.

Obrázek 120 Jede, jede autíčko

Zdroj: Míšková 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Míšková (2018) píše“ „V hodinách se prolнула prvouka s pracovními činnostmi. Žáci s nadšením pracovali a užívali si každou činnost, na které mohli spolupracovat a tvořit ve skupině. Nadšení na nich bylo patrné. Po celou dobu výuky byli žáci v pohybu, užívali si prožitkovou činnost a zapojovali do výuky i prvky dramatické výchovy.“

Živá příroda v tajence

Cíl aktivity: využití technologie ve výuce

Časová dotace: 60 minut

Místo realizace: třída, chodba

Potřebné pomůcky: QR kódy, tablet, tajenka, tužka, losovací obrázky

Organizace aktivity:

Žáci mají za úkol s využitím tabletu a QR kódů vyluštit křížovku. Nejprve si žáci vylosují obrázek a na základě něj se zařadí do skupinky žáků se stejným obrázkem (ideální jsou skupinky po třech). Žáci do každé skupinky dostanou tablet a křížovku. Učitel provede krátkou instrukci - jak manipulovat s tabletem, jak dodržovat bezpečnost, jak se chovat na chodbě, jak fungují QR kódy.

QR kódy jsou poschovávané po třídě a po chodbě. Jsou umístěny tak, aby je žáci neviděli na první pohled, ale aby se museli sehnout např. pod lavici. Žáci se postupně v hledání kódů střídají. Vždy, když kód najdou, přiloží k němu tablet na vzdálenost 5 cm a tím se jim ukáže slovo. S ním se vracejí ke svoji skupince a vpisují ho pod dané číslo. Když se jeden žák vrátí, vybíhá další ze skupinky.

Pokud mají všechny skupinky hotovo, dojde ke zkontrolování správnosti vylučení tajenky a ke zhodnocení spolupráce ve skupinkách, ke zhodnocení aktivit.

Obrázek 121 Živá příroda 1

Zdroj: Haltufová, Kinská 2018

Obrázek 122 Živá příroda 2

Zdroj: Haltufová, Kinská 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Nebylo v semestrální práci uvedeno.

Poznáš, co to je?

Cíl aktivity: procvičení rozpoznávání potravin podle čichu a chuti – pochopení významu a důležitosti smyslů čich a chuť

Časová dotace: 15 minut

Místo realizace: běžná třída (v letních či jarních měsících můžeme ochutnávku uspořádat venku – podle počasí)

Potřebné pomůcky: potraviny, které jsou slané, hořké, kyselé, sladké a aromatické; šátek, papír, čtvrtka, pero a pastelky, encyklopedie, obrazové materiály, plakáty, modely smyslů, DVD (např. Byl jednou jeden život) apod.

Organizace aktivity:

Připravíme si několik ingrediencí (potravin) jako je ovoce, zelenina, sladkosti, koření, nápoje.

Žákům zavážeme oči šátky.

Žáci podle čichu a chuti rozeznávají jednotlivé pochutiny. Musíme dát pozor na alergie a případné chemikálie – raději s nimi moc nepracujeme.

Se zavázanýma očima poznávají podle chuti a čichu jednotlivé potraviny.

Své poznatky a případné poznámky ke hře - Co je zaujalo a proč., Co ne a proč. – si zapíší na papír a na konci hodiny se vyhodnotí výsledky.

Kolik žáků rozpoznalo jednotlivé pochutiny správně. (Zdroj: Sitová, Povondrová 2018)

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Nebylo v semestrální práci uvedeno.

5.6 PŘÍRODOVĚDA, VLASTIVĚDA

PŘÍRODOVĚDA, 4. ročník

Jsem silnější, protože vím, kdo jsem

Cíl aktivity: upevnění učiva – poznávání rostlin a živočichů a jejich přirozeného prostředí.

Časová dotace: 5–10 minut

Místo realizace: třída, ev. školní zahrada

Potřebné pomůcky: zalaminované kartičky obrázků rostlin a živočichů, barevné papíry, izolepa, lepící guma, fixa, tužka.

Organizace aktivity:

Žáci vstanou z lavice a jdou do prostoru třídy, pohybují se po třídě a hledají na 4 místech rozmístěné obrázky rostlin a živočichů – motivem dolů. Ty, které objeví, si pojmenují a snaží se je umístit do správného ekosystému (na barevný papír) zelený – louka, modrý - rybník, hnědý – les a žlutý – louka.

Musí však dát pozor a být rychlí, protože pokud je zastaví jiný spolužák s kartičkou v ruce, má právo je „sežrat“, pokud dané zvíře nebo rostlina je pro druhého potravou. Žák si počítá, kolikrát byl úspěšný a kolikrát byl „sežrán“.

Obrázek 123 Jsem silnější 1

Zdroj: Havlíková, Hotmarová 2019

Obrázek 124 Jsem silnější 2

Zdroj: Havlíková, Hotmarová 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Tato aktivita děti velice bavila. Vnímaly jsme, že se děti ztotožňovaly se svým živočichem nebo rostlinou a snažily se ji dostat na druhý konec třídy, (do bezpečí), aniž by byly zastaveny.

Pro příště navýšíme časovou dotaci na tuto aktivitu na 7 minut.“ píše Havlíková, Hotmarová (2019).

Kdo (s) koho?

Cíl aktivity: porozumění termínu „potravní řetězec“, žáci dokáží uvést vlastní příklad potravního řetězce

Časová dotace: 45 minut

Místo realizace: školní třída (muzeum)

Potřebné pomůcky: tabule, křída, zadání pro jednotlivé skupiny (text zadání, sada obrázků k ekosystémům a z nich plynoucích potravních řetězců).

Organizace aktivity:

Celá aktivita je strukturovaná jako dramatická dílna probíhající celou jednu vyučovací hodinu.

Po představení cíle hodiny se žákům na tabuli napíše pojem *potravní řetězec*, nápady k tomuto pojmu žáci zapisují na tabuli. Po vyčerpání nápadů učitel podtrhne ty, které souvisí buď s významem řetězení (vztahů) nebo s ekosystémem, jehož jsou řetězce součástí. (Žáci by si měli tuto souvislost sami uvědomit, případně je na ni navede učitel).

S pomocí napsaných návrhů se vytvoří jednoduchá definice potravního řetězce a na tabuli se napíše příklad. Učitel napíše název rostliny, žáci pak doplňují další články potravního řetězce – vše se píše na tabuli a do sešitů.

Po provedení zápisu se žákům předvede, jak funguje povel „štronzo“ s tím, že jej musíme nutně zvládnout pro nenápadný průzkum potravních řetězců - v našem případě řetězců v ekosystémech kolem nás (louka, pole, les, park, rybník, řeka). Ve třech krátkých kolech se pak žáci pohybují v učitelem vytleskávaném rytmu třídou a na pokyn „štronzo“ zastavují, učitel jejich výkon může okomentovat. Po nácvicu se přejde k pojmovému „štronzu“ – žáci opět v rytmu procházejí třídou, ale po odpočtu učitele nyní předvádějí pojmy (zvířata, rostliny či děje) spojené s potravními řetězci. Výkon žáků učitel může opět komentovat. Je vhodné prostřídat alespoň 3-5 pojmů, ale nestrávit tím příliš mnoho času.

Po nácvicích „štronza“ jsou žáci rozdělení do stejnorodých skupin (ideálně do takových, ve kterých jsou navyklí pracovat během roku). Každá skupina dostane obálku se zadáním úkolu (vytvořit třífázový živý obraz potravního řetězce z konkrétního ekosystému, k tomu mají příklad) a sadu obrázků vztahujících se k ekosystému, z něhož má vyjít jejich potravní řetězec.

Jakmile si skupiny najdou ve třídě svůj prostor pro práci, učitel ještě jednou zopakuje zadání. Cílem každé skupiny je vytvořit třífázový živý obraz potravního řetězce z konkrétního

ekosystému. Mohou využít i zástupných rekvizit. Svůj živý obraz pak předvádějí ostatním spolužákům, jejichž cílem je uhodnout, co se v příslušném obraze děje, případně odhalovat chyby. Pokud je předvedení žáky nejasné, může učitel během předvádění nechat herce na chvíli „oživnout“ tím, že se jich dotkne a nechá je udělat např. charakteristický zvuk nebo přímo říct, koho předvádějí.

Po předvedení všech skupin se shrne, jaké potravní řetězce byly předvedeny a co mají společného.

Obrázek 125 Kdo (s) koho? 1
Zdroj: Kašíáková, Volfová 2018

Obrázek 126 Kdo (s) koho? 2
Zdroj: Kašíáková, Volfová 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Zvolili jsme prostředí muzea, kde k nám byli velice vstřícní. Pro prostředí muzea jsme vybrali jednak pro zpestření výuky, ale také proto, aby se děti seznámily s různými druhy živočichů, kteří jsou tam vystavení.

Aktivita měla u žáků veliký úspěch. Změnou pro ně bylo určitě to, že výuka neprobíhala v klasické třídě. Výstavou zvířat v muzeu se mohli nechat inspirovat při tvoření živého potravního řetězce.

Pan kustod v muzeu byl známý paní učitelky, u které jsme metodu ověřovali. Byl velice ochotný, pokud děti měly nějaké dotazy ohledně živočichů a rostlin.“ uvedly Kašťáková, Volfová (2018).

Poznávání stop zvířat

Cíl aktivity: procvičování, upevňování znalosti zvířat a jejich stop.

Časová dotace: 45–60 minut

Místo realizace: třída, chodby školy, schodiště

Potřebné pomůcky: papír, tužka, lepidlo, obrázky s názvy zvířat, podobou, stopami

Organizace aktivity:

Třída se rozdělí na skupiny po 9 žácích. Úkolem skupiny je získat celkem 9 obrázků zvířat, 9 obrázků stop a 9 kartiček s názvy zvířat a spojit správně tyto trojice.

V každé skupině se vytvoří tři trojice.

První trojice má za úkol najít obrázky zvířat. Obrázky jsou umístěny na chodbě v prvním patře. Aby obrázek žák získal, musí nejprve pro něho doskakat po levé noze, pro druhý po pravé noze a pro třetí skáče snožmo. Každý tak z té trojice získá tři obrázky. Střídají se, když doskáče jeden, skáče druhý, potom třetí a dál se kolečko opakuje.

Druhá trojice má za úkol získat kartičky s názvy zvířat. Tyto kartičky získají od učitele, když vyběhnou schody do prvního patra. Jedno vyběhnutí je jeden obrázek. Střídají se stejně jako předchozí skupina.

Třetí trojice hledá kartičky se stopami. K získání vede překážková dráha: podlezu lavici, prokličkují kužely a získají kartičku. Po doběhnutí vybíhá další. Střídání ve trojici je opět stejné.

Ve chvíli, kdy skupina sesbírá všech 3x9 kartiček je společně u stolku lepí na papír v pořadí obrázek, název, stopa.

Pokud mají devítičlenné skupinky hotovo, dojde ke zkontrolování správnosti vyluštění a ke zhodnocení spolupráce ve skupinkách, ke zhodnocení aktivit.

Obrázek 127 Poznávání stop 1

Zdroj: Nedvědová 2019

Obrázek 128 Poznávání stop 2

Zdroj: Nedvědová 2019

Subjektivní hodnocení:

„Myslím si, že činnost se žákům líbila. Bylo fajn, že druhý den jsme mohli navázat, protože nás čekala návštěva v jelení oboře KRNAP Vrchlabí, kde jsme stopy pozorovali v reálu. Práce ve skupinkách podpořila i méně aktivní žáky a žáky se SPU. Určitě budu podobné činnosti zařazovat častěji do výuky.

Co se týká hodnocení žáků, tak příkládám foto, kde se každý mohl čárkou samostatně rozhodnout, jak se jim aktivita líbila.“ napsala Nedvědová (2019).

Obrázek 129 Poznávání stop 3

Zdroj: Nedvědová 2019

Kraje České republiky

Cíl aktivity: hravou formou procvičit, upevnit učivo krajů České republiky.

Časová dotace: 45 minut

Místo realizace: třída, chodba před třídou

Potřebné pomůcky: lepící štítky dvou barev

Organizace aktivity:

Během vyučovací hodiny vlastivědy, ve které se probírají kraje české republiky a krajská města odejít na chodbu.

Mezi dveřmi každému z dětí nalepit lísteček na hrud'. Na zelených byly napsány kraje ČR, na modrých krajská města. Prvním úkolem je v tichosti, beze slov se spárovat. – Rychlý a snadný úkol.

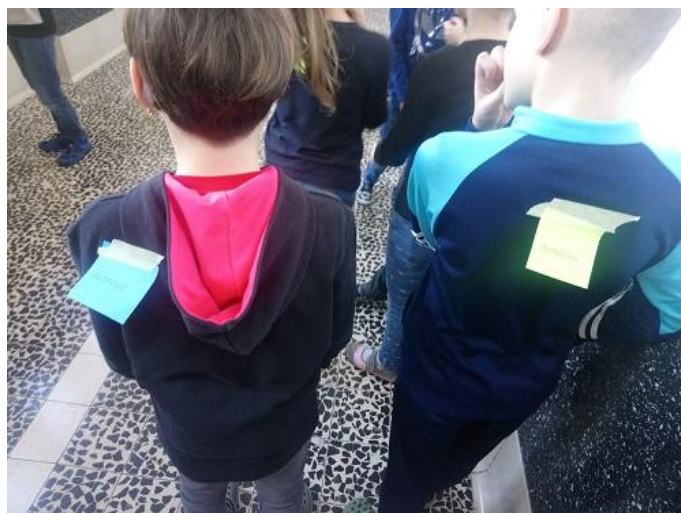
Druhá verze: Žáci jsou rozděleni do dvou skupin. Stojí zády k sobě. Jedné skupině se nalepí pouze zelené lístečky na záda. – Děti tedy ví, že jsou „kraje“. Druhá skupina dostala modré lístečky, tj. krajská města. Každá skupina se má pokusit, opět beze slov, zjistit, jaký je kraj a poté k sobě najít krajské město. Pro správné odpovědi chodí žáci k pedagogovi.

Obrázek 130 Kraje ČR 1

Zdroj: Votrubcová 2019

Obrázek 131 Kraje ČR 2

Zdroj: Votrubcová 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Děti hra bavila. Někdo měl tendenci napovídat, když viděl jinou správnou dvojici.

Pouze tři žáci byli pasivní. Ostatní byli velmi aktivní.

Upravenou hru hrajeme i v jiných předmětech.“ uvedla Votrubcová (2019).

Životní podmínky

Cíl aktivity: žák bude umět rozlišovat jednotlivé podnebné pásy a pozná živočichy, kteří v jednotlivých pásích žijí.

Časová dotace: 20 minut

Místo realizace: třída

Potřebné pomůcky: kartičky obrázků zvířat jednotlivých podnebných pásů, karty s názvy podnebných pásů

Organizace aktivity:

Žáci jsou rozděleni do pracovních skupin – v každé budou děti velice aktivní a vnímavé a děti méně aktivní, pasivní.

Každá skupinka dostane sadu charakteristických pohledů na krajinu, zvířat a rostlin.

V každém rohu třídy budou ležet nápisy jednotlivých podnebných pásů.

Úkolem každé skupiny je pojmenovat dané obrázky a rozdělit správně obrázky k daným podnebným pásům. Charakteristický obrázek krajiny do jednoho sloupečku, živočichy do druhého a třetí sloupec budou tvořit rostliny.

Podmínkou je, že v umístění obrázku se střídají všichni žáci a že nosí pouze jeden obrázek.

Obrázek 132 Životní podmínky 1

Zdroj: Malířová 2019

Obrázek 133 Životní podmínky 2

Zdroj: Malířová 2019

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Vytyčený výchovně – vzdělávací cíl hodiny byl splněn.

Do výuky byla zařazena kromě jiného aktivizační metoda, která svůj úkol splnila, žáci se během práce pohybovali po celé třídě bez potíží a kázeňských přestupků. Je vidět, že třída na změnu střídání různých činností je zvyklá, kázeňsky ji zvládá.

Byl zde vytvořen i prostor pro vzájemnou komunikaci (učitel – žáci, žáci – žáci).

Aktivita žáků se projevila tím, že se většina dožadovala více obrázků.“ píše Malířová (2019).

Skákaná směrová růžice

Cíl aktivity: žák určí světové strany podle mapy, orientuje se podle nich.

Časová dotace: 20 minut - při prvním zkoušení aktivity, protože vysvětlení, procvičování, opravování a následné dovysvětlení trvalo některým dětem déle.

5 minut – při následném zařazení jen jedné varianty, která souvisí s probíraným učivem. Většinou jeden z dvojice skáče a druhý kontroluje. Pak se vymění. Prostrídají se tedy všichni.

Místo realizace: třída, možno využít i hřiště či tělocvičnu

Potřebné pomůcky: 4 proužky tvrdšího papíru (2 bílé, 2 barevné), lepicí hmota, příruční mapy ČR a Evropy, nástěnná mapa ČR a Evropy

Organizace aktivity:

Žáci si pomocí lepicí hmoty vytvoří ze 2 bílých proužků a 2 barevných proužků čtvrtky směrovou růžici (hlavní světové strany, vedlejší světové strany) – nijak neoznačují. Postaví se za směrovou růžici. Stojí v řadách s rozestupy (postavení uzpůsobíme možnostem místnosti – třída, tělocvična, hřiště...).

3. ročník: Společné zopakování polohy hlavních světových stran. Připraví si bílou směrovou růžici. Podle pokynů učitele: „Skoč na sever....“ skáčou snožmo na zvolenou světovou stranu. (Upozornit na bezpečnost.)

4 ročník:

a) Žáci si sestaví směrovou růžici – hlavní (bílé) i vedlejší (barevné) světové strany, skáčou opět dle pokynů učitele.

b) Žáci se rozmístí různě po učebně. Zopakuje se, že sever je proti nám. Aktivita pokračuje, každý skáče na jinou stranu, podle toho, jak se postavil. Je-li to třeba, sever si označí.

c) Žáci procvičí anglické názvy světových stran a aktivita se opakuje podle zadávání instrukcí v angličtině.

5. ročník:

a) Žáci si zorientují svoji směrovou růžici podle zavěšené nástěnné mapy ČR (lze měnit umístění mapy ve třídě, venku se použije příruční mapa).

aa) Učitel říká sousední státy ČR a žáci skáčou na tu světovou stranu, na které stát leží.

ab) Totéž s mapou Evropy (střed směrové růžice představuje ČR, tam žák stojí)

b) Žáci utvoří dvojice, skupinky (podle počtu žáků). Jeden žák skáče podle pokynů ostatních ve skupině. Ti mají kartičku, na které jsou pokyny (směry nebo státy) a řešení pro kontrolu. Žáci ve skupině se prostřídají v rolích.

c) Jedeme na prázdniny a projedeme tyto státy: př. Polsko, Německo a Rakousko (tvoří se cesta z názvů sousedních států)

Žák, který skáče, si vyslechne instrukci, připraví sérii skoků a provede. Ostatní kontrolují.

Učitel prochází mezi skupinkami a sleduje, jak jsou žáci úspěšní. Má možnost individuálně procvičit s žáky, kterým činí orientace obtíž.

Obrázek 134 Skákaná směrová růžice 1

Zdroj: Husáková 2019

Obrázek 135 Skákaná směrová růžice 2

Zdroj: Husáková 2019

Obrázek 136 Skákaná směrová růžice 3

Zdroj: Husáková 2019

Doporučení:

Dbát na bezpečnost dětí (prostor kolem sebe, aktivitu zařazovat jako zpestření výuky, žáci nemají vhodné obutí).

Velikost směrových růžic je třeba volit podle ročníku. (v 5. ročníku – délka A4).

Lépe je pracovat ve dvojicích či trojicích (střídání dětí a kontrola správného provedení).

Někteří žáci mají obtíže při orientaci v ploše i prostoru, zde je prostor, kdy učitel velmi rychle zjistí, kde je problém a může s těmito žáky individuálně pracovat.

Subjektivní hodnocení žáky:

„Bylo to super a hlavně velká sranda a líp se to učí.“

„Je to lepší, než abychom seděli a učili se to, přitom si můžeme zaskákat a protáhnout se.“

„Mně se líbilo, že jsme skákali a že jsme se naučili státy Evropy.“

„Myslím si, že když se takhle učíme tak si to lépe zapamatujeme.“

„Líbilo se mi to, protože to je zábava a hraní dohromady a né sezení u učebnice.“

Subjektivní hodnocení pedagoga:

„Děkuji za tento úkol, protože tuto aktivitu žáci nyní vyžadují při každé hodině vlastivědy. Zopakujeme si a procvičujeme vědomosti a dovednosti potřebné k práci s mapou. Pokusila jsem se ji přizpůsobit tak, aby byla využitelná pro ročníky, kde se toto učivo probírá. V 5. ročníku hrajeme variantu se všemi světovými stranami. Oblíbená je práce s mapou, kdy žáci pracují ve dvojici a vyhledávají tímto způsobem nejen sousední státy, ale i města ČR. V současné době probíráme státy Evropy a aktivita, kdy „Jedeme na prázdniny“, vznikla jako momentální nápad při jedné hodině.“

Po skončení aktivit měli žáci možnost se písemně vyjádřit k tomu, jak byli s průběhem spokojeni. Odezvy byly pozitivní. Všechny pohybové aktivity, kterými je vyučování proloženo, jsou pro ně vítané.“ shrnula Husáková (2019).

Správná dvojice

Cíl aktivity: Žáci si ověří své znalosti krajů a krajských měst.

Časová dotace: 10 minut - na konci vyučovací hodiny.

Místo realizace: třída.

Potřebné pomůcky: karty s názvy krajů a krajských měst.

Organizace aktivity:

Dle počtu žáků paní učitelka rozdá dětem kartičky s názvy krajů a krajských měst. Žáci mají za úkol najít k sobě správnou dvojici.

Někdo říká název kraje a někdo krajské město.

Důležité je to, aby žáci neříkali nic jiného. Vyhrává první nalezená dvojice. Hra končí v momentu, kdy jsou všechny dvojice nalezené.

Poté proběhne kontrola, zda se našli správně.

Obrázek 137 Správná dvojice

Zdroj: Pěničková 2018

Tabulka 3 Správná dvojice

STŘEDOČESKÝ KRAJ	PRAHA
JIHOČESKÝ KRAJ	ČESKÉ BUDĚJOVICE
PLZEŇSKÝ KRAJ	PLZEŇ
KARLOVARSKÝ KRAJ	KARLOVY VARY
ÚSTECKÝ KRAJ	ÚSTÍ NAD LABEM
LIBERECKÝ KRAJ	LIBEREC
KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ	HRADEC KRÁLOVÉ
PARDUBICKÝ KRAJ	PARDUBICE
OLOMOUCKÝ KRAJ	OLOMOUC
KRAJ VYSOČINA	JIHLAVA
JIHOMORAVSKÝ KRAJ	BRNO

Zdroj: Pěničková 2018

Subjektivní hodnocení pedagoga:

Pěničková (2018) uvedla: “Pro žáky byla tato hra příjemným zpestřením vyučovací hodiny. Velice ocenili to, že nemuseli celých 45 minut sedět v lavicích. Hra se jim moc líbila. Trvali na tom, abychom si ji zahráli nejen jednou. A také sami navrhli, že bychom tuto hru mohli zařadit do hodiny přírodovědy, kde právě probíráme člověka.

Musela jsem všechny, po skončení hry, pochválit za to, že se všichni aktivně zapojili a že během hry dodržovali předem dohodnutá pravidla.“

6 Závěr

Aktivizační náměty pro výuku předmětů na 1. stupni základní školy v Tryskající fontáně nejsou jednoduché. Na jejím vzniku se podílelo mnoho studentů. Co člověk, to originál. Fontána je tedy pestrá, bublající, tryskající. Vyzývá do aktivního pohybu, k individuální činnosti, ale i k práci ve skupinách.

Věřím, že každý, kdo s dětmi ve školství pracuje, zde může najít nový podnět a inspiraci. Přeji všem, ať Tryskající fontána osvěží každého, kdo v ní zalistuje!

Autorka

7 Použité zdroje

BAJZÍKOVÁ, J., SCHEJBALOVÁ, K. 2019. *Zdravotní tělesná výchova II. Studnice aktivizačních námětů pro výuku předmětů na 1. stupni základní školy* [online]. 1. Liberec: Technická Univerzita [cit. 2020-03-19]. ISBN 978-80-7494-504-5. Dostupné z: <https://etul.publi.cz/>

BRABCOVÁ, R.. 1990. *Didaktika českého jazyka pro studující učitelství na prvním stupni základní školy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 80-04-24251-0.

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS ELT., 2017. *Hello! A song for very young learners of English from Super Safari*. <https://www.youtube.com> [online]. [vid. 12. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=eII0A2fP_18.

ČAČKA, O., 2000. *Psychologie*. Dotisk 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-7239-060-0.

ČÁP, J., MAREŠ, J., 2001. *Psychologie pro učitele*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-463-X.

DOVALIL J., 2002, *Výkon a trénink ve sportu*. 1. vyd. Praha: Olympia. ISBN 80-7033-760-5.

FOŘT, P., 2004. *Stop dětské obezitě: co vědět, aby nebylo pozdě*. Praha: Ikar. ISBN 80-249-0418-7.

GAJDOŠOVÁ, J., KOŠTÁLOVÁ, A., 2006. *Hejbej se! Nedej se!: edukační materiál pro učitele ZŠ s pohybovými aktivitami do vyučování a pracovními listy pro děti*. Brno: Zdravotní ústav se sídlem v Brně. [online]. [vid. 30. 12. 2016]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/128223/lf_d/Hejbe__Nedej_se_-_manual.pdf.

HÁLKOVÁ, Jitka. 2013. *Zdravotní tělesná výchova, 1. část*. Praha: ČASPV.

HENDL, J., DOBRÝ, L., 2011. *Zdravotní benefity pohybových aktivit: monitorování, intervence, evaluace*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-802-4620-008.

JANKOVCOVÁ, M., J. PRŮCHA a J. KOUDELA., 1989. *Aktivizující metody v pedagogické praxi středních škol*. 1. Praha: SPN. ISBN 80-04-23209-4.

KALMAN, M., 2011. *Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků: na základě mezinárodního výzkumu uskutečněného v roce 2010 v rámci mezinárodního projektu "Healthbehaviour in school-aged children: WHO collaborative cross-national study (HBSC)"*.

1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-2985-4. [online]. [vid. 30. 12. 2016]. Dostupné z:

<http://www.olympic.cz/financovani/docs/HBSC_2010_narodni_zprava_o_zdravi_a_zivotnim_stylu_deti_a_skolaku_offline.pdf>.

KIDS SONGS - MINI DISCO - KIDS DISCO., 2012. *Head Shoulders Knee & Toe*. <https://www.youtube.com> [online]. [vid. 12. 4. 2021]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=rw4OURms0ZI>>.

KOHOUTEK, M., HENDL, J., VÉLE, F., HIRTZ, P., 2005. *Koordinační schopnosti dětí*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-86317-34-X.

KONVALINOVÁ, K., 2014. *Jaro, léto, podzim, zima, ve školce je pořád prima*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0620-0.

LANGHAMEROVÁ, J., 2007. *Aktivizující metody výuky na prvním stupni základní školy*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce: Jana Kratochvílová.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., 2006. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.

MACHOVÁ, J., KUBÁTOVÁ, D., 2015. *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5351-5.

MARCUS, B. H., H. FORSYTH, L., 2010. *Psychologie aktivního způsobu života: motivace lidí k pohybovým aktivitám*. 1.vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-654-4.

MUŽÍK, V., VODÁKOVÁ, P., 2011. Sonda do školní pohybové aktivity dětí mladšího školního věku. In: *Škola a zdraví 21: Výchova ke zdraví: podněty ke vzdělávacím oblastem*. Brno: Masarykova univerzita. [online]. [vid. 30. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/z21/knihy/2011/38/texty/cze/muzik_vodakova.pdf>.

MUŽÍKOVÁ, L., MUŽÍK, V., 2011. *Zkušenosti s výchovou ke zdraví v českém základním vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita. [online]. [vid. 30. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/z21/knihy/2011/41/texty/c-s_mono_final_C.pdf>.

MŠMT., 2013. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha. [online] [cit. 5. 3. 2016]. Dostupné z:<http://www.nuv.cz/file/433_1_1/>.

MŠMT., 2017. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha. [online]. [vid. 24. 1. 2018]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/file/41216/>>.

MŠMT., 2000. *Národní program rozvoje sportu pro všechny. Usnesení vlády č. 17 ze dne 5. ledna 2000.* Praha. [online]. [vid. 2. 1. 2017]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/sport/narodni-program-rozvoje-sportu-pro-vsechny>>.

NPI ČR. 2007. *Pohybem k většímu zájmu o matematiku: inspirace a zkušenosti učitelů.* Praha. [online]. [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: <<https://clanky.rvp.cz/clanek/k/ZN/1438/Pohybem-k-vetsimu-zajmu-o-matematiku.html/>>

NEPIL, F., 2012. *Pohádky z Pekelce.* 1. vyd. Praha: Knižní klub. ISBN 978-80-242-3779-4.

PASTUCHA, D., 2011. *Pohyb v terapii a prevenci dětské obezity.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4065-2.

PLACHÝ L., 2009, *Komparace motorických schopností u dětí mladšího školního věku.* Brno, Diplomová práce. Masarykova univerzita Brno. Vedoucí práce Vlasta Vilímová.

PRŮCHA, J., 2009. *Moderní pedagogika.* 4. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-503-5.

PRŮCHA, J., E. WALTEROVÁ a J. MAREŠ., 2013. *Pedagogický slovník.* 7. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.

RYCHTECKÝ, A., FIALOVÁ, L., 1998. *Didaktika školní tělesné výchovy.* 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-659-7.

SCHEJBALOVÁ, K., 2017. *Možnosti využití aktivizačních metod ve výuce českého jazyka se zaměřením na pohybovou aktivitu žáků 1. stupně.* Liberec. Závěrečná práce. Technická univerzita. Vedoucí práce Jana Bajzíková.

ŘÍČAN, P., 2004. *Cesta životem.* 2. přepracované vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-124-7.

VÁGNEROVÁ, M., 2012. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání.* 2. vyd., Praha: Karolinum. ISBN 978-802-4621-531.

Název **Zdravotní tělesná výchova IIa.**
Aktivizační náměty pro výuku předmětů
na 1. stupni základní školy v tryskající fontáně

Autor Mgr. Jana Bajzíková

Vydavatel Technická univerzita v Liberci
Studentská 1402/2, Liberec

Schváleno Rektorátem TUL dne 10. 9. 2021, čj. RE 29/21

Vyšlo v září 2021

Vydání 1.

ISBN 978-80-7494-579-3

Č. publikace 55-029-21

Tato publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

